

49119947

การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา

จิราพร กัลยาพงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวจิราพร กัลยาवंช์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองซ้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....
06 มิ.ย. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้ความ เข้มงวดกดดันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูดชมเชยเพื่อเสริมแรงให้กับ นักเรียน

3) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวกคือสิ่ง ที่นักเรียนรับรู้ นั้น ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น ทำให้มีโอกาสคิดด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ต้องเข้า เรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา และรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้ จากการจับ และ สัมผัสกายนักเรียน และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่ง ที่นักเรียนรับรู้ นั้น ไม่ส่งผล ดีต่อนักเรียน เช่น รู้สึกแย่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไข ผลงานนักเรียน ค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมใน ห้อง รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหา มากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และ รู้สึกกดดัน เครียด กลัวจะทำให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวังของ ครู

TITLE: A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management in a Vocational Education Classroom

AUTHOR: Jiraporn Kunlayawong   **DEGREE:** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Asst. Prof.Dr. Poosit Boontongtherng   Major Advisor
Asst. Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet   Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in a vocational education classroom, 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from phenomena in the context of learning management in a vocational education classroom, and 3) study a hidden curriculum occurred from phenomena in the context of learning management in a vocational classroom. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview, and questionnaire responses. The informants included 44 teachers and 92 students from 4 colleges of vocational education under the commission of vocational education, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teacher observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings were as follows:

1. There were 5 areas of a phenomena diversity in the context of learning management in a vocational education classroom: instructional activities; measurement and evaluation; environment, media and resources for learning; operation pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability percentage of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were; activity stage instruction, assignment

submission date; organized materials and equipment keeping, polite dressing, and usage of a “yes” word in speaking.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest perceptions of teacher expectations in each area included: objective instruction, usage of a right/wrong sign for informing a correct/incorrect answer, organized materials and equipment keeping for order, usage of strict measures for building classroom disciplines, and praising for student reinforcement.

3. Hidden curriculum consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum – what the student perceived results in a good performance, these were: having an opportunity for self thinking perceived from learning refection, classroom attendance and attentiveness for passing the examination perceived from each test feedback, valuing of classroom materials perceived from using rural materials and media, on – time learning perceived from teacher on – time teacher, and feeling of warmness and friendliness perceived from student physical toughing and contact. And for a negative hidden curriculum – what the student perceived does not result in a good performance, these were: feeling of upsetting because of dirty and disorganized work pieces perceived from crossing and revising work assignment, material valuing perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, feeling of boredom or exhaustion due to exceeded learning content perceived from teaching content over the curriculum assigned, and feeling of pressure, stress and being afraid of making teacher disappointment perceived from the teacher usage of expectation words.

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และ
ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลา
ให้ความรู้และคำแนะนำตลอดการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ท่านประธานกรรมการสอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิราศ จันทระจิตร และท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์
นาคุณทรง ที่กรุณาชี้แนะแนวทางและให้คำแนะนำในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำในการ
สร้างเครื่องมือวิจัยและคำแนะนำตลอดการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่อบรมสั่งสอน เมตตากรุณา มอบวิชาความรู้ และให้
คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยทุกท่าน คุณครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคน
ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ให้
เงินทุนสำหรับสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ความรัก ความห่วงใย สุดที่จะหาใดเปรียบของครอบครัวกัลยาวงษ์
ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจอันสูงสุดจนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีของงานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดา มารดา
ผู้เป็นที่รัก ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบโอกาสทางการศึกษาอันมีค่ายิ่ง ตลอดจนครูบาอาจารย์
และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เมตตากรุณา อบรมสั่งสอน ให้ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
และพัฒนาตนเอง และทำนุบำรุงเพื่อน ๆ ผู้ร่วมอุดมการณ์ ที่คอยให้กำลังใจ ร่วมทุกข์
ร่วมสุขกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

จิราพร กัลยาวงษ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ง
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	8
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร	9
หลักสูตรอาชีวศึกษา.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง	19
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	27
หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้	30
บริบทพื้นที่วิจัย	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยในประเทศ	42

หัวข้อ	หน้า
งานวิจัยต่างประเทศ	48
กรอบแนวคิดการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์	69
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	157
วัตถุประสงค์การวิจัย	157
สรุปผลการวิจัย	157
อภิปรายผลการวิจัย	159
ข้อเสนอแนะ	162
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัยระยะที่ 1	172
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัยระยะที่ 2	204
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	266
ประวัติผู้วิจัย.....	278

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษา	59
2	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษา	60
3	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูและ นักเรียน	71
4	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของครูและ นักเรียน.....	75
5	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม ชื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามการรับรู้ ของครูและนักเรียน	79
6	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	82
7	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	86
8	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และความน่าจะเป็น ของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	89
9	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และความน่าจะเป็น ของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านการวัดและประเมินผล	91

10	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้	93
11	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านแบบแผนการปฏิบัติ	95
12	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านภาษาสัญลักษณ์	97
13	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	100
14	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	106
15	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	113
16	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	118
17	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	125

18	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียน การสอนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	132
19	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบท การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลที่ไม่ตรง ตามความคาดหวังของครู	137
20	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบท การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	142
21	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	146
22	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ใน บริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ที่ไม่ตรง ตามความคาดหวังของครู	152

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	55
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดว่า การศึกษาต้องยึดหลักนักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ยังได้กำหนดรายละเอียดของ กระบวนการจัดการเรียนรู้ว่าให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) ปัจจุบัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลง ไปสู่ความเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ทำให้ ตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานระดับพื้นฐานที่มีทักษะวิชาชีพในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่ม คุณภาพในการผลิตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี พ.ศ. 2558 จะนำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงาน และการลงทุนในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยหากเรามีประชากรวัย แรงงานที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในอนาคต แต่จะเป็นอุปสรรคสำหรับประเทศหากเรา ขาดประชากรวัยแรงงานที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่เหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโลกแห่งอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ (ครอบครัวและโรงเรียนหุ้นส่วน เพื่อคุณภาพของนักเรียน. 2554 : 7) ดังนั้นการอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยตรง เนื่องจากการเตรียมคนเพื่อการประกอบอาชีพ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่สามารถออกไปประกอบอาชีพ ใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีความมั่นคงในอาชีพ ภายใต

คุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม สำหรับการศึกษาด้านอาชีพมีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคน ในระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือและช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559. 2555 : 10)

การศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นในด้านอาชีพ มุ่งผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนจะต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เพราะบริบทของการจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น อาจเกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงขึ้น (Hidden Curriculum)

หลักสูตรแฝงนี้อาจมีทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้ หักศนคติ ค่านิยม การถ่ายทอดทางสังคมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภูษิต บุญทองเถิง. 2549 : 24-32) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์เนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการไม่ถูกกล่าวถึงในวงการการศึกษาไทยเท่าที่ควรเนื่องจากได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่เป็นทางการในการจัดการเรียนการสอนให้จบหลักสูตรตามกำหนดจนละเลยความสำคัญของหลักสูตรแฝง

สไนเดอร์ (Snyder. 1986 : 27) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง ได้หลักสูตรที่เด่นชัดว่าหลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการแอบแฝงอยู่ในสภาพบรรยากาศ และนักเรียนสามารถเรียนรู้จากการตีความหมายจากสภาพบรรยากาศนั้น โดยที่ครูไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนาที่จะสอน สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ของนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการตีความหมายสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นหลักสูตรแฝงที่สำคัญซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบมากมายทั้งด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีผลต่อเนื่องถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนได้และจากผลการศึกษา

ของ Synder ยังได้ผลสรุปว่าไม่มีหน่วยงานทางการศึกษา สถาบันทางการศึกษาหรือสถานศึกษาใดที่ไม่ปรากฏหลักสูตรแฝง หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) เป็นหลักสูตรประเภทหนึ่งที่กำหนดขึ้นโดยมีฐานคติบนความเชื่อว่า นักเรียนนั้นเรียนรู้สิ่งอื่นอีกหลายสิ่งนอกเหนือจากที่สอนในหลักสูตรสถานศึกษา (ชนิดา รัชย์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2549 : 130) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ ที่กล่าวว่าในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นได้บูรณาการซึ่งกระบวนการแฝง (Laten Process) ที่ส่งผลต่อนักเรียนในหลาย ๆ เรื่อง เช่น ลักษณะนิสัยในการเรียน การมีความเคารพในตัวเองของนักเรียน ตลอดจนถึงทัศนคติและการใช้ชีวิตในสังคมของนักเรียน ดิวอี้ เรียกการเรียนรู้ในลักษณะนี้ว่า “การเรียนรู้คู่ขนาน” (Collateral Learning) หลักสูตรแฝงนี้เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า หรือมิได้เสนอไว้ในหลักสูตรที่เป็นทางการเป็นสิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักเรียน อาจเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องการหรือไม่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในนักเรียนแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ถึงแม้จะอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

หลักสูตรแฝงสามารถแฝงอยู่ในทุกๆระดับการศึกษาไม่ว่าแม้แต่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์. 2547 : 1) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยของหลักสูตรแฝงที่มีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ในแต่ละชั้นปีและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาเภสัช พบว่า 1) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้น กับนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องการรู้จักตัวเอง ความเป็นผู้นำวิธีการเรียนในมหาวิทยาลัย ทัศนคติต่ออาจารย์ และทัศนคติต่อวิชาชีพ 2) รูปแบบที่ทดสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยตัวแปรภายนอก 3 ตัว ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัว โดยปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพ และมีผลทางอ้อมต่อลักษณะวิชาชีพผ่านหลักสูตรแฝง สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงมากที่สุด หลักสูตรแฝงมีผลทางตรงต่อลักษณะทางวิชาชีพมากที่สุด สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพในลำดับ

รองลง มา อิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 4 และ 5 มีขนาดอิทธิพลมากกว่าอิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 1, 2 และ 3

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นและผลสรุปจากงานวิจัยของทั้งสองท่านล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับหลักสูตรแฝง และเชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นในสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ยืนยันให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นผ่านสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนว่ามีอยู่จริง เพื่อให้เกิดความตระหนัก และระมัดระวังรอบคอบ รัดกุมในการวางแผนการจัด การเรียนการสอนเพื่อควบคุมกำกับ ไม่ให้เกิดหลักสูตรแฝงที่จะส่งผลกระทบต่อในด้านที่ไม่พึงประสงค์

คำถามการวิจัย

1. ปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีความน่าจะเป็นอย่างไร
2. ความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีความคาดหวังและการรับรู้เป็นอย่างไร
3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีหลักสูตรแฝงอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1.1 ครูที่สอนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และครูที่สอนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สอนในแผนก ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างกลโรงงาน ศิลปกรรม พานิชยกรรม สามัญสัมพันธ์ ช่างกลเกษตร สัตวศาสตร์ บริหารธุรกิจ พืชศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ ช่างโลหะ การบัญชี ช่างซ่อมบำรุง ช่างเชื่อม อิเล็กทรอนิกส์ ที่สอนในวิทยาลัย เทคนิค วาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคามและวิทยาลัย อาชีวศึกษามหาสารคาม รวมจำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 นักเรียนที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นสูง ที่เรียนวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัย เทคนิคมหาสารคาม และวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม รวมจำนวน 92 คน ได้มาโดยวิธี การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาการวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการ วัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และ ด้านภาษาสัญลักษณ์

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 - 2558

4. บริบทพื้นที่วิจัย

พื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม 2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม 3) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม และ 4) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรแฝง หมายถึง หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และตีความหมายไปเองผ่านสภาพ บรรยากาศของการเรียนการสอน โดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลกระทบที่ลึกซึ้งซึ่งส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกของนักเรียน

บริบทของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภายใต้ องค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษา สัญลักษณ์

ความคาดหวังของครู หมายถึง ผลที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนตามบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

การเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการตีความหมายจาก ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

ความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ หมายถึง โอกาสของการเกิดขึ้นของแต่ละ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นตั้งแต่บ่อยครั้งจนถึงทุกครั้ง

หลักสูตรแฝงทางบวก หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และ ตีความหมายไปเองโดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลที่ลึกซึ้งส่งผลดีต่อตัวนักเรียน ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น

หลักสูตรแฝงทางลบ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และ ตีความหมายไปเองโดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลที่ลึกซึ้งส่งผลไม่ดีต่อตัว นักเรียนทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนต่ำลง

ปรากฏการณ์ของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอน ในองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบลักษณะของหลักสูตรแฝงที่แฝงอยู่ในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา
2. ได้ประโยชน์ต่อครูในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดหลักสูตรแฝงในทางลบ
3. ได้ขยายขอบเขตองค์ความรู้ของหลักสูตรแฝงให้แพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา
4. ได้เสริมสร้างความตระหนักถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝงให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและเป็นแนวทางในการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในบริบทของการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ เรียบเรียงนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
3. หลักสูตรอาชีวศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง
5. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
6. หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
7. บริบทพื้นที่ทำวิจัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทษ
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551 : 8 - 10) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าการศึกษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และสังคม ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถเสริมสร้างสติปัญญาเป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน

การจัดการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อช่วยกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์หลังจากได้รับการเรียนการสอน โดยจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็น

แนวทางในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมที่พยายามตอบสนองให้เกิดผลลัพธ์ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา รวมทั้งให้กรอบของการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันการประเมินผลการเรียนจะช่วยเป็นสารสนเทศย้อนกลับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งช่วยตัดสินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการเรียนจะช่วยปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมและอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรได้รับการกล่าวขานและนำมาใช้ในแวดวงการศึกษาเป็นอย่างมาก คำว่า "หลักสูตร" แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า "Curriculum" ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "Currere" หมายถึงเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง Armstrong (1986 : 2) ปัจจุบัน ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้หลายท่าน ได้แก่

ธีราร บัวศรี (2532 : 7 - 9) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามที่จุดหมายกำหนดไว้

วิชัย คิสสระ (2535 : 12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแม่บทที่รวมทั้งเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์การเรียน กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล

สงัด อุทรานันท์ (2538 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

2. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ

3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

4. หลักสูตร ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ
ได้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 9) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่า คือ SOPEA ประกอบด้วย S คือ Subject matter ได้แก่ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

O คือ Objective ได้แก่ วัตถุประสงค์

P คือ Plans ได้แก่ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียนที่คาดหวัง

E คือ learner's experience ได้แก่ ประสบการณ์ที่ปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

A คือ Education Activities ได้แก่ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือ โครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ยุทธพงษ์ ไกรวรรณ (2543 : 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ไปในทางที่ดีตามที่สังคมต้องการ

กรมวิชาการ (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความสุข ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงกำหนดขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อ ให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการให้การศึกษาและการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากครู อาจารย์ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรเป็นส่วนที่

สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้วก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ ดังนั้นการให้การศึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียนจำเป็นจะต้องกำหนดให้มีหลักสูตรขึ้น

Good (1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการดังนี้ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
2. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

Ragan and Shepherd (1977 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ สิ่งที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกชนิดของเด็กที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ

Saylor, Alexander and Lewis (1981 : 8) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ แผนการเรียนการสอนที่จัด โอกาสในการเรียนรู้ให้กับบุคคลที่ได้รับการศึกษา

จากความหมายของหลักสูตรที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ความรู้ต่างๆที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรม โครงการหรือแผน ซึ่งประกอบด้วยความมุ่งหมายของการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา หากไม่มีหลักสูตรก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรมีความสำคัญต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้เรียนว่าควรเรียนรู้สาระการเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 152) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่า จะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2540 : 18-19) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู

2. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. หลักสูตรกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าเด็กควรได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรงและแก่สังคม

4. หลักสูตรกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม

5. หลักสูตรกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุก

6. หลักสูตรกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและ เจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 16) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็น โครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

4. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและ สังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง

5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิต อยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินการดำเนินชีวิตของเด็กให้ เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร

7. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติทักษะ และเจตคติของผู้เรียนในอันที่อยู่ร่วมกันในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและ ชาติบ้านเมือง

โดยสรุปแล้วหลักสูตรมีความสำคัญเป็นอย่างมากในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรบอกให้ทราบว่าผู้เรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะต้องจัดเนื้อหา สารอย่างไร เครื่องมือวัดผลประเมินผลอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการ เรียนการสอน และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมาย ตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ และเป็นไปตามที่สังคมต้องการ

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

แก้วตา คณะวรรณ (2535 : 67) ได้ให้องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมี องค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) สาระความรู้และประสบการณ์ 3) กิจกรรม การเรียนการสอนและสื่อ 4) วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียน

วิฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 64) ได้ให้องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการและการวัดและประเมินผลเนื่องจากหลักสูตรเป็น เพียงทฤษฎีกว้าง ๆ มิได้ระบุนรายละเอียดของการปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องแปลงหลักสูตร ไปสู่ การสอนด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โครงสร้างเนื้อหา และ

แผนการสอน จึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้ หลักการของหลักสูตร หมายถึง เจตนารมณ์ของรัฐในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับที่สัมพันธ์สอดคล้องกับระดับอื่น อันจะทำให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนในการกำหนดจุดหมาย โครงสร้างและแนวดำเนินการของ หลักสูตร

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรนั้นมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ คือ

- 1) ความมุ่งหมาย (Objectives) คือ เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา
- 2) เนื้อหาวิชา (Content) เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติ นั้น บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

4. ระดับของหลักสูตร

4.1 หลักสูตรมีหลายระดับ ได้แก่ หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้างและบรรจุมสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศต้องเรียนรู้เหมือนกัน

4.2 หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น สาระการเรียนรู้จะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่น

4.3 หลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้จริง โดยนำหลักสูตรแม่บทมาปรับให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเอง เช่น หลักสูตรท้องถิ่นที่ทำเพื่อใช้ในสถานศึกษา

4.4 หลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด ผู้ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้ ได้แก่ ครู ซึ่งจะนำหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และหลักสูตรสถานศึกษามาพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

5. ประเภทการณ์ของหลักสูตร

5.1 หลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ รายละเอียดของหลักสูตรมีการอธิบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารที่เป็นทางการ

5.2 หลักสูตรเชิงปฏิบัติ เป็นหลักสูตรที่ถูกนำไปใช้อย่างเป็นทางการ ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการทดสอบ

5.3 หลักสูตรแฝง เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยม และบรรทัดฐานของแต่ละสถานศึกษา ไม่ได้รับการเปิดเผยโดยครูหรือบุคลากรของโรงเรียน

5.4 หลักสูตรสูญ เป็นวิชาสำคัญที่ไม่ถูกนำมาสอน

5.5 หลักสูตรเกิน เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการวางแผนมาก่อนและอยู่นอกเหนือหลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ

สรุปได้ว่าทั้ง 5 หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของนักเรียนอย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา ณ ปัจจุบันว่าสิ่งใดมีความสำคัญมากที่สุดจำเป็นต้องถามคำถามกับตัวเองอย่างต่อเนื่องว่า นอกจากหลักสูตรหลักแล้วหลักสูตรอื่นอีก 4 หลักสูตร ส่งผลกระทบอย่างไรต่อหลักสูตรหลักจะเกิดอะไรขึ้นกับหลักสูตรหลักเมื่อมีการนำเอาหลักสูตรแฝงและหลักสูตรเกินมาใช้ในโรงเรียน จะเป็นที่สนใจของครูและผู้บริหารราวกับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรหลักของสถานศึกษาหรือจะถูกผลักดันออกไปเช่นเดียวกับหลักสูตรสูญหรือไม่ มันจะเปราะบางแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรเชิงปฏิบัติการที่ตอนเริ่มต้น มีการต่อรองโดยครูและนักเรียนจะสูญเสียความสำคัญหรือไม่ตามกระแสของการต่อรอง

หลักสูตรอาชีวศึกษา

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2546

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2547 : 1-7) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2556 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาโดยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เน้นการประกอบอาชีพอิสระ มีความยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้สถานศึกษา สามารถปรับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ และตามความต้องการของสถานประกอบการ

1.1 หลักการของหลักสูตร

1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประชาคมอาเซียน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของ

ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกรวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพ ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นมีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัย ในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ

1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.3 โครงสร้าง

1.3.1 หมวดวิชาทักษะชีวิต ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

1.3.2 หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

1.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

1.3.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.4 การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2547 : 1-7) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547 เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพในระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริง เข้าใจชีวิต และมีคุณธรรมจริยธรรม เน้นการฝึกประสบการณ์และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สามารถทำงานในสถานประกอบการและประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งศึกษาต่อในระดับปริญญาสายเทคโนโลยี

2.1 หลักการ

2.1.1 เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิต และพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการได้

2.1.2 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริงและ เข้าใจชีวิต

2.1.3 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาชีพสามารถถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานประกอบการ และสามารถสะสมการเรียนรู้และประสบการณ์ได้

2.2 จุดหมาย

2.2.1 เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2.2 เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.2.3 เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

2.2.4 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีและมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ

2.2.5 เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพ และการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ

2.2.7 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กร ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

2.2.8 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญในด้านการผลิตและให้บริการ

2.2.9 เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.3 โครงสร้าง

2.3.1 หมวดวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

2.3.2 หมวดวิชาชีพ แบ่งเป็นวิชาชีพพื้นฐาน เป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้น ๆ วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้น ๆ

วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจโครงการ

2.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.4 ฝึกงาน

2.3.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.4 การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum Monitoring)

1. ความหมายของหลักสูตรแฝง

คำว่า Hidden Curriculum ถูกกำหนดขึ้น โดย Jackson (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) นอกจากนี้มีคำอื่น ๆ ใช้แทนคำว่า Hidden Curriculum เช่น Good Lad ใช้คำว่า Implicit Curriculum (Good lad. 1984 : 68) Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีกได้แก่ The Collateral Curriculum The Unstudied Curriculum, The Coverts Curriculum, The Latent Curriculum, The Silent Curriculum and The by Product of Schooling

คำนิยามของ Hidden Curriculum คำว่า “Hidden Curriculum” หรือแปลเป็นคำในภาษาไทยว่า หลักสูตรแฝง ถูกกำหนดขึ้นโดย (Jackson) นอกจากคำว่า “Hidden Curriculum” แล้วยังมีนักพัฒนาหลักสูตรบางท่านพอใจที่จะใช้คำอื่น ๆ แทนคำว่า “Hidden Curriculum” (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) เช่น Goodlad (1984 : 68) ใช้คำว่า Implicit Curriculum และ Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีกได้แก่ “The Collateral Curriculum” “The Unstudied Curriculum” “The Covert Curriculum” “The Latent Curriculum” “The Silent Curriculum” “The By - product of Schooling” and “What Schooling does to People” อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำเรียกหลักสูตรชนิดนี้ที่แตกต่างกันแต่หากพิจารณาจากความหมายหรือคำนิยามของผู้ใช้ก็จะเห็นว่าต่างก็มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือถือได้ว่าเป็นความหมายที่มโนยเดียวกันคือเป็นหลักสูตรที่แฝงซ่อนเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เพราะถือว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่ใช่เป็นทางการ (Unofficial Curriculum) แต่

ถูกสอนโดยไม่ได้ตั้งใจ จะเห็นได้จากค่านิยมของหลักสูตรแฝงที่นิยาม โดยนักการศึกษาหรือนักหลักสูตรทั้งหลายดังต่อไปนี้

Schugurensky (2002 : 2-6) หลักสูตรแฝงที่ถูกสอนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเนื้อหาสาระเฉพาะในรายวิชาเป็นสิ่งที่ถูกสอนผ่านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน บรรยากาศในห้องเรียน และสภาพการจัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องตกแต่ง วิธีการของศาสตร์การสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่ปรากฏชัดที่เกิดขึ้นบางครั้งหลักสูตรแฝงก็สอดคล้องกับหลักสูตรทางการแต่บางครั้งก็ไม่สอดคล้องกัน ยกตัวอย่าง เช่น หลักสูตรทางการมุ่งส่งเสริมความเข้าใจและค่านิยมด้านประชาธิปไตย แต่ถ้าครูหรือบรรยากาศโรงเรียนใช้วิธีการควบคุมและการใช้อำนาจสูง บทเรียนประชาธิปไตยก็จะถูกบิดเบือนไป ในทำนองเดียวกัน เนื้อหาหลักสูตรอาจให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ถ้าการสอนยังให้ความสำคัญต่อการสอนผ่านการบรรยายก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเนื้อหาสาระและวิธีการเกิดขึ้น หลักสูตรทางการอาจมุ่งปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยด้านความเสมอภาคของบุคคล แต่อาจไม่ได้ผลถ้าในการปฏิบัติครูต่อผู้เรียนที่แตกต่างกันตามชนชั้น เชื้อชาติ หรือเพศ และถ้าครูมีความคาดหวังเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนที่ต่างกัน แม้ว่าหลักสูตรแฝงมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดผลด้านลบ เช่น ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและการได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มันก็สามารถที่จะทำให้เกิดผลด้านบวกได้เช่นกัน เช่น สนับสนุนประชาธิปไตย ความอดทน และแม้แต่การเพิ่มศักยภาพแก่ผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตย และวิธีการปลูกฝังเชิงประจักษ์ในลักษณะการเป็นกิจวัตรประจำวันสามารถให้เกิดจิตสำนึกประชาธิปไตยและค่านิยมประชาธิปไตยได้ดีกว่าการเรียนรู้ด้วยการจำหลักการของประชาธิปไตย

Anderson (2001 : 28-35) นักการศึกษามีความสนใจหลักสูตรแฝง ได้มีการใช้คำว่าหลักสูตรแฝงนี้ใน 3 ขอบเขต ความหมาย ได้แก่ เป็นชนิดการสั่งสอนให้ซึมซาบในสิ่งที่เป็นความพยายามของกลุ่มคนที่มีอำนาจที่จะรักษาสถานะของตนเอง โดยแอบแฝงไว้ด้วยกันกับหลักสูตรที่เป็นทางการ เป็นอิทธิพลที่แฝงอยู่จากการจัดองค์การของสถานศึกษาเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ระบุไว้ที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันสู่ความสำเร็จของการศึกษาในระบบ

Ballantine and Spade (2001 : 131) ได้ให้ความหมาย Hidden Curriculum ไว้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องใช้แฝงเร้นที่พบอยู่ในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ซึ่งนักเรียนจะต้องค้นหาให้เจอ และใช้หรือกระทำตามนั้นเพื่อให้สามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

Ginsberg and Clift (1990 : 450-465) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่สถาบันหรือวิทยาลัยไม่ได้กำหนด เป็นผลที่ตามมาที่สำคัญที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านการจัดการเรียนการสอน เป้าหมายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ไม่ได้ถูกระบุเป็นวัตถุประสงค์ในชั้นใดชั้นหนึ่ง

Myles Brenda Smith (2001 : 279-86) หลักสูตรแฝงรวมถึง ทักษะต่าง ๆ การกระทำต่าง ๆ และอื่น ๆ ที่คนส่วนใหญ่รู้และสืบทอดต่อกันมาทุกโรงเรียนทุกสังคมจะมีหลักสูตรแฝง

Oliva (2001 : 529) หลักสูตรแฝงเกี่ยวข้องกับบรรยากาศโรงเรียนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม ค่านิยมและทัศนคติทั้งฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน การควบคุมความประพฤติผู้เรียน ความคาดหวังที่ไม่พูดออกมา

Glatthorn Allan (1999 : 26-34) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากวัฒนธรรมและบรรยากาศของ โรงเรียนรวมถึงเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา การจัดสรรเนื้อที่ การให้ทุนสนับสนุนสำหรับโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ นโยบายและแนวปฏิบัติของศาสตร์วิชา ตัวอย่างหนึ่งของหลักสูตรแฝง เช่น กรณีที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งจัดสรรเวลาแต่ละสัปดาห์ 450 นาที สำหรับการอ่าน และ 45 นาที สำหรับการเรียน ดังนั้นสาระแฝงที่เกิดขึ้นเป็นหลักสูตรแฝงก็คือการเรียนไม่มีความสำคัญ

Alan Skelton (1997 : 12-17) หลักสูตรแฝงเป็นกลุ่มของข้อมูลที่แฝงสัมพันธ์กับความรู้ ค่านิยม บรรทัดฐานของพฤติกรรมและทัศนคติต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ผ่านกระบวนการทางการศึกษา

Portelli (1993 : 345) ได้จัดกลุ่มความหมายของ Hidden Curriculum ออกเป็นกลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ เป็นความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการหรือสาระที่แฝงเร้นอยู่จากสาระที่ให้โดยตรง (as the Unofficial Expectations, or Implicit but expected message) เป็นผลการเรียนรู้หรือสาระที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ (As Unintended Learning Outcomes or message) เป็นสาระที่แฝงเร้นที่เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างต่าง ๆ ของระบบโรงเรียน (As Implicit Message from the Structure of Schooling) เป็นหลักสูตรแฝงที่เกิดหรือสร้างขึ้นโดยนักเรียน (The Hidden Curriculum as Created by the Students)

Longstreet and Shane (1993 : 46) หลักสูตรแฝง เป็นชนิดของการเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากธรรมชาติและการจัดประสบการณ์ของโรงเรียน เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดการเรียน บรรยากาศและข้อกำหนดในชั้นเรียน การแข่งขันเพื่อไ้ระดับคะแนนที่สูง เป็นต้น นอกจากนี้

ยังรวมไปถึงการเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากพฤติกรรมและทัศนคติของครูและผู้บริหารโรงเรียน หลักสูตรแฝงเป็นได้ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Message) ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เรียนหรือผู้สังเกต

Jackson (1968 : 36) หลักสูตรแฝง หมายถึง หนทางหรือวิถีทางการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถยอมรับกับคำปฏิเสธและการยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่เป็นความต้องการและปรารถนา ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ภายในระบบการศึกษาที่จัดขึ้น พวกเขาต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ นั่นหมายความว่าพวกเขาต้องเรียนรู้ไม่เพียงแต่เพื่อที่จะเผชิญกับกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการแต่จะต้องรวมถึงกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการแต่จะต้องรวมถึงกฎเกณฑ์ที่ไม่เป็นทางการด้วยเช่นกัน เช่นความเชื่อและทัศนคติทั้งหลายซึ่งถูกปลูกฝังลงรากลึกผ่านกระบวนการทางสังคม

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 21) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดแผนการเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้าและเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนไม่ได้ตั้งใจจะจัดให้จากนิยามนี้สามารถอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจดีขึ้น โดยตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมดังนี้ในทางเปิดเผยโรงเรียนสอนคณิตศาสตร์และจัดให้เด็กชายหญิงเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การสะกดคำ และอื่น ๆ แต่โรงเรียนได้สอนหลายสิ่งหลายอย่างโดยไม่ตั้งใจจากการสอนตามหลักสูตรปกติในรูปของกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา และเรียนรู้จากสภาพการณ์และเงื่อนไขเชิงสังคมและเชิงกายภาพที่โรงเรียนจัดให้ เป็นต้นว่า สอนนักเรียนให้ทำงานตามลำพังในเชิงของการแข่งขันหรือให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม สอนให้นักเรียนเป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้ถูกกระทำให้รู้จักพอใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงพื้น ๆ หรือให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและอื่น ๆ สรุปสั้น ๆ และตรงประเด็นก็คือครูหรือโรงเรียนสอนค่านิยมให้แก่เด็กอย่างแอบแฝงหรือไม่ตั้งใจ

สรุปได้ว่าหลักสูตรแฝงคือสิ่งที่แฝงเร้นอยู่คู่กับหลักสูตรหลักหรือหลักสูตรเป็นทางการไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นทางการแต่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

2. ความสำคัญของหลักสูตรแฝง

หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่แฝงเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการ (Uofficial Curriculum) แต่ถูกสอนโดยไม่ตั้งใจ และมีการยอมรับว่าหลักสูตรแฝงมีอยู่ในทุกโรงเรียน (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2545 : 21) ได้ยืนยันความจริงข้อนี้ว่า ไม่มีสถานศึกษาใดเลย ไม่ว่าจะโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยที่ไม่มีหลักสูตรแฝงปรากฏอยู่และเขาได้แสดงความเชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการ

ปรับตัวของนักเรียนและอาจารย์มากกว่าหลักสูตรปกติ เช่นเดียวกับ Posner (1992 : 11) ซึ่งให้ความสำคัญของหลักสูตรแฝงโดยกล่าวว่า หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่บุคลากรในโรงเรียนอาจไม่ได้รับรู้อย่างเป็นทางการ แต่มีอิทธิพลโดยตรงต่อนักเรียนอย่างลุ่มลึกและยาวนานมากกว่าหลักสูตรที่เป็นทางการ และ Posner (1992 : 131) ยังให้ทัศนะต่อไปว่า การที่โรงเรียนในฐานะสถาบันสถานหนึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการใช้อิทธิพลในการผลักดันให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหลายนั้น อาจทำให้ได้วัตถุประสงค์เบี่ยงเบนออกไปส่งผลในทางอ้อมมากกว่าเมื่อเราให้ความสำคัญมาที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นทางการ พวกเราจะละเลยที่จะทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ว่าหลักสูตรแฝงของโรงเรียนอาจมีผลกระทบที่คงทนกับผู้เรียนมากกว่าหลักสูตรทางการ

Tanner and Tanner (1995 : 158) เชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีความคงทนกว่าหลักสูตรที่กำหนดขึ้นอย่างตั้งใจ (Intended Curriculum) หรือสิ่งที่อาจเรียกว่าเป็นหลักสูตรข้างเคียงที่มีอยู่ในการพัฒนาทางด้านการศึกษามากกว่าหลักสูตรที่เห็นว่าเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าคณาจารย์ (Faculty) มีความต้องการที่จำเป็นและจะต้องหันกลับไปทบทวน (Rethink) วิธีการทางด้านหลักสูตรของพวกเขา (Their Approach to Curriculum) ที่มักจะเน้นที่ชุดเนื้อหาตามสาขาวิชาเฉพาะของตนจนมากเกินไป โดยการกลับมาองที่ความคุ้มค่าที่มากกว่าของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยการเน้นที่ศาสตร์การสอน (Pedagogy) สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและบริบทแวดล้อมของชีวิตที่เป็นอยู่ในวิทยาลัย (College Life) ถ้าหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) หรือหลักสูตรข้างเคียง (Collateral Curriculum) เป็นแรงขับให้เกิดอิทธิพลที่ทรงพลังต่อการพัฒนาทางด้านการศึกษานักเรียนในวิทยาลัยแล้ว่อมเชื่อมั่นได้ว่ามีอิทธิพลนี้อย่างน้อยก็เท่าเทียมกันในกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากจุดนี้จะเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน (Extra Class Activities) ไม่สามารถที่จะคำนึงถึงว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่อยู่นอกหลักสูตร (Extra Curriculum) เท่านั้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทางด้านการศึกษา

นอกจากนี้ Tanner and Tanner (1995 : 183-186) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การมุ่งเน้นเฉพาะข้อมูล (Information) และทักษะ (Skills) ที่จะถูกเรียนรู้ผ่านชุดรายวิชาที่ต้องเรียนอย่างเป็นทางการ ครูส่วนใหญ่มักจะละเลยความสำคัญของการเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ นักเรียนที่ได้รับผลการเรียนในระดับ A ในวิชาวรรณคดี แต่ถ้าพวกเขาเรียนรู้ที่จะไม่ชอบการได้เกรดที่ดีในวิชานี้จะเป็นที่สงสัยว่าพวกเขาจะเกิดแรงจูงใจที่จะอ่านวิชาวรรณคดีด้วยตัวของเขาเองหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้จะมีผลกระทบที่ทรงพลังและยั่งยืนต่อ

พฤติกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมากกว่าการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ โดยแท้ที่จริงแล้วข้อมูลที่แท้จริงที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนมักจะถูกลืมหลังจากการทดสอบได้ไม่นาน ในขณะที่การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านต่าง ๆ (Attitudes) ความซาบซึ้ง (Appreciations) และค่านิยมทั้งหลายมักจะมี ความคงทนในตัวผู้เรียนมากกว่าเขา ได้เข้าถึงข้อสังเกตของ Dewey ผู้ซึ่งยังคงเน้นที่วิธีการที่การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ถาวร การชอบและไม่ชอบ การกระทำบางครั้งและการกระทำบ่อยครั้งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้ บทเรียนการสะกดคำหรือบทเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และที่ว่า ทัศนคติที่สำคัญที่สุดที่จะได้รับคือความต้องการหรือปรารถนาที่จะเรียนรู้ ถ้าหลักสูตรมีความอ่อนค้อยที่จะกระตุ้นให้เกิดจุดนี้ได้ก็ยากที่จะบรรลุสู่ความเป็นจริงได้ เขาเสนอว่าหลักสูตรข้างเคียงต้องไม่ถูกมองว่าเป็นบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกหลักสูตรหรือเป็นเพียงแค่ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้น กะทันหันและโดยไม่ได้ตั้งใจเท่านั้น การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่พึงประสงค์จะเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมหรือสมควรที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่าถ้าหากได้มีการบูรณาการเอาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้นี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนและแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นส่วนประกอบหลักสูตรในทำนองเดียวกันกิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียนต้องไม่ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือหลักสูตร ดังที่ได้มีการอธิบายมาแต่แรกว่ากิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถส่งผลอันตรงพลึงต่อผู้เรียนหากหลักสูตรที่สร้างขึ้นได้เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างเป็นทางการก็จะเพิ่มความไปได้ที่จะทำให้สามารถบรรลุสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรได้เป็นอย่างมากจากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลักสูตรข้างเคียงเป็นการเรียนรู้ที่จะเข้าใจ เห็นคุณค่า และสนุกกับคณิตศาสตร์ (Shakespeare) หรือการเรียนรู้ที่จะไม่ชอบคณิตศาสตร์ (Shakespeare) จึงเป็นที่ชัดเจนว่าถ้านักการศึกษาได้ตระหนักในจุดนี้ พวกเขาจะเห็นความต้องการจำเป็นที่จะต้องตระหนักอย่างมากในการพัฒนาและการประเมินหลักสูตร พวกเขาจะต้องไม่ละเลยหลักสูตรแฝง แต่จะต้องตระหนักถึงการเรียนรู้ประเภทนี้

Glatthorn Allan A (1999 : 26-34) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ยืนยันว่าหลักสูตรแฝงมีผลกระทบที่ตรงพลึงต่อผู้เรียนซึ่งนักเรียนจะได้สัมผัส คณาจารย์ควรเปิดเผยหลักสูตรแฝงเขา ควรจะระบุงบ่งประกอบเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงที่เป็นบทเรียนมีความตรงข้ามกับสิ่งที่ตั้งใจจะสอนของหลักสูตร ต่อมาควรที่จะปรับหลักสูตรแฝงเพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าสามารถที่จะไปสู่สาระที่ตั้งใจสอน

Oliva (2001 : 515) เชื่อว่าทัศนคติและค่านิยมจำนวนมากที่ได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่สำคัญของพวกเขา ได้แก่ พ่อแม่ ครู เพื่อนสนิท ครู ผู้ฝึก ตัวแบบและบุคคลอื่นที่พวกเขายอมรับนับถือ

Wren, david J. (1999 : 593-6) โดยปกติเมื่อนักการศึกษากล่าวถึงหลักสูตรโรงเรียนมักจะมีทัศนคติที่ชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายที่หลากหลายมีการวางแผนไว้อย่างดี ในทางตรงข้ามกับหลักสูตรที่มุ่งทางด้านการสอน นักเรียนได้ประสบการณ์ผ่านหลักสูตรที่ไม่ได้เขียนไว้ มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ในความเป็นจริงนักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้โปรแกรมเฉพาะเพื่อฝึกฝนบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อที่จะสามารถทำหน้าที่หรือแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกในสังคมเป็นพลเมืองของสังคมชาติต่อไป การทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงมากขึ้นจะช่วยให้พวกเขาบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 22) อิทธิพลของหลักสูตรแฝงกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยว่า โดยทั่วไปโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากในการสอนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการสอนและการประเมินผลที่จัดให้เกิดความสอดคล้องกันได้ง่ายและกระทำได้ง่าย แต่โรงเรียนจะมีปัญหาในการสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ และการกระทำที่สอดคล้องกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นเรื่องของการสอน เจตคติ ค่านิยม และความประพฤติที่พึงประสงค์ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยการบรรยายหรือการใช้คำพูดสั่งสอนเพราะ โดยธรรมชาติและหลักข้อเท็จจริงเด็กจะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากตัวอย่างและการกระทำของผู้ใหญ่และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมากกว่า

Silberman (1970 : 9) ได้ยืนยันความจริงในข้อนี้ว่าสิ่งที่นักการศึกษาจะต้องตระหนักให้มากที่สุดก็คือ วิธีการที่เขาสอนและการกระทำของพวกเขามีความสำคัญมากกว่าสิ่งที่เขาสอน นั่นก็คือว่าวิถีทางที่เรากระทำกับสิ่งต่าง ๆ จะสร้างค่านิยมได้ตรงกว่า และมีประสิทธิผลมากกว่าการที่เราได้สอนหรือพูดคุยกับเขาโดยตรง การปฏิบัติในเชิงการบริหารที่มีลักษณะเฉพาะ ประเภทการเลื่อนขั้น โดยอัตโนมัติ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ การแบ่งแยกผิวพรรณและเชื้อชาติ หรือการสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีผลต่อหน้าที่พลเมืองมากกว่าการเรียนรู้โดยตรงในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เด็ก ๆ จะถูกสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม จริยธรรม ศีลธรรม นุคลิกภาพ และความประพฤติทุกวันจากการจัดและดำเนินการของโรงเรียน เช่น วิถีทางที่ครูและพ่อแม่ประพฤติ วิถีทางที่เขาพูดกับเด็กและ

ระหว่างผู้ใหญ่ด้วยกันเอง ชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขายอมรับและให้รางวัลและชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขาไม่ยอมรับและมีการลงโทษ มากกว่าการเรียนรู้จากเนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรปกติ

Kohlberg (1970 : 120) นักสังคมวิทยาการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มีความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญและอิทธิพลของหลักสูตรแฝงในรูปของการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ของนักเรียนเขามองว่าหลักสูตรแฝงมีลักษณะและธรรมชาติที่จำเป็นต่อการพาไปสู่ความจริงของงานทางจริยธรรม เพราะในโรงเรียนประกอบไปด้วยฝูงชน การยกย่องและอำนาจ

Jackson (1968 : 36) ได้ศึกษาลักษณะที่สำคัญของห้องเรียนและได้ชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและความสำคัญของหลักสูตรแฝงว่า ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน นักเรียนเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้สอดคล้องเจตจำนงของครู แล้วควบคุมการกระทำของตนเองให้เป็นที่ยอมรับ เขาเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกิจวัตรต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ เขาเรียนรู้ที่จะอดทนกับความไม่พอใจเล็ก ๆ น้อย ๆ และยอมรับนโยบายและแผนงานของผู้บริหาร แม้ว่าจะขาดเหตุผลไปบ้างก็ตาม Jackson (1972 : 80) ถือว่า กฎ ระเบียบ และกิจวัตรประจำวัน เป็น 3 R's (Rule, Regulation, and Routine) ของหลักสูตรแฝงเพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้และปฏิบัติตาม มิฉะนั้นพวกเขาจะไม่สามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้

Royal and Rossi (1996 : 395-416) พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศที่สมาชิกมีความสัมพันธ์และผูกพันมีอัตราการออกกลางคันน้อยกว่าและมีความรู้สึกที่ไม่ดีไม่ได้เตรียมพร้อมสำหรับการเรียน ตลอดจนไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังเรียนหรือทำงานหนักเกินกำลังของตนเอง พบว่า ความผูกพันของบรรดาสมาชิกในโรงเรียนทำให้นักเรียนที่มีปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหามีความรู้สึกว่ามีกลุ่มคนที่คอยดูแลให้กำลังใจและสนับสนุนให้พวกเขาลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ความรู้สึกและบรรยากาศการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มที่มีความจริงใจต่อกันเป็นกุญแจสำคัญสำหรับโครงการการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าโครงการสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา กลับไปมุ่งเน้นที่การให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและการแก้ปัญหา มากกว่าการให้กำลังใจและจัดหากลุ่มคนที่สามารถสนับสนุนความพยายามของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าหลักสูตรแฝงมิใช่หลักสูตรที่บัญญัติไว้อย่างเป็นทางการแต่บุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญเพราะหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลที่ยาวนาน และคงทนต่อตัว

นักเรียน หลักสูตรแฝงยังแฝงเร้นอยู่ภายใต้สังคครอบข้างภายในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ที่นักเรียนต้องสัมผัส และเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งไม่ใช่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเท่านั้น แต่รวมถึงระดับของอารมณ์และความรู้สึกด้วย จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้ผู้เรียนและผู้สอนทำงานด้วยกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สื่อสารระหว่างกันจนเกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี

1. ความหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1.1 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สิ่งที่เชื่อมโยงอารมณ์และความพอใจของผู้เรียนกับการเรียนการสอน Moos (1934 : 338)

1.2 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และระดับอารมณ์ความรู้สึกด้วย Good (1973 : 106)

1.3 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา Lawrenz (1976 : 315)

1.4 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ในระบบสังคมที่มีการเคลื่อนไหว บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26)

เพราะฉะนั้นการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่อยู่รอบๆตัว ในห้องเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจหรืออารมณ์ของผู้เรียนในการเรียนการสอน

2. ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531) ได้ค้นพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้ง

ทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคมโดยแท้จริง ดังนั้นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งประมวลได้ดังนี้

2.1 ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่คับแคบจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม

2.2 ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่คั่งงอและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาดที่จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว

2.3 ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ใกล้กระดานดำมากเกินไป มีขนาด โต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย รูปร่างของนักเรียนนักศึกษา

2.4 ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน

2.5 ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ

2.6 ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนักเรียน ให้ความเมตตาเอื้ออาทรต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สรุปได้ว่าการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในทุกๆด้านทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียนและเป็นคนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ในที่สุด

3. บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้เป็นจริง

พรณี ชูทัย (2522 : 261 - 263) บรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจาก

ความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียด

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใจในการควบคุมไม่ให้อิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่ง que ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึงแต่สิ่งที่ล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงแต่ความล้มเหลวจึงมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

สรุปได้ว่าบรรยากาศทั้ง 6 ลักษณะนี้มีผลต่อความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนผู้สอนควรสร้างให้เกิดในชั้นเรียน

4. ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหา ด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาไว้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียนได้ 2 ประเภทคือ 1.บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาด

เหมาะสม โต้ะแก้อีมีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น 2.บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความคิดแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

1. การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ เป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมตลอดไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความสบายตาสบายใจแก่ผู้พบเห็น

2. การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านจิตใจ จะช่วยสร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์เร้าความสนใจ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเช่นนี้ ขึ้นอยู่กับ “ครู” เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่าบรรยากาศในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ บรรยากาศทางด้านกายภาพและบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาซึ่งบรรยากาศทั้ง 2 ประเภทล้วนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ ตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ จากความหมายดังกล่าวพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นการการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ เช่น นักศึกษาพยายามเรียนรู้การออกเสียงภาษาต่างประเทศบางคำหากนักศึกษาออกเสียงได้ถูกต้องเพียงครั้งหนึ่งแต่ไม่สามารถออกเสียงซ้ำให้ถูกต้องได้อีก ก็ไม่นับว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ออกเสียงภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจะถือว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อออกเสียงคำดังกล่าวได้ถูกต้องหลายครั้ง ซึ่งก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ใ้ยังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่เปลี่ยนแปลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากการที่ร่างกายได้รับ

สารเคมี ยาบางชนิด หรือเกิดจากความเหนื่อยล้า เจ็บป่วยลักษณะดังกล่าวไม่ถือว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นเกิดจากการเรียนรู้

1.2 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องเกิดจากการฝึกฝน หรือเคยมีประสบการณ์นั้น ๆ มาก่อน เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ต้องได้รับการฝึกฝน และถ้าสามารถใช้เป็นแสดงว่าเกิดการเรียนรู้ หรือความสามารถในการขับรถ ซึ่งไม่มีใครขับรถเป็นมาแต่กำเนิด ต้องได้รับการฝึกฝน หรือมีประสบการณ์ จึงจะขับรถเป็น ในประเด็นนี้มีพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่ต้องฝึกฝนหรือมีประสบการณ์ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ และพฤติกรรมที่เกิดจากแนวโน้มการตอบสนองของเผ่าพันธุ์ (ธีระพร อุวรรณ โน. 2532 : 285) ขอยกตัวอย่างแต่ละด้าน ดังนี้ในด้านกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ ได้แก่ การที่เด็ก 2 ขวบ สามารถเดินได้เองขณะที่เด็ก 6 เดือน ไม่สามารถเดินได้ ฉะนั้นการเดินจึงไม่จัดเป็นการเรียนรู้แต่เกิดเพราะมีวุฒิภาวะ เป็นต้น ส่วนในด้านแนวโน้มการตอบสนองของเผ่าพันธุ์ โบเวอร์และฮิลการ์ดใช้ในความหมายที่หมายถึงปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) เช่น กระจกปริตาเมื่อฝุ่นเข้าตา ชักมือหนีเมื่อ โคนของร้อน พฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของเผ่าพันธุ์มนุษย์

2. หลักการของทฤษฎีสั่งเร้าและการตอบสนอง

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสั่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น Associative Theory, Associationism, Behaviorism เป็นต้น นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Pavlov and Watson and Thorndike and Guthrie and Hull and Skinner ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า พื้นฐานการกระทำของบุคคลขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Passive) หน้าที่ของผู้สอนคือ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงดังนี้

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง หรือ พฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะทางการสอน และการเรียนที่สัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือการทำโทษ หรือการชมเชย เป็นต้น ผู้สอนจึงควรจะต้องหาวิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใคร่รู้ใคร่เรียนมากที่สุด

2. การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด หรือการฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา ที่สัมพันธ์โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

3. การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การสามารถให้ผู้เรียนได้รู้ผลการปฏิบัติได้ทันที เพื่อจะทำให้ผู้เรียนปรับพฤติกรรมได้ถูกต้อง อันจะเป็นหนทางการเรียนรู้ที่ดี

หน้าที่ของผู้สอน จึงควรจะต้องพยายามทำวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

4. การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสร้างมโนทัศน์ (Concept) จนกระทั่งสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

5. การแยกแยะ (Discrimination) ได้แก่ การจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดความระมัดระวังต่อการเลือกตอบ

6. ความใกล้ชิด (Contiguity) ได้แก่ การสอนที่คำนึงถึงความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งเหมาะสำหรับการสอนคำ เป็นต้น

สรุป พฤติกรรมของบุคคลย่อมมีอิทธิพลมาจากความต้องการภายในและสิ่งแวดล้อม (Interactive) ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่คงทน ดังนั้นผู้สอน ควรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีสิทธิ์ที่จะเลือกศึกษาในสิ่งที่อยากจะเรียนตามความสนใจของตัวเอง ภายใต้การช่วยเหลือจากผู้สอน นักจิตวิทยา ที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Kohler, Lewin, Ausubel, Bruner and Piaget

3. หลักการทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ในระยะปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความคิดเห็นตรงกันว่าทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำค่อนข้างมีขีดจำกัดในการอธิบายเรื่องการเรียนรู้ ดังนั้นนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้หลายคนจึงขยายการศึกษาออกไปโดยหันไปสนใจกระบวนการคิด ที่มีผลต่อการเรียนรู้ซึ่งเราไม่สามารถจะเห็นได้โดยตรง ผู้นำที่สำคัญคือ Albert Bandura ได้ตั้งทฤษฎีชื่อ การเรียนรู้โดยการสังเกต โดยเขาได้อธิบายว่าการเรียนรู้ต้องเป็นปฏิสัมพันธ์กันและกันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

3.1 ลำดับขั้นการเรียนรู้

Albert Bandura (1962-1986) ได้แบ่งลำดับขั้นการเรียนรู้โดยการสังเกต ออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

3.1.1 ความสนใจ การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่น่าสนใจ ที่เด่น เป็นต้น เช่น ในการเรียนการสอนครูจะต้องจัดเนื้อหาให้น่าสนใจ เป็นต้น

3.1.2 ความจำ การที่ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตามแบบได้นั้นต้องอาศัยความจำ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยอธิบายซ้ำ ๆ ให้ผู้เรียนเห็นหลาย ๆ ครั้ง ให้ฝึกบ่อย ๆ เป็นต้น

3.1.3 การลงมือกระทำ เมื่อเริ่มกระทำตามใหม่ ๆ นั้น อาจจะไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งจะต้องอาศัยการแนะนำฝึกฝนบ่อย ๆ

3.1.4 การจูงใจและการเสริมแรง พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่บุคคลจะทำตามก็ต่อเมื่อพฤติกรรมนั้นมีความน่าสนใจ ดังนั้นการจูงใจและการเสริมแรงจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก บันดูราได้แบ่งการเสริมแรงออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การเสริมแรงโดยตรง การเสริมแรงที่ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น และการเสริมแรงตนเอง ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่สำคัญเพราะจะเป็นตัวควบคุมการแสดงพฤติกรรมได้ดี การเสริมแรงในลักษณะนี้คือการสร้างความสำเร็จให้กับตนเองเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ

3.2 ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

3.2.1 ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ เช่น ดูตัวอย่างการเดินร่า แล้วสามารถกระทำตามได้ หรือตัวอย่างทักษะต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติงานในห้องทดลอง การดูตัวแบบ ที่ดีจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2 เป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรม ที่สามารถกระทำได้แล้ว เช่น ทักษะการพูด ถ้าได้ดูตัวอย่างบุคคลที่พูดเก่ง ก็จะทำให้มีความสามารถในการเรื่องการพูดได้ดีด้วย

3.2.3 การเพิ่มหรือลดการไตร่ตรอง ในการแสดงพฤติกรรม พฤติกรรมที่ไม่ดีบางอย่างถ้าตัวแบบซึ่งเป็นผู้ที่เด่นหรือบุคคลที่สำคัญเป็นผู้กระทำ จะทำให้เกิดการทำตามอย่าง

3.2.4 การดึงความสนใจ ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เพราะโดยปกติแล้ว การสังเกตผู้อื่นเราจะไม่สังเกตเพียงแค่การกระทำเท่านั้น แต่จะสังเกตสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3.2.5 การเร้าอารมณ์ การสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นอาจก่อให้เกิดการมีลักษณะอารมณ์ร่วมด้วย การนำแนวคิดของกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้กับการศึกษา ความเชื่อพื้นฐานตัวอย่าง การนำมาใช้ทางการศึกษาการเรียนรู้จากการสังเกต ในวิชางานเชื่อม โลหะชาญ ครูผู้สอนอย่างสนใจ ทำการสาธิตพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในซึ่งอาจจะแสดงหรือไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมก็ได้ ชาญเรียนรู้ที่จะเชื่อมโลหะได้ ถึงแม้ว่าเขาจะยังไม่ได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองบางครั้งการเรียนรู้อาจจะไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทันทีทันใด แต่เขาสามารถกระทำได้เมื่อมีโอกาส กระบวนการทางสมองมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การเอาใจใส่และพยายามจดจำวิธีการเชื่อมโลหะไม่ควรจะพิจารณาเฉพาะการกระทำของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรจะดูด้วยว่าผู้เรียนมีความคิดและความพยายามอย่างไร เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย มีจุดประสงค์ที่ต้องการทำงานทางด้านเชื่อมโลหะเมื่อเขาเรียนจบแล้วช่วยผู้เรียนในการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมที่สามารถควบคุมตนเองได้ การพยายามฝึกฝนเทคนิคต่าง ๆ ด้วยตนเอง กระตุ้น

ผู้เรียนให้ตั้งมาตรฐานในการกระทำและใช้ความพยายามไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ อิทธิพลทางอ้อมของการเสริมแรง และการลงโทษ คำชมเชยและคำตำหนิของครูมีผลต่อการแก้ไขในการฝึกหัดของการศึกษากรรมวิธีการเสริมแรงและการลงโทษเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติและสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Learning Theories)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยมนี้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผน ความตั้งใจ ความคิด ความจำ การคัดเลือก การให้ความหมายกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้ (Insight Learning) ทฤษฎีการหยั่งรู้นี้เป็นการศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาชาวเยอรมันซึ่งเรียกว่า กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ซึ่งประกอบด้วย คีอ (Max Wertheimer) และนักจิตวิทยาที่สำคัญอีก 3 คน คือ (Kurt Lewin), (Kurt Koffka) and (Wolfgang Kohler) คำว่า เกสตัท์ (Gestalt) หมายถึง แบบแผนหรือภาพรวม โดยนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผลรวมมากกว่าส่วนย่อยในการศึกษาวิจัย เขาได้พบว่า การรับรู้ข้อมูลของคนเรามักจะรับรู้ส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย ในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาที่เช่นเดียวกัน คนเรามักจะเรียนอะไรได้ก็ต้องศึกษาภาพรวมก่อน หลังจากนั้นจึงมาพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ได้ชัดเจนขึ้น การเรียนรู้ตามแนวทางของกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) จะมีลักษณะดังนี้ ภาพรวม (Parts) รายละเอียดปลีกย่อย (Whole) ภาพรวม (Whole) ความเข้าใจ (Insight)

4.1.1 การทดลองของกลุ่มการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้

การศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้รู้จักกันแพร่หลาย คือ การศึกษาทดลองของ (Wolfgang Kohler) โดยได้ทำการทดลองกับลิงชิมแปนซี ชื่อ สุลต่าน (Wolfgang Kohler) ได้จับลิงมาขังไว้ในกรง นอกกรงมีกล้วยซึ่งวางอยู่ไกลจากกรง และมีไม้ขนาดสั้น-ยาววางเป็นลำดับ ไม้ท่อนสั้นสุดอยู่ในกรง เมื่อสุลต่านหิว มันจึงหยิบไม้ท่อนสั้นที่อยู่ใกล้กรง เชือกกล้วยแต่ปรากฏว่า เชือกไม่ถึงมันจึงวาง ไม้ลง และนั่งอยู่บนหนึ่งพร้อมทั้งมองดูไม้และกล้วยเฉย ๆ อยู่ และในทันใดนั้นเองสุลต่านก็จับไม้ท่อนสั้น เชือก ไม้ท่อนยาว แล้วจึงเอาไม้ท่อนยาว เชือกกล้วยมากินได้ จากพฤติกรรมดังกล่าว (Wolfgang Kohler) สรุปว่า สุลต่านเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งรู้ คือ สามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ต้องลองผิดลองถูก แต่ใช้ประสบการณ์เดิมจากการที่เคยเจ็ยสิ่งของต่าง ๆ ภายในกรงมาก่อนแล้ว

จากการศึกษาทดลองดังกล่าว นักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ที่เน้นการเรียนรู้แบบการหยั่งรู้ จึงสรุปว่า โดยปกติแล้วคนเราจะมีวิธีการเรียนรู้และการแก้ปัญหา โดยอาศัยความคิดและประสบการณ์เดิมมากกว่าการลองผิดลองถูก เมื่อสามารถแก้ปัญหาในลักษณะนั้นได้แล้ว เมื่อเผชิญกับปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ทันที ลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้เพราะมนุษย์สามารถจัดแบบ (Pattern) ของความคิดใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม

4.2 หลักการรับรู้

4.2.1 อิทธิพลจากแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ที่อธิบายหลักการรับรู้ของมนุษย์ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้มีผลให้นักการศึกษา นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก ทั้งนี้เพราะการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ นักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) อธิบายว่า การรับรู้ของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นอัตนัย และเห็นความสำคัญของส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย กฎการรับรู้ที่สำคัญมี 4 ข้อ ดังนี้

- 1) กฎแห่งความใกล้ชิด สิ่งเร้าที่อยู่ใกล้กัน มักจะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 2) กฎแห่งความคล้าย สิ่งเร้าที่มองดูคล้ายกันจะถูกจัดว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 3) กฎแห่งความสมบูรณ์ สิ่งเร้าที่มีบางส่วนบกพร่องไปคนเราจะรับรู้โดยเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เป็นภาพหรือเป็นเรื่องที่สมบูรณ์
- 4) กฎแห่งการต่อเนื่องที่ดี สิ่งเร้าที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างดี จะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

4.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ (Information Processing Model of Learning) นักจิตวิทยา กลุ่มพุทธินิยมมีความสนใจว่ามนุษย์มีวิธีการรับข้อมูลใหม่อย่างไร เมื่อได้ความรู้แล้วมีวิธีการจำอย่างไร สิ่ง que เรียนรู้แล้วจะมีผลต่อการเรียนรู้ข้อมูลใหม่อย่างไร ปัจจุบันทฤษฎีนี้กำลังได้รับความสนใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากในวงการศึกษ

1) ขั้นตอนการเรียนรู้

ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ มีดังนี้ สิ่งเร้า คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ในขณะนั้น สิ่งเร้าในแต่ละขณะจะมีมากมาย นักจิตวิทยาเรื่องกระบวนการรับสัมผัสพบว่ามนุษย์มีความสามารถในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในแต่ละครั้งอย่างมากที่สุด ได้ประมาณ 11-12 อย่าง ระบบบันทึกการรับรู้ คือหน่วยบันทึกความจำหน่วยแรกของมนุษย์ ข้อมูลในขั้นนี้จะเป็นข้อมูลชนิดเดียวกับที่ได้รับรู้มาระยะของความจำจะมีประมาณ 1 - 3 วินาที เพื่อให้บุคคล

ตัดสินใจว่ามีความสนใจในข้อมูลนั้นหรือไม่ ข้อมูลที่ไม่ต้องการก็จะสูญหายไป ส่วน ข้อมูลที่ต้องการก็จะเข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ความใส่ใจในขั้นนี้จะเป็นการคัดเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่สนใจเข้าสู่ความจำระยะสั้น ในช่วงนี้เรื่อง “สมาธิ” ค่อนข้างมีความสำคัญมาก การรู้จักในขั้นนี้จะเป็นการเก็บรายละเอียดของลักษณะข้อมูลที่สำคัญและนำมาสร้างความสัมพันธ์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว ความจำระยะสั้น เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เพราะเป็นความจำที่สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ การขยายความคิด เมื่อเกิดความจำระยะสั้นแล้ว ต้องนำข้อมูลนั้นมาขยายความคิด โดยการจัดหมวดหมู่และให้ความหมายกับข้อมูลเพื่อนำไปสู่ความ จำระยะยาว ความจำระยะยาว เป็นสุดยอดปรารถนาของการเรียนรู้ข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบอย่างดี โดยการแปลความหมาย สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูล ข้อมูลใดที่ยังขาดความสัมพันธ์กัน หรือมีช่องว่างอยู่ก็จะต้องพยายามจัดช่องว่าง โดยใช้หลักทางตรรกศาสตร์คือการหาเหตุผล และสร้างความสัมพันธ์ระบบควบคุม มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือเป็นตัวควบคุมและเชื่อมโยงความจำและสามารถนำออกไปใช้ได้ การนำมาใช้บ่อย ๆ เพื่อเป็นการย้ำในขั้นการจำระยะสั้น และเพื่อใช้สำหรับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธินิยมให้ความสำคัญมี 4 ประการ คือ

2.2.1 คุณลักษณะของผู้เรียน คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิม ทักษะคิด

2.2.2 กิจกรรมของผู้เรียน ในส่วนนี้จะเกี่ยวกับขบวนการใช้สมองของผู้เรียนในขณะที่เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาว่าผู้เรียนจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2.2.3 ธรรมชาติของสิ่งที่เรียน คือข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลประเภทใด มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาดีมามากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.2.4 วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อเรียนรู้แล้ว

3. การเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดของตนเอง (Metacognition)

นักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธินิยม เชื่อว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้เรียนควบคุมตนเองได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ฟลาวเวล (Flavell) ได้เป็นผู้อธิบายไว้โดยเน้นถึง

กระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องอาศัยความสามารถทางปัญญา โดยเขาใช้คำว่า (Metacognition) เพื่ออธิบายว่าผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

3.1 องค์ประกอบของความรู้

ฟลาวเวล (Flavell) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบของความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเองนั้น จะมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านบุคคล หรือความรู้ความเข้าใจในความสามารถของผู้เรียนว่าตนเองมีคุณสมบัติและมีความสามารถอยู่ในระดับใด
2. องค์ประกอบด้านงาน คือ ลักษณะของงานที่จะต้องเรียนรู้
3. องค์ประกอบด้านยุทธวิธี คือ เทคนิคหรือวิธีการที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการเรียนรู้งานนั้น

4. การเรียน โดยรู้ความหมาย

แนวความคิดในการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากบรูเนอร์ (Bruner) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เพราะผู้เรียนสามารถแปลความหมายของข้อมูลโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในระดับของความคิดรวบยอด หลักการ กฎเกณฑ์ สมมุติฐาน ความสัมพันธ์ ฯลฯ ผู้เรียนจะต้องอาศัยการแปลความหมายด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะมีการเพิ่ม การตัด การขยาย การดัดแปลงข้อมูลนั้น ๆ

4.1 ความเชื่อพื้นฐาน

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ครูไม่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ เพราะความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง ดังนั้นครูผู้สอนต้องสอนข้อมูลที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน การสอนที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนค้นพบและนำมาประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง หน้าที่ที่สำคัญของผู้เรียน คือจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิมอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อใดก็ตามที่พบว่าข้อมูลเดิมใช้ไม่ได้ ต้องรีบทำการปรับปรุงแก้ไข หน้าที่สำคัญของครูผู้สอนคือสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด และต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ความรู้นั้นเป็นกระบวนการมิใช่ผลผลิตที่สำเร็จรูป

4.2 เงื่อนไขในการเรียนรู้

การเรียนรู้โดยรู้ความหมายจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการฝึกภายใต้เงื่อนไขดังนี้

- 4.2.1 การฝึกหัดวิธีคิด ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด โดยการสร้างปัญหาและเงื่อนไขของปัญหาที่เป็นจริง และพยายามฝึกการแก้ปัญหาโดยมองหลาย ๆ ด้าน

4.2.2 เนื้อหาที่ใช้เรียนนั้นต้องเป็นเนื้อหาที่เป็นจริง โดยการเรียนในเนื้อหานั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะและข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย

4.2.3 ผู้เรียนควรมีวิธีการคิดและการแก้ปัญหาในหลายทาง เพื่อเป็นการฝึกไว้ เพราะในชีวิตจริงคนเราจะมีปัญหาหลายด้าน รวมทั้งความคิดและข้อมูลต่าง ๆ ก็มีมาก มายที่ผู้เรียนจะต้องรู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม การนำแนวคิดกลุ่มพุทธินิยมมาใช้ในการศึกษา ความเชื่อพื้นฐาน ตัวอย่างการนำมาใช้ทางการศึกษา อิทธิพลของกระบวนการทางสมองเมื่อคิดเรกอ่านตำราวิทยาศาสตร์เขาสามารถนำบางทฤษฎีมาสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่เขาสังเกตเห็นได้ แต่ก็มีหลายทฤษฎีที่เขาไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ได้ จงระลึกไว้ว่าสิ่งที่ผู้เรียนนั้นมิใช่เป็นเรื่องของข้อมูลที่ปรากฏอย่างเดียว แต่เป็นกรรมวิธีในการเก็บข้อมูลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใน คิดเรกเรียนรู้ว่า ดาวเสาร์มีวงแหวนอยู่ล้อมรอบ แต่เขาไม่มีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้นี้ให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงสิ่งที่เขาได้เรียนรู้มาแล้ว การวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการทางสมอง ต้องสังเกตจากพฤติกรรมเมื่อคิดเรกเขียนคำว่า พฤติกรรมภายในเป็นภาษาอังกฤษ คิดเรกเขียนว่า Convertbehavior แสดงว่าเขาจำสับสนกับชื่อยี่ห้อรองเท้าชนิดหนึ่ง สังเกตดูพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อนำมาพิจารณาว่าข้อผิดพลาดเกิดจากอะไรความเป็นหนึ่งเดียวของการเรียนรู้ของมนุษย์ คิดเรกเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันจากการอ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนใช้ ตัวกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลคิดเรกเรียนวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษโดยออกเสียงดัง เขียนซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง และคิดว่า คำใดบ้างที่ออกเสียงในลักษณะเดียวกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับข้อมูลในชั้นเรียนและช่วยให้เขามีพัฒนาทักษะในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ คิดเรกรู้ว่าเขาไม่สามารถจำทุกอย่างในตำราคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นเขาจึงเลือกจำเฉพาะสูตรที่สำคัญบอกผู้เรียนว่าสิ่งใดสำคัญที่เขาจะต้องรู้การแปลความหมายของบุคคล คิดเรกแปลความหมายว่าการที่เขาได้คะแนนเต็มจากการทดสอบแสดงว่าเขาต้องได้เกรด A ตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าการแปลความหมายของผู้เรียนถูกต้องเหมาะสม

5. ลำดับการเรียนรู้ของการ์เย่ (Gagne)

Gagne เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้น Gagne จึงได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) กับทฤษฎีความรู้ (Cognitive - field Theory) มาผสมกันในลักษณะของการจัดลำดับ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบสัญญาณ (Signal Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่อาจบังคับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ (มีความรู้สึกและอารมณ์) เป็นการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขดั้งเดิม (Classical Conditioning) ที่เกิดจากความใกล้ชิดของสิ่งเร้า และการกระทำซ้ำ (Pavlov's Classical Conditioning)

2. การเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus - Response Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ การตอบสนองเป็นผลจากการเสริมแรงกับโอกาสกระทำซ้ำ

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining Learning) คือ การเรียนรู้ที่เนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกันเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง โดยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำเคลื่อนไหว (Motor Skills) เช่น การขับรถ การใช้เครื่องมือ เป็นต้น (Skinner's Instrumental Conditioning)

4. การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่อง เช่นเดียวกับแบบลูกโซ่ หากแต่ใช้ภาษาแทนสิ่งต่าง ๆ

5. การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่างในสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน และสามารถเลือกตอบสนองด้วยวิธีต่าง ๆ กัน เช่น พุดถึง “ดิน” ผู้เรียนก็รู้ว่ามิมีดินหลายชนิด คือ ดินร่วน ดินเหนียว ดินทราย เป็นต้น (Thorndike's Connection Theory)

6. การเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Learning) ได้แก่ การเรียนรู้อันเนื่องมาจากความสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในลักษณะเป็นส่วนรวมของสิ่งนั้นประกอบกัน เช่น วงกลม ประกอบด้วยมโนทัศน์ย่อยที่เกี่ยวกับรูปปิด ส่วนโค้ง ระยะเวลา และจุดศูนย์กลาง เป็นต้น

7. การเรียนรู้กฎ (Principle or Rule Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดจากความสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วสามารถนำไปใช้ตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ เช่น มโนทัศน์ของวงกลมกับลูกแก้วเมื่อผู้เรียน รวมมโนทัศน์กันได้แล้วก็รู้ว่าของกลมกลิ้งได้ (Gestalt Theory)

8. การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) ได้แก่ การเรียนรู้ที่อยู่ในระยะซึ่งผู้เรียนสามารถ รวมกฎเกณฑ์ (Applying Rule) รู้จักกลวิธีหาความรู้ (Cognitive Strategy) และสามารถสร้างสรรค์ เพื่อนำไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ (Cognitive Theory) จากลำดับแบบการเรียนรู้ของ Gagne แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบต้น ๆ จะเป็นพื้นฐานของการ

เรียนรู้ระดับสูง และการเรียนรู้ภาษาสัมพันธจะช่วยให้เกิดความรู้ ความคิดที่ดีที่สามารถเข้าใจ มโนทัศน์ กฎเกณฑ์และการแก้ปัญหาส่วนความหมายของการเรียนรู้ นั้น Fransen ได้กล่าวว่า “การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์หรือพฤติกรรมอันเนื่อง มาจากการสังเกตหรือ การกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งทางกายและความคิด” และทฤษฎีของ Gagne ในด้านการ เรียนรู้ของบุคคลนั้นจะต้องเป็นการเปลี่ยนความสามารถของบุคคล ที่แตกต่างจากกระบวนการ พัฒนาการหรือความเจริญเติบโต โดยจะต้องมีการฝึกหัด พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหลายด้าน และผลจะปรากฏอยู่นานพอสมควร ดังนั้นกล่าวได้ว่า การเรียนรู้คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้นานพอสมควร ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้ นานพอสมควร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลจากความเจริญเติบโตของ ร่างกาย

6. พัฒนาการของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Stage of Development)

Erikson สรุปว่า ประสบการณ์และการเลี้ยงดูที่ทารกได้รับมีส่วนสำคัญในการ สร้างบุคลิกภาพ ให้กับเด็ก ความรัก ความอบอุ่น จากครอบครัว ทั้งบิดา มารดา และญาติมิตรจะ ทำให้ทารกเติบโตมีความมั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจ เชื่อใจบิดามารดา และบุคคลอื่น โดยอีริก สัน ได้แบ่งพัฒนาการตามความต้องการของสังคมของบุคคล ว่า Psychosocial Stage ออกเป็น 8 ระยะ คือ

1. Trust and Mistrust แรกเกิด - 1 ปี (หรือระยะความไว้วางใจและไม่ไว้วางใจ) ความอบอุ่นที่เกิดขึ้นจากครอบครัวจะทำให้เด็กเชื่อใจไว้วางใจต่อโลกไว้วางใจคนอื่น ทำให้ กล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่

2. Autonomy and Doubt อายุ 1 - 3 ปี (ระยะที่มีอิสระกับความสงสัยไม่แน่ใจ) เป็นระยะที่เด็กพยายามใช้คำพูดของตนเอง และสำรวจ โลกรอบ ๆ ตัว ถ้าพ่อแม่สนับสนุนจะทำให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง และมีอิสระ ส่งเสริมความสามารถของเด็ก

3. Initiative and Guilt อายุ 4 - 5 ปี (ระยะมีความคิดริเริ่มกับความรู้สึกลึกซึ้ง) เด็ก จะชอบเล่นและเรียนรู้บทบาทของสังคม ริเริ่มทางความคิดจากการเล่น เด็กที่ถูกห้ามไม่ให้ทำ อะไรในสิ่งที่เขาอยากทำ เป็นเหตุให้เด็กรู้สึกผิดตลอดเวลา บิดามารดาควรพิจารณาว่า กิจกรรมใดที่ปล่อยให้เด็กทำได้ ก็ให้เด็กทำจะก่อให้เกิดคุณค่าในตัวเอง ลดความรู้สึกผิดลงได้

4. Industry and Inferiority อายุ 6 - 11 ปี (ระยะมีความขยันหมั่นเพียรกับ ความรู้สึกมีปมด้อย) เด็กจะเริ่มมีทักษะทางด้านร่างกายและสังคมมากขึ้น โดยไม่ต้องอาศัย

ความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เด็กเริ่มมีการแข่งขันกันในการทำงาน เด็กวัยนี้จะชอบให้คนชม ถ้าขาดการสนับสนุนอาจทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย

5. Intimacy and Role diffusion 12 - 20 ปี (ระยะมีเอกลักษณ์ของตนเองกับความไม่เข้าใจตนเอง) เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจเพศตรงข้ามรู้จักตัวเองว่าเป็นใคร ทัศนคติด้านใดสนใจอะไร และถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่เข้าใจตนเองก็จะเกิดความสับสน ในตนเอง และล้มเหลวในชีวิตได้

6. Intimacy and Isolation 21 - 25 ปี (ระยะความใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง) เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ใช้ชีวิตแบบผู้ใหญ่ทำงานเพื่อประกอบอาชีพสร้างหลักฐาน มีความรักความผูกพัน

7. Geniactivity and self absorption อายุตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป ระยะให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตร วัยผู้ใหญ่ถึงวัยกลางคน มีครอบครัว มีบุตร ได้ทำหน้าที่ของพ่อแม่

8. Integrity and Despair อายุ 50 ปีขึ้นไป ที่เริ่มเข้าสู่วัยชรา ระยะความมั่นคงวัยที่ต้องยอมรับความจริงของชีวิต ระลึกรถึง ความทรงจำในอดีต ถ้าอดีตที่ผ่านมาแล้วประสบความสำเร็จจะทำให้มีความมั่นคงทางจิตใจ

สรุปเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ยกตัวอย่างเช่น Gagne ได้เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้นการที่จะนำทฤษฎีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนต้องศึกษาทฤษฎีนั้น ๆ ให้ถ่องแท้เสียก่อน

บริบทพื้นที่ทำวิจัย

พื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

ที่ตั้ง 460 ถ.นครสวรรค์ ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

2. วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

ที่ตั้ง 579 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด

มหาสารคาม 44000

3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

ที่ตั้ง 147 หมู่ 17 ถ.แจ้งสนิท ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

4. วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม

ที่ตั้ง 142 หมู่ 7 ถ.วาปีปทุม-จตุรพักตร์พิมาน ต.หนองแสง อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 44120

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บุญเลิศ สุวรรณวง (2545 : 92-193) ได้ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร การศึกษาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงของ

บรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจปานกลาง นักศึกษาพอใจบรรยากาศการเรียนการสอนในด้านการประเมินผลสูงที่สุด รองลงมาพอใจด้านเนื้อหาที่สอน พฤติกรรมของอาจารย์ พฤติกรรมของนักศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ตามลำดับ และนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่ต่างกันมีระดับความพอใจต่อสภาพการปฏิบัติจริงในบรรยากาศการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า นักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน จะมีทัศนะต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2. ประเด็นความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการแต่งกายมากที่สุด และต้องการให้นักศึกษามีการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ต้องการให้อาจารย์มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา และเข้าสอนของอาจารย์ให้ตรงเวลาตามตารางที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่สอน นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาบางเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับนักศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลาย และแทรกกิจกรรมเพื่อคลายความเครียดในขณะสอนบ้าง ต้องการให้อาจารย์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย เช่น ห้องเรียน Power Point และปรับปรุงห้องเรียนรวม ไม่ให้ร้อนอบอ้าวเช่นในปัจจุบัน ส่วนด้านการวัดและประเมินผล

นักศึกษาเห็นว่า สภาพการปฏิบัติจริง โดยรวมปัจจุบันนี้คืออยู่แล้ว จึงไม่มีความต้องการในการปรับปรุงการประเมินผล

วรรณีย์ ชัยเฉลิมพงษ์ (2547 : 216-223) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยของหลักสูตรแฝงที่มีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิต นักศึกษา เกษศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ในแต่ละชั้นปีและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ 34 คน และศิษย์เก่า 12 คน วิเคราะห์ผลและเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน หลักสูตรแฝง และลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง จำนวน 2,890 คน วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์กลุ่มพหุด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.54

สุคนธ์ทิพย์ สีสัน (2548 : 78-218) ได้ศึกษาเจตคติในการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (พิมพ์ดีดไทย) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่สอนวิชาพิมพ์ดีดไทย ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นเวลานาน วิชาพิมพ์ดีดนี้ เป็นวิชาปฏิบัติที่มุ่งฝึกทักษะในการเรียนรู้จริง และเกิดความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญ ซึ่งผู้สอนได้ปรับปรุงการสอนตลอดเวลา มีวิธีการตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ของการเรียนพิมพ์ดีด เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในงานอาชีพได้และเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นบริการเป็น ด้วยตัวผู้เรียนเอง และเพื่อสนองการศึกษาของกลุ่มงานอาชีพฯ เพื่อการอาชีพที่ครบวงจร ผลการวิจัยพบว่า การเรียนวิชาพิมพ์ดีดเป็นการฝึกปฏิบัติทักษะที่จริงจัง คิดเป็นระดับดี 93.7 % และการเรียนวิชาพิมพ์ดีดไม่ตีคิดเป็นร้อยละ 6.30 %

โชครัตน์ จันทร์สุคนธ์ (2549 : 84-226) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติและการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด เป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ กลุ่ม ควบคุมสอนด้วยการสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 15 คาบ ๆ ละ 50 นาที เท่ากัน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนประวัติศาสตร์ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ และแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อวิธี สอนแบบแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติแบบ t-test for Independent Sample ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ของกลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมี ความพึงพอใจต่อการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติในระดับมาก

ภูษิต บุญทองเถิง (2549 : 211) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียน ด้าน ผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียน คณิตศาสตร์ การวิจัยแบ่งออกเป็นสองระยะ ระยะแรก เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ทดลองใช้ และปรับปรุงโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และการศึกษาผลของ กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นระยะที่สอง เป็นการ ศึกษาเพื่อยืนยันผลของกระบวนการ เรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การวิจัยระยะที่หนึ่ง ผลการวิจัยทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอน ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝง ที่พัฒนาขึ้นตามแนว ทางของวิธีการผสมผสาน โดยการ วิเคราะห์เพาะรูปแบบ เทคนิค วิธีสอน จำนวน 7 วิธี ที่ถูกคัดเลือกภายใต้กรอบพื้นฐานการ เสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ แล้วนำมาผสมผสานในกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน โดยมีกลไกการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงผ่านองค์ ประกอบที่สังเคราะห์ได้จาก

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 1) การเสริมสร้างพลังอำนาจในการเรียนรู้ 2) การเสริมสร้างประสบการณ์ความสำเร็จและ 3) การเสริมสร้างการยอมรับนับถือ ซึ่งนักเรียนสามารถยอมรับนับถือได้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ จากแบบแผนกำกับด้านบทบาทครู เมื่อผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงด้วยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 วงจร ทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สุจิตรา เถาว์โท (2550 : 75-197) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ พ.ศ. 2550 การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติ ต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t และ F

ผลการวิจัยพบว่า 1. ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า 2.1) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2.3) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญจำแนกตามระดับชั้น โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ (2550 : 77-225) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้รู้

ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมีอยู่ ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยครูจะต้องตระหนักว่าคุณค่าของการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นไปได้

นิธิตา มัสยามาศ (2550 : 87-214) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ของนักเรียนชั้น ชย.11 ระดับผลการเรียนต่างกันจาก ความเชื่อความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ โดยปรับพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมี 2 ลักษณะ คือ 1) เจตคติเชิงบวกต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ 2) เจตคติเชิงลบต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่อยากเรียน และไม่อยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จากการทดสอบเก็บคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ห้อง ชย.11 ในแต่ละครั้ง พบว่านักศึกษาที่สอบได้คะแนนสูงมักจะทำคะแนนได้สูงทุกครั้ง ในขณะที่นักศึกษาซึ่งคะแนนต่ำ ก็มักจะสอบได้คะแนนต่ำและสอบไม่ผ่านเกณฑ์เสมอ ความรู้สึกชอบ พพอใจ หรือความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานน่าจะมีผลต่อระดับคะแนนหรือผลการเรียนแต่ละคน จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูงมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานสูงเป็นอันดับแรก แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง และระดับผลการเรียนต่ำ มีเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานรองลงมาตามลำดับ

ณัฐพร เกลิมชาติ (2551 : 85-238) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2) เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ของโรงเรียนบ้านร่องบง และ 3) เพื่อประเมินการยอมรับของผู้ปกครองนักเรียน/กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สรุปผล

การศึกษาได้ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพบว่า 1) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลการประเมินการบริหารงานพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในส่วนของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีที่สุด ($X = 4.750$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างดี และมีการสรุป และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีที่สุด (5.000) การพัฒนานุเคราะห์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (4.333)

2) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลการประเมินการบริหารงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.207) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า การจัดบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีที่สุด (4.78) การประสานงานและ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชน อย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงผลงานเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (3.875)

3) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุด เท่ากับ 80.05 เมื่อจำแนกเป็นรายชั้นเรียน รายวิชา ปรากฏว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 82.00 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 79.70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 83.50 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สุขศึกษา/พลศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 80.50 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 90.42 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 79.33

ตอนที่ 2 ผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 2.726$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (2.844) จำนวน 4 รายการ ได้แก่ 1. ผู้บริหาร โรงเรียนมีความเอาใจใส่ต่อคุณภาพของผู้เรียน

ในโรงเรียนอย่างแท้จริง 2) มีการบริหารงานแก้ปัญหาการพัฒนาคุณภาพอย่างจริงจัง
3) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในโรงเรียน และ 4) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ แจ้ง
ข่าวสารให้ชุมชนได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นประจำ ส่วน
รายการนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง (2.250)

สรุปจากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนทำให้เห็นว่า
หลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษาประกอบด้วย ความวิตกกังวล
และเจตคติต่อการเรียนรู้ ปัจจัยเชิงสาเหตุส่วนบุคคลที่มีผลต่อสภาวะทางอารมณ์และบรรยากาศ
ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการสร้าง
บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและยังมีผลต่อเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนอีกด้วย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hunnay (1986 : 9-15) ได้ศึกษาเรื่อง การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรแฝง
(Cultural Reproduction via the Hidden Curriculum) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาระดับคหบดี
บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ โอไฮโอ (The Ohio State University) การศึกษารั้งนี้เป็นการ
ศึกษาที่หลักสูตรแฝงทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และ
สำรวจธรรมชาติของหลักสูตรแฝง โดยมีคำถามในการวิจัยประกอบด้วย 6 คำถามหลัก คือ

1. การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเกิดจากหลักสูตรแฝงใช่หรือไม่ถ้าใช่เกิดขึ้นได้
อย่างไร ธรรมชาติของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมคืออะไร และได้ผลอะไรออกมา
2. หลักสูตรแฝงนี้ถูกซ่อนเร้นจากใคร อย่างไร
3. แหล่งที่มาที่สามารถสังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงมีอะไรบ้าง
4. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแฝงกับหลักสูตรทางการหรือไม่อย่างไร
5. การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล เวลาหรือแหล่งที่มาจะมีผลต่อการซ่อนเร้นของ
หลักสูตรแฝงหรือไม่อย่างไร
6. ถ้าได้หยิบยกหลักสูตรแฝงให้ได้รับรู้กันแล้ว จะมีผลต่อสมาชิกในสังคมใน
สถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

รูปแบบวิธีการวิจัยในการศึกษารั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะศึกษา
ว่านักเรียนเรียนรู้อะไรในหลักสูตรแฝง โดยทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในชุมชนคนงาน
(Working Class) ทำการสังเกตชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนปีที่ 2 ของโรงเรียนเป็น
เวลา 5 เดือน รวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ และการบันทึกเทป นอกจากนั้นยัง

ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้น ครูผู้สอน และครูใหญ่หลายครั้ง ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และใช้สัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียน 7 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง (Constant Comparative Method) พบว่า นักเรียนเกิดทัศนคติของชนชั้นคนงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อำนาจหน้าที่ การแบ่งชั้นทางสังคม และจริยธรรมในงาน ซึ่งการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการยอมรับโดยปริยายของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วนักเรียน โดยทั่วไป ยอมรับว่าการแลกเปลี่ยนทางการศึกษานั้นมีคุณค่าพอ เนื่องจากเชื่อว่าการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความฝันของชาวอเมริกัน หลักสูตรแฝงเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมโดยที่อาจเกิดจากที่โรงเรียนนำเสนอเอง หรือแม้แต่นักเรียนเป็นผู้ผลิตซ้ำเองในบางครั้ง ส่วนเนื้อหาที่เรียนรู้ในหลักสูตรแฝงนั้นไม่ได้ซ่อนเร้นจากสมาชิกเสียทั้งหมด เพียงแต่ในบางครั้งไม่ได้มีการคำนึงถึงผลในอนาคตที่จะเกิดขึ้นตามมา แหล่งที่มาที่สังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงนั้นมีหลากหลายแหล่งมาก ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเช่น กฎ ระเบียบ ลำดับชั้นระหว่างครูกับนักเรียน การแข่งขันกันเรื่องเกรด รูปแบบการยอมรับซึ่งอำนาจและอำนาจหน้าที่ และการแบ่งชั้นทางสังคมเนื้อหาที่เรียนรู้จากหลักสูตรแฝงนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวกับการยอมรับในอำนาจหน้าที่ บทบาทของอำนาจภายในสังคม หรือแม้แต่ในเรื่องการแบ่งชั้นทางสังคม นักเรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรแฝงที่แตกต่างกัน แต่ในการศึกษารังนี้พบว่านักเรียนเรียนรู้และยอมรับลักษณะของจริยธรรมในงานเหมือน ๆ กัน การศึกษารังนี้ไม่สามารถตอบคำถามเรื่องเวลาที่เปลี่ยนแปลงว่าจะมีผลต่อหลักสูตรแฝงหรือไม่ และยังพบว่านักเรียน 2 คนที่ได้ตระหนักของการมีอยู่ของหลักสูตรแฝง แต่ทัศนคติ หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากการตระหนักในครั้งนี้ก็ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร

Sambell and Medowell (1998 : 391-402) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหลักสูตรแฝง ข่าวสารและความหมายในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน (The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Learning in the Assessment of Student Learning) ในปี 1998 วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาประสบการณ์ของผู้เรียนในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ และศึกษาการก่อรูป (Construct) หลักสูตรแฝงของนักเรียนอันเกิดจากการใช้วิธีประเมินแบบใหม่ คณะผู้วิจัยระบุว่านักเรียนไม่ได้ตอบสนอง แต่นักเรียนจะเกิดการสร้าง หรือก่อรูปหลักสูตรแฝงขึ้น ผ่านการรับรู้และการให้ความหมายของตัวนักเรียนเอง คณะผู้วิจัยยังระบุต่ออีกว่าการประเมินนั้นจะเป็นการสื่อความหมายให้นักเรียนมั่นใจว่าควรจะเรียนอะไร และเรียน

อย่างไร ความเข้าใจและการตีความหมาย รวมทั้งความรู้สึกที่มีต่อการประเมินนั้นจะแตกต่างกันไปในนักเรียนแต่ละคน

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาจากกรณีศึกษาจำนวน 13 ราย โดยสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาทำการศึกษาจากเอกสาร และการสังเกต กรณีศึกษาทั้งหมดนี้จะครอบคลุมการประเมินหลายวิธีตั้งแต่การให้ทำโครงการวิจัยส่วนบุคคล การนำเสนอปากเปล่า การประเมินจากการให้ทำงานเป็นกลุ่ม การเปิดหนังสือสอบ การนำเสนอด้วยโปสเตอร์ และการประเมินโดยเพิ่มคะแนน ลักษณะการประเมินนั้นมีทั้งการประเมินตนเองของนักเรียน และการประเมินโดยบุคคลอื่น เวลาที่ใช้ในการประเมินนั้นมีตั้งแต่ใช้เวลาไม่นานจนถึงนานเป็นปีการสัมภาษณ์ในทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สัมภาษณ์ถึงมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหาที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ก่อนที่จะให้ความหมายผู้วิเคราะห์จะมีการอภิปรายกันก่อน และพยายามหาเหตุการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์มายืนยันความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการจำแนกประเภทและจะทำให้เสร็จทีละคนก่อนที่การวิเคราะห์รวมในการศึกษานี้ได้มุ่งศึกษาถึงความเหมือนและความแตกต่างในมุมมองของนักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยวิเคราะห์ 2 ระดับ คือ วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจของผู้สอนในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ กับข่าวสารที่ผู้เรียนได้รับว่าเขาควรจะเรียนอะไร และเรียนอย่างไรเพื่อจะให้บรรลุถึงข้อกำหนดที่มีในวิธีการประเมินนั้น ๆ และทำการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลที่มุ่งตรวจสอบว่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรในประเด็นแรงจูงใจ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินและวิธีการที่ใช้ในการเรียน

ผลการวิเคราะห์ในประเด็นแรกนั้นพบว่า นักศึกษาแสดงถึงการรับรู้ว่าวิธีการประเมินแบบใหม่เหล่านี้กระตุ้นให้นักศึกษาทำงานด้วยวิธีที่แตกต่างจากที่เคยทำ การประเมินแบบใหม่ทำให้มองเห็นถึงธรรมชาติการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเดิมซึ่งตรงกับความตั้งใจของอาจารย์ผู้ทำการประเมิน สำหรับประเด็นที่สองที่มีการวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นย่อยนั้นพบว่ามีความแตกต่างในเรื่อง “แรงจูงใจ” ตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งให้ความเห็นในการทำข้อสอบแบบเลือกตอบ ว่ารู้สึกมีแรงกระตุ้นภายนอกที่จะมาช่วยตนเองกระตุ้นมากขึ้น แต่อีกคนมีความรู้สึกว่าการทำข้อสอบแบบนี้เหมือนกับว่าเป็นกลุ่มของการตรวจสอบความรับผิดชอบ และมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวมากกว่าเป็นแรงกระตุ้นทางบวกนักศึกษาทั้งคู่รู้สึกเหมือนกันว่า การทำข้อสอบแบบ MCQ นั้น จะต้องรู้ครอบคลุมในเนื้อหาวิชามากขึ้นกว่าการตอบแบบเรียงความอย่างที่เคยทำแต่ทั้งคู่แปลความหมายและความรู้สึกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้เนื่องจากการศึกษาผู้นี้ระบุว่าการศึกษาที่ตนเองเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยนั้น เพราะมีความต้องการที่จะใช้ชีวิต

49119947

การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา

จิราพร กัลยาพงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวจิราพร กัลยาवंช์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....
06 มิ.ย. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
ระดับอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย : จิราพร กัลยาวัณษ์   ปริญญา : ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง   อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช   อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของ การเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา 2) ศึกษาความ คาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบท การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ใน บริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และ การตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 44 คน และนักเรียน จำนวน 92 คน จากวิทยาลัย อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 4 แห่ง ซึ่งได้มาจากการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบ วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับ อาชีวศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้าน สิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และ ด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ ของครู ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรม การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน การจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการใช้คำพูดที่มีหางเสียงครั้น/คะ

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้ความ เข้มงวดกดดันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูดชมเชยเพื่อเสริมแรงให้กับ นักเรียน

3) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวกคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ นั้น ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น ทำให้มีโอกาสคิดด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ต้องเข้า เรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา และรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้ จากการจับ และ สัมผัสสากนักเรียน และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ นั้น ไม่ส่งผล ดีต่อนักเรียน เช่น รู้สึกแย่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไข ผลงานนักเรียน ค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมใน ห้อง รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหา มากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และ รู้สึกกดดัน เครียด กลัวจะทำให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวังของ ครู

TITLE: A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management in a Vocational Education Classroom

AUTHOR: Jiraporn Kunlayawong   **DEGREE:** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Asst. Prof.Dr. Poosit Boontongtherng   Major Advisor

Asst. Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet   Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in a vocational education classroom, 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from phenomena in the context of learning management in a vocational education classroom, and 3) study a hidden curriculum occurred from phenomena in the context of learning management in a vocational classroom. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview, and questionnaire responses. The informants included 44 teachers and 92 students from 4 colleges of vocational education under the commission of vocational education, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teacher observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings were as follows:

1. There were 5 areas of a phenomena diversity in the context of learning management in a vocational education classroom: instructional activities; measurement and evaluation; environment, media and resources for learning; operation pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability percentage of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were; activity stage instruction, assignment

submission date; organized materials and equipment keeping, polite dressing, and usage of a “yes” word in speaking.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest perceptions of teacher expectations in each area included: objective instruction, usage of a right/wrong sign for informing a correct/incorrect answer, organized materials and equipment keeping for order, usage of strict measures for building classroom disciplines, and praising for student reinforcement.

3. Hidden curriculum consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum – what the student perceived results in a good performance, these were: having an opportunity for self thinking perceived from learning refection, classroom attendance and attentiveness for passing the examination perceived from each test feedback, valuing of classroom materials perceived from using rural materials and media, on – time learning perceived from teacher on – time teacher, and feeling of warmness and friendliness perceived from student physical toughing and contact. And for a negative hidden curriculum – what the student perceived does not result in a good performance, these were: feeling of upsetting because of dirty and disorganized work pieces perceived from crossing and revising work assignment, material valuing perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, feeling of boredom or exhaustion due to exceeded learning content perceived from teaching content over the curriculum assigned, and feeling of pressure, stress and being afraid of making teacher disappointment perceived from the teacher usage of expectation words.

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และ
ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลา
ให้ความรู้และคำแนะนำตลอดการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ท่านประธานกรรมการสอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิราศ จันทระจิตร และท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์
นาคุณทรง ที่กรุณาชี้แนะแนวทางและให้คำแนะนำในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำในการ
สร้างเครื่องมือวิจัยและคำแนะนำตลอดการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่อบรมสั่งสอน เมตตากรุณา มอบวิชาความรู้ และให้
คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยทุกท่าน คุณครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคน
ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ให้
เงินทุนสำหรับสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ความรัก ความห่วงใย สุดที่จะหาใดเปรียบของครอบครัวกัลยาวงษ์
ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจอันสูงสุดจนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีของงานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดา มารดา
ผู้เป็นที่รัก ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบโอกาสทางการศึกษาอันมีค่ายิ่ง ตลอดจนครูบาอาจารย์
และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เมตตากรุณา อบรมสั่งสอน ให้ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
และพัฒนาตนเอง และทำนุบำรุงเพื่อน ๆ ผู้ร่วมอุดมการณ์ ที่คอยให้กำลังใจ ร่วมทุกข์
ร่วมสุขกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

จิราพร กัลยาวงษ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ง
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	8
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร	9
หลักสูตรอาชีวศึกษา.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง	19
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	27
หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้	30
บริบทพื้นที่วิจัย	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยในประเทศ	42

หัวข้อ	หน้า
งานวิจัยต่างประเทศ	48
กรอบแนวคิดการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์	69
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	157
วัตถุประสงค์การวิจัย	157
สรุปผลการวิจัย	157
อภิปรายผลการวิจัย	159
ข้อเสนอแนะ	162
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัยระยะที่ 1	172
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัยระยะที่ 2	204
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	266
ประวัติผู้วิจัย.....	278

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา	59
2	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา	60
3	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	71
4	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของครูและนักเรียน.....	75
5	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	79
6	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	82
7	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	86
8	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	89
9	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านการวัดและประเมินผล	91

10	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้	93
11	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านแบบแผนการปฏิบัติ	95
12	ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านภาษาสัญลักษณ์	97
13	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	100
14	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	106
15	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	113
16	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	118
17	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน	125

18	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียน การสอนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	132
19	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบท การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลที่ไม่ตรง ตามความคาดหวังของครู	137
20	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบท การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	142
21	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู	146
22	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ใน บริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านภาษาสัญลักษณ์ที่ไม่ตรง ตามความคาดหวังของครู	152

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	55
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดว่า การศึกษาต้องยึดหลักนักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ยังได้กำหนดรายละเอียดของ กระบวนการจัดการเรียนรู้ว่าให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) ปัจจุบัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลง ไปสู่ความเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ทำให้ ตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานระดับพื้นฐานที่มีทักษะวิชาชีพในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่ม คุณภาพในการผลิตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี พ.ศ. 2558 จะนำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงาน และการลงทุนในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยหากเรามีประชากรวัย แรงงานที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในอนาคต แต่จะเป็นอุปสรรคสำหรับประเทศหากเรา ขาดประชากรวัยแรงงานที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่เหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโลกแห่งอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ (ครอบครัวและโรงเรียนหุ้นส่วน เพื่อคุณภาพของนักเรียน. 2554 : 7) ดังนั้นการอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยตรง เนื่องจากการเตรียมคนเพื่อการประกอบอาชีพ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่สามารถออกไปประกอบอาชีพ ใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีความมั่นคงในอาชีพ ภายใต

คุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม สำหรับการศึกษาด้านอาชีพมีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคน ในระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือและช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559. 2555 : 10)

การศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นในด้านอาชีพ มุ่งผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนจะต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เพราะบริบทของการจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น อาจเกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงขึ้น (Hidden Curriculum)

หลักสูตรแฝงนี้อาจมีทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้ หักศนคติ ค่านิยม การถ่ายทอดทางสังคมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภูษิต บุญทองเถิง. 2549 : 24-32) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์เนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการไม่ถูกกล่าวถึงในวงการการศึกษาไทยเท่าที่ควรเนื่องจากได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่เป็นทางการในการจัดการเรียนการสอนให้จบหลักสูตรตามกำหนดจนละเลยความสำคัญของหลักสูตรแฝง

สไนเดอร์ (Snyder. 1986 : 27) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง ได้หลักสูตรที่เด่นชัดว่าหลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการแอบแฝงอยู่ในสภาพบรรยากาศ และนักเรียนสามารถเรียนรู้จากการตีความหมายจากสภาพบรรยากาศนั้น โดยที่ครูไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนาที่จะสอน สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ของนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการตีความหมายสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นหลักสูตรแฝงที่สำคัญซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบมากมายทั้งด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีผลต่อเนื่องถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนได้และจากผลการศึกษา

ของ Synder ยังได้ผลสรุปว่าไม่มีหน่วยงานทางการศึกษา สถาบันทางการศึกษาหรือสถานศึกษาใดที่ไม่ปรากฏหลักสูตรแฝง หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) เป็นหลักสูตรประเภทหนึ่งที่กำหนดขึ้นโดยมีฐานคติบนความเชื่อว่า นักเรียนนั้นเรียนรู้สิ่งอื่นอีกหลายสิ่งนอกเหนือจากที่สอนในหลักสูตรสถานศึกษา (ชนิดา รัศมีพลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2549 : 130) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ ที่กล่าวว่าในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นได้บูรณาการซึ่งกระบวนการแฝง (Laten Process) ที่ส่งผลต่อนักเรียนในหลาย ๆ เรื่อง เช่น ลักษณะนิสัยในการเรียน การมีความเคารพในตัวเองของนักเรียน ตลอดจนถึงทัศนคติและการใช้ชีวิตในสังคมของนักเรียน ดิวอี้ เรียกการเรียนรู้ในลักษณะนี้ว่า “การเรียนรู้คู่ขนาน” (Collateral Learning) หลักสูตรแฝงนี้เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า หรือมิได้เสนอไว้ในหลักสูตรที่เป็นทางการเป็นสิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักเรียน อาจเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องการหรือไม่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในนักเรียนแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ถึงแม้จะอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

หลักสูตรแฝงสามารถแฝงอยู่ในทุกระดับการศึกษาไม่ว่าแม้แต่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์. 2547 : 1) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยของหลักสูตรแฝงที่มีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ในแต่ละชั้นปีและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาเภสัช พบว่า 1) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้น กับนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องการรู้จักตัวเอง ความเป็นผู้นำวิธีการเรียนในมหาวิทยาลัย ทัศนคติต่ออาจารย์ และทัศนคติต่อวิชาชีพ 2) รูปแบบที่ทดสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยตัวแปรภายนอก 3 ตัว ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัว โดยปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพ และมีผลทางอ้อมต่อลักษณะวิชาชีพผ่านหลักสูตรแฝง สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงมากที่สุด หลักสูตรแฝงมีผลทางตรงต่อลักษณะทางวิชาชีพมากที่สุด สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพในลำดับ

รองลง มา อิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 4 และ 5 มีขนาดอิทธิพลมากกว่าอิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 1, 2 และ 3

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นและผลสรุปจากงานวิจัยของทั้งสองท่านล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับหลักสูตรแฝง และเชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นในสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ยืนยันให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นผ่านสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนว่ามีอยู่จริง เพื่อให้เกิดความตระหนัก และระมัดระวังรอบคอบ รัดกุมในการวางแผนการจัด การเรียนการสอนเพื่อควบคุมกำกับ ไม่ให้เกิดหลักสูตรแฝงที่จะส่งผลกระทบต่อในด้านที่ไม่พึงประสงค์

คำถามการวิจัย

1. ปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีความน่าจะเป็นอย่างไร
2. ความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีความคาดหวังและการรับรู้เป็นอย่างไร
3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีหลักสูตรแฝงอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1.1 ครูที่สอนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และครูที่สอนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สอนในแผนก ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างกลโรงงาน ศิลปกรรม พานิชยกรรม สามัญสัมพันธ์ ช่างกลเกษตร สัตวศาสตร์ บริหารธุรกิจ พืชศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ ช่างโลหะ การบัญชี ช่างซ่อมบำรุง ช่างเชื่อม อิเล็กทรอนิกส์ ที่สอนในวิทยาลัย เทคนิค วาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคามและวิทยาลัย อาชีวศึกษามหาสารคาม รวมจำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 นักเรียนที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ที่เรียนวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัย เทคนิคมหาสารคาม และวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม รวมจำนวน 92 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาการวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 - 2558

4. บริบทพื้นที่วิจัย

พื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม 2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม 3) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม และ 4) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรแฝง หมายถึง หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และตีความหมายไปเองผ่านสภาพ บรรยากาศของการเรียนการสอน โดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลกระทบที่ลึกซึ้งซึ่งส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกของนักเรียน

บริบทของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภายใต้ องค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษา สัญลักษณ์

ความคาดหวังของครู หมายถึง ผลที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนตามบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

การเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการตีความหมายจาก ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

ความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ หมายถึง โอกาสของการเกิดขึ้นของแต่ละ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นตั้งแต่บ่อยครั้งจนถึงทุกครั้ง

หลักสูตรแฝงทางบวก หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และ ตีความหมายไปเองโดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลที่ลึกซึ้งส่งผลดีต่อตัวนักเรียน ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น

หลักสูตรแฝงทางลบ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการรับรู้และ ตีความหมายไปเองโดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา แต่มีผลที่ลึกซึ้งส่งผลไม่ดีต่อตัว นักเรียนทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนต่ำลง

ปรากฏการณ์ของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอน ในองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบลักษณะของหลักสูตรแฝงที่แฝงอยู่ในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา
2. ได้ประโยชน์ต่อครูในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดหลักสูตรแฝงในทางลบ
3. ได้ขยายขอบเขตองค์ความรู้ของหลักสูตรแฝงให้แพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา
4. ได้เสริมสร้างความตระหนักถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝงให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและเป็นแนวทางในการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในบริบทของการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ เรียบเรียงนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
3. หลักสูตรอาชีวศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง
5. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
6. หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
7. บริบทพื้นที่ทำวิจัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทษ
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551 : 8 - 10) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าการศึกษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และสังคม ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถเสริมสร้างสติปัญญาเป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน

การจัดการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อช่วยกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์หลังจากได้รับการเรียนการสอน โดยจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็น

แนวทางในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมที่พยายามตอบสนองให้เกิดผลลัพธ์ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา รวมทั้งให้กรอบของการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันการประเมินผลการเรียนจะช่วยเป็นสารสนเทศย้อนกลับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งช่วยตัดสินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการเรียนจะช่วยปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมและอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรได้รับการกล่าวขานและนำมาใช้ในแวดวงการศึกษาเป็นอย่างมาก คำว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Curriculum” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Currere” หมายถึงเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง Armstrong (1986 : 2) ปัจจุบัน ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้หลายท่าน ได้แก่

ธีราร บัวศรี (2532 : 7 - 9) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามที่จุดหมายกำหนดไว้

วิชัย คิสสระ (2535 : 12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแม่บทที่รวมทั้งเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์การเรียน กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล

สงัด อุทรานันท์ (2538 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

2. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ

3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

4. หลักสูตร ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ
ได้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 9) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่า คือ SOPEA
ประกอบด้วย S คือ Subject matter ได้แก่ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

O คือ Objective ได้แก่ วัตถุประสงค์

P คือ Plans ได้แก่ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียนที่คาดหวัง

E คือ learner's experience ได้แก่ ประสบการณ์ที่ปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

A คือ Education Activities ได้แก่ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือ โครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ยุทธพงษ์ ไกรวรรณ (2543 : 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ไปในทางที่ดีตามที่สังคมต้องการ

กรมวิชาการ (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความสุข ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงกำหนดขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อ ให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการให้การศึกษาและการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากครู อาจารย์ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรเป็นส่วนที่

สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้วก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ ดังนั้นการให้การศึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียนจำเป็นต้องกำหนดให้มีหลักสูตรขึ้น

Good (1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการดังนี้ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
2. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

Ragan and Shepherd (1977 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ สิ่งที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกชนิดของเด็กที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ

Saylor, Alexander and Lewis (1981 : 8) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ แผนการเรียนการสอนที่จัด โอกาสในการเรียนรู้ให้กับบุคคลที่ได้รับการศึกษา

จากความหมายของหลักสูตรที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ความรู้ต่างๆที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรม โครงการหรือแผน ซึ่งประกอบด้วยความมุ่งหมายของการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา หากไม่มีหลักสูตรก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรมีความสำคัญต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้เรียนว่าควรเรียนรู้สาระการเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 152) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่า จะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2540 : 18-19) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู

2. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. หลักสูตรกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าเด็กควรได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรงและแก่สังคม

4. หลักสูตรกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม

5. หลักสูตรกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุก

6. หลักสูตรกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศ

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 16) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

4. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง

5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร

7. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่อยู่ร่วมกันในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

โดยสรุปแล้วหลักสูตรมีความสำคัญเป็นอย่างมากในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรบอกให้ทราบว่าผู้เรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะต้องจัดเนื้อหาสาระอย่างไร เครื่องมือวัดผลประเมินผลอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมาย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และเป็นไปตามที่สังคมต้องการ

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

แก้วตา คณะวรรณ (2535 : 67) ได้ให้องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) สาระความรู้และประสบการณ์ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อ 4) วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียน

วิฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 64) ได้ให้องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการและการวัดและประเมินผลเนื่องจากหลักสูตรเป็นเพียงทฤษฎีกว้าง ๆ มิได้ระบุนรายละเอียดของการปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โครงสร้างเนื้อหา และ

แผนการสอน จึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้ หลักการของหลักสูตร หมายถึง เจตนารมณ์ของรัฐในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับที่สัมพันธ์สอดคล้องกับระดับอื่น อันจะทำให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนในการกำหนดจุดหมาย โครงสร้างและแนวดำเนินการของ หลักสูตร

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรนั้นมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ คือ

- 1) ความมุ่งหมาย (Objectives) คือ เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา
- 2) เนื้อหาวิชา (Content) เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติ นั้น บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

4. ระดับของหลักสูตร

4.1 หลักสูตรมีหลายระดับ ได้แก่ หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้างและบรรจุมสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศต้องเรียนรู้เหมือนกัน

4.2 หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น สาระการเรียนรู้จะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่น

4.3 หลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้จริง โดยนำหลักสูตรแม่บทมาปรับให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเอง เช่น หลักสูตรท้องถิ่นที่ทำเพื่อใช้ในสถานศึกษา

4.4 หลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด ผู้ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้ ได้แก่ ครู ซึ่งจะนำหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และหลักสูตรสถานศึกษามาพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

5. ประเภทการณ์ของหลักสูตร

5.1 หลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ รายละเอียดของหลักสูตรมีการอธิบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารที่เป็นทางการ

5.2 หลักสูตรเชิงปฏิบัติ เป็นหลักสูตรที่ถูกนำไปใช้อย่างเป็นทางการ ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการทดสอบ

5.3 หลักสูตรแฝง เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยม และบรรทัดฐานของแต่ละสถานศึกษา ไม่ได้รับการเปิดเผยโดยครูหรือบุคลากรของโรงเรียน

5.4 หลักสูตรสูญ เป็นวิชาสำคัญที่ไม่ถูกนำมาสอน

5.5 หลักสูตรเกิน เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการวางแผนมาก่อนและอยู่นอกเหนือหลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ

สรุปได้ว่าทั้ง 5 หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของนักเรียนอย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา ณ ปัจจุบันว่าสิ่งใดมีความสำคัญมากที่สุดจำเป็นต้องถามคำถามกับตัวเองอย่างต่อเนื่องว่า นอกจากหลักสูตรหลักแล้วหลักสูตรอื่นอีก 4 หลักสูตร ส่งผลกระทบอย่างไรต่อหลักสูตรหลักจะเกิดอะไรขึ้นกับหลักสูตรหลักเมื่อมีการนำเอาหลักสูตรแฝงและหลักสูตรเกินมาใช้ในโรงเรียน จะเป็นที่น่าสนใจของครูและผู้บริหารราวกับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรหลักของสถานศึกษาหรือจะถูกผลักดันออกไปเช่นเดียวกับหลักสูตรสูญหรือไม่ มันจะเปราะบางแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรเชิงปฏิบัติการที่ตอนเริ่มต้น มีการต่อรองโดยครูและนักเรียนจะสูญเสียความสำคัญหรือไม่ตามกระแสของการต่อรอง

หลักสูตรอาชีวศึกษา

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2546

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2547 : 1-7) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2556 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาโดยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เน้นการประกอบอาชีพอิสระ มีความยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้สถานศึกษา สามารถปรับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ และตามความต้องการของสถานประกอบการ

1.1 หลักการของหลักสูตร

1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประชาคมอาเซียน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของ

ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกรวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพ ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นมีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัย ในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ

1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.3 โครงสร้าง

1.3.1 หมวดวิชาทักษะชีวิต ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

1.3.2 หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

1.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

1.3.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.4 การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2547 : 1-7) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547 เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพในระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริง เข้าใจชีวิต และมีคุณธรรมจริยธรรม เน้นการฝึกประสบการณ์และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สามารถทำงานในสถานประกอบการและประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งศึกษาต่อในระดับปริญญาสายเทคโนโลยี

2.1 หลักการ

2.1.1 เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิต และพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการได้

2.1.2 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริงและ เข้าใจชีวิต

2.1.3 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาชีพสามารถถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานประกอบการ และสามารถสะสมการเรียนรู้และประสบการณ์ได้

2.2 จุดหมาย

2.2.1 เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2.2 เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.2.3 เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

2.2.4 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กร สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีและมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ

2.2.5 เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพ และการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ

2.2.7 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กร ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

2.2.8 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญในด้านการผลิตและให้บริการ

2.2.9 เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.3 โครงสร้าง

2.3.1 หมวดวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

2.3.2 หมวดวิชาชีพ แบ่งเป็นวิชาชีพพื้นฐาน เป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้น ๆ วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้น ๆ

วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจโครงการ

2.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.4 ฝึกงาน

2.3.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.4 การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2547

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum Monitoring)

1. ความหมายของหลักสูตรแฝง

คำว่า Hidden Curriculum ถูกกำหนดขึ้น โดย Jackson (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) นอกจากนี้มีคำอื่น ๆ ใช้แทนคำว่า Hidden Curriculum เช่น Good Lad ใช้คำว่า Implicit Curriculum (Good lad. 1984 : 68) Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีกได้แก่ The Collateral Curriculum The Unstudied Curriculum, The Coverts Curriculum, The Latent Curriculum, The Silent Curriculum and The by Product of Schooling

คำนิยามของ Hidden Curriculum คำว่า “Hidden Curriculum” หรือแปลเป็นคำในภาษาไทยว่า หลักสูตรแฝง ถูกกำหนดขึ้นโดย (Jackson) นอกจากคำว่า “Hidden Curriculum” แล้วยังมีนักพัฒนาหลักสูตรบางท่านพอใจที่จะใช้คำอื่น ๆ แทนคำว่า “Hidden Curriculum” (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) เช่น Goodlad (1984 : 68) ใช้คำว่า Implicit Curriculum และ Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีกได้แก่ “The Collateral Curriculum” “The Unstudied Curriculum” “The Covert Curriculum” “The Latent Curriculum” “The Silent Curriculum” “The By - product of Schooling” and “What Schooling does to People” อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำเรียกหลักสูตรชนิดนี้ที่แตกต่างกันแต่หากพิจารณาจากความหมายหรือคำนิยามของผู้ใช้ก็จะเห็นว่าต่างก็มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือถือได้ว่าเป็นความหมายที่มโนะมโนเดียวกันคือเป็นหลักสูตรที่แฝงซ่อนเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เพราะถือว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่ใช่เป็นทางการ (Unofficial Curriculum) แต่

ถูกสอนโดยไม่ได้ตั้งใจ จะเห็นได้จากค่านิยมของหลักสูตรแฝงที่นิยาม โดยนักการศึกษาหรือนักหลักสูตรทั้งหลายดังต่อไปนี้

Schugurensky (2002 : 2-6) หลักสูตรแฝงที่ถูกสอนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเนื้อหาสาระเฉพาะในรายวิชาเป็นสิ่งที่ถูกสอนผ่านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน บรรยากาศในห้องเรียน และสภาพการจัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องตกแต่ง วิธีการของศาสตร์การสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่ปรากฏชัดที่เกิดขึ้นบางครั้งหลักสูตรแฝงก็สอดคล้องกับหลักสูตรทางการแต่บางครั้งก็ไม่สอดคล้องกัน ยกตัวอย่าง เช่น หลักสูตรทางการมุ่งส่งเสริมความเข้าใจและค่านิยมด้านประชาธิปไตย แต่ถ้าครูหรือบรรยากาศโรงเรียนใช้วิธีการควบคุมและการใช้อำนาจสูง บทเรียนประชาธิปไตยก็จะถูกบิดเบือนไป ในทำนองเดียวกัน เนื้อหาหลักสูตรอาจให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ถ้าการสอนยังให้ความสำคัญต่อการสอนผ่านการบรรยายก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเนื้อหาสาระและวิธีการเกิดขึ้น หลักสูตรทางการอาจมุ่งปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยด้านความเสมอภาคของบุคคล แต่อาจไม่ได้ผลถ้าในการปฏิบัติครูต่อผู้เรียนที่แตกต่างกันตามชนชั้น เชื้อชาติ หรือเพศ และถ้าครูมีความคาดหวังเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนที่ต่างกัน แม้ว่าหลักสูตรแฝงมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดผลด้านลบ เช่น ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและการได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่มันก็สามารถที่จะทำให้เกิดผลด้านบวกได้เช่นกัน เช่น สนับสนุนประชาธิปไตย ความอดทน และแม้แต่การเพิ่มศักยภาพแก่ผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตย และวิธีการปลูกฝังเชิงประจักษ์ในลักษณะการเป็นกิจวัตรประจำวันสามารถให้เกิดจิตสำนึกประชาธิปไตยและค่านิยมประชาธิปไตยได้ดีกว่าการเรียนรู้ด้วยการจำหลักการของประชาธิปไตย

Anderson (2001 : 28-35) นักการศึกษามีความสนใจหลักสูตรแฝง ได้มีการใช้คำว่าหลักสูตรแฝงนี้ใน 3 ขอบเขต ความหมาย ได้แก่ เป็นชนิดการสั่งสอนให้ซึมซาบในสิ่งที่เป็นความพยายามของกลุ่มคนที่มีอำนาจที่จะรักษาสถานะของตนเอง โดยแอบแฝงไว้ด้วยกันกับหลักสูตรที่เป็นทางการ เป็นอิทธิพลที่แฝงอยู่จากการจัดองค์การของสถานศึกษาเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ระบุไว้ที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันสู่ความสำเร็จของการศึกษาในระบบ

Ballantine and Spade (2001 : 131) ได้ให้ความหมาย Hidden Curriculum ไว้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องใช้แฝงเร้นที่พบอยู่ในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ซึ่งนักเรียนจะต้องค้นหาให้เจอ และใช้หรือกระทำตามนั้นเพื่อให้สามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

Ginsberg and Clift (1990 : 450-465) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่สถาบันหรือวิทยาลัยไม่ได้กำหนด เป็นผลที่ตามมาที่สำคัญที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านการจัดการเรียนการสอน เป้าหมายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ไม่ได้ถูกระบุเป็นวัตถุประสงค์ในชั้นใดชั้นหนึ่ง

Myles Brenda Smith (2001 : 279-86) หลักสูตรแฝงรวมถึง ทักษะต่าง ๆ การกระทำต่าง ๆ และอื่น ๆ ที่คนส่วนใหญ่รู้และสืบทอดต่อกันมาทุกโรงเรียนทุกสังคมจะมีหลักสูตรแฝง

Oliva (2001 : 529) หลักสูตรแฝงเกี่ยวข้องกับบรรยากาศโรงเรียนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม ค่านิยมและทัศนคติทั้งฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน การควบคุมความประพฤติผู้เรียน ความคาดหวังที่ไม่พูดออกมา

Glatthorn Allan (1999 : 26-34) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากวัฒนธรรมและบรรยากาศของ โรงเรียนรวมถึงเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา การจัดสรรเนื้อที่ การให้ทุนสนับสนุนสำหรับโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ นโยบายและแนวปฏิบัติของศาสตร์วิชา ตัวอย่างหนึ่งของหลักสูตรแฝง เช่น กรณีที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งจัดสรรเวลาแต่ละสัปดาห์ 450 นาที สำหรับการอ่าน และ 45 นาที สำหรับการเรียน ดังนั้นสาระแฝงที่เกิดขึ้นเป็นหลักสูตรแฝงก็คือการเรียนไม่มีความสำคัญ

Alan Skelton (1997 : 12-17) หลักสูตรแฝงเป็นกลุ่มของข้อมูลที่แฝงสัมพันธ์กับความรู้อ่านนิยาม บรรทัดฐานของพฤติกรรมและทัศนคติต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ผ่านกระบวนการทางการศึกษา

Portelli (1993 : 345) ได้จัดกลุ่มความหมายของ Hidden Curriculum ออกเป็นกลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ เป็นความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการหรือสาระที่แฝงเร้นอยู่จากสาระที่ให้โดยตรง (as the Unofficial Expectations, or Implicit but expected message) เป็นผลการเรียนรู้หรือสาระที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ (As Unintended Learning Outcomes or message) เป็นสาระที่แฝงเร้นที่เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างต่าง ๆ ของระบบโรงเรียน (As Implicit Message from the Structure of Schooling) เป็นหลักสูตรแฝงที่เกิดหรือสร้างขึ้นโดยนักเรียน (The Hidden Curriculum as Created by the Students)

Longstreet and Shane (1993 : 46) หลักสูตรแฝง เป็นชนิดของการเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากธรรมชาติและ การจัดประสบการณ์ของโรงเรียน เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดตารางเรียน บรรยากาศและข้อกำหนดในชั้นเรียน การแข่งขันเพื่อไ้ระดับคะแนนที่สูง เป็นต้น นอกจากนี้

ยังรวมไปถึงการเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากพฤติกรรมและทัศนคติของครูและผู้บริหารโรงเรียน หลักสูตรแฝงเป็นได้ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Message) ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เรียนหรือผู้สังเกต

Jackson (1968 : 36) หลักสูตรแฝง หมายถึง หนทางหรือวิถีทางการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถยอมรับกับคำปฏิเสธและการยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่เป็นความต้องการและปรารถนา ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ภายในระบบการศึกษาที่จัดขึ้น พวกเขาต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ นั่นหมายความว่าพวกเขาต้องเรียนรู้ไม่เพียงแต่เพื่อที่จะเผชิญกับกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการแต่จะต้องรวมถึงกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการแต่จะต้องรวมถึงกฎเกณฑ์ที่ไม่เป็นทางการด้วยเช่นกัน เช่นความเชื่อและทัศนคติทั้งหลายซึ่งถูกปลูกฝังลงรากลึกผ่านกระบวนการทางสังคม

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 21) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดแผนการเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้าและเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนไม่ได้ตั้งใจจะจัดให้จากนิยามนี้สามารถอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจดีขึ้น โดยตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมดังนี้ในทางเปิดเผยโรงเรียนสอนคณิตศาสตร์และจัดให้เด็กชายหญิงเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การสะกดคำ และอื่น ๆ แต่โรงเรียนได้สอนหลายสิ่งหลายอย่างโดยไม่ตั้งใจจากการสอนตามหลักสูตรปกติในรูปของกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา และเรียนรู้จากสภาพการณ์และเงื่อนไขเชิงสังคมและเชิงกายภาพที่โรงเรียนจัดให้ เป็นต้นว่า สอนนักเรียนให้ทำงานตามลำพังในเชิงของการแข่งขันหรือให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม สอนให้นักเรียนเป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้ถูกกระทำให้รู้จักพอใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงพื้น ๆ หรือให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและอื่น ๆ สรุปสั้น ๆ และตรงประเด็นก็คือครูหรือโรงเรียนสอนค่านิยมให้แก่เด็กอย่างแอบแฝงหรือไม่ตั้งใจ

สรุปได้ว่าหลักสูตรแฝงคือสิ่งที่แฝงเร้นอยู่คู่กับหลักสูตรหลักหรือหลักสูตรเป็นทางการไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นทางการแต่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

2. ความสำคัญของหลักสูตรแฝง

หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่แฝงเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการ (Uofficial Curriculum) แต่ถูกสอนโดยไม่ตั้งใจ และมีการยอมรับว่าหลักสูตรแฝงมีอยู่ในทุกโรงเรียน (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2545 : 21) ได้ยืนยันความจริงข้อนี้ว่า ไม่มีสถานศึกษาใดเลย ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยที่ไม่มีหลักสูตรแฝงปรากฏอยู่และเขาได้แสดงความเชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการ

ปรับตัวของนักเรียนและอาจารย์มากกว่าหลักสูตรปกติ เช่นเดียวกับ Posner (1992 : 11) ซึ่งให้ความสำคัญของหลักสูตรแฝงโดยกล่าวว่า หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่บุคลากรในโรงเรียนอาจไม่ได้รับรู้อย่างเป็นทางการ แต่มีอิทธิพลโดยตรงต่อนักเรียนอย่างลุ่มลึกและยาวนานมากกว่าหลักสูตรที่เป็นทางการ และ Posner (1992 : 131) ยังให้ทัศนะต่อไปว่า การที่โรงเรียนในฐานะสถาบันสถานหนึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการใช้อิทธิพลในการผลักดันให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหลายนั้น อาจทำให้ได้วัตถุประสงค์เบี่ยงเบนออกไปส่งผลในทางอ้อมมากกว่าเมื่อเราให้ความสนใจไปที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นทางการ พวกเราจะละเลยที่จะทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ว่าหลักสูตรแฝงของโรงเรียนอาจมีผลกระทบที่คงทนกับนักเรียนมากกว่าหลักสูตรทางการ

Tanner and Tanner (1995 : 158) เชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีความคงทนกว่าหลักสูตรที่กำหนดขึ้นอย่างตั้งใจ (Intended Curriculum) หรือสิ่งที่อาจเรียกว่าเป็นหลักสูตรข้างเคียงที่มีอยู่ในการพัฒนาทางการศึกษาจากข้อสรุปข้อค้นพบจากงานของเขาที่เห็นว่าเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าคณาจารย์ (Faculty) มีความต้องการที่จำเป็นและจะต้องหันกลับไปทบทวน (Rethink) วิธีการทางด้านหลักสูตรของพวกเขา (Their Approach to Curriculum) ที่มักจะเน้นที่ชุดเนื้อหาตามสาขาวิชาเฉพาะของตนจนมากเกินไป โดยการกลับมาองที่ความคุ้มค่าที่มากกว่าของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยการเน้นที่ศาสตร์การสอน (Pedagogy) สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและบริบทแวดล้อมของชีวิตที่เป็นอยู่ในวิทยาลัย (College Life) ถ้าหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) หรือหลักสูตรข้างเคียง (Collateral Curriculum) เป็นแรงขับให้เกิดอิทธิพลที่ทรงพลังต่อการพัฒนาทางการศึกษาของนักเรียนในวิทยาลัยแล้ว่อมเชื่อมั่นได้ว่ามีอิทธิพลนี้อย่างน้อยก็เท่าเทียมกันในกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากจุดนี้จะเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน (Extra Class Activities) ไม่สามารถที่จะคำนึงถึงว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่อยู่นอกหลักสูตร (Extra Curriculum) เท่านั้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทางการศึกษา

นอกจากนี้ Tanner and Tanner (1995 : 183-186) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การมุ่งเน้นเฉพาะข้อมูล (Information) และทักษะ (Skills) ที่จะถูกเรียนรู้ผ่านชุดรายวิชาที่ต้องเรียนอย่างเป็นทางการ ครูส่วนใหญ่มักจะละเลยความสำคัญของการเรียนรู้ ที่เป็นผลพลอยได้ นักเรียนที่ได้รับผลการเรียนในระดับ A ในวิชาวรรณคดี แต่ถ้าพวกเขาเรียนรู้ ที่จะไม่ชอบการได้เกรดที่ดีในวิชานี้จะเป็นที่สงสัยว่าพวกเขาจะเกิดแรงจูงใจที่จะอ่านวิชาวรรณคดีด้วยตัวของเขาเองหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้จะมีผลกระทบที่ทรงพลังและยั่งยืนต่อ

พฤติกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมากกว่าการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ โดยแท้ที่จริงแล้วข้อมูลที่แท้จริงที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนมักจะถูกลืมหลังจากการทดสอบได้ไม่นาน ในขณะที่การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านต่าง ๆ (Attitudes) ความซาบซึ้ง (Appreciations) และค่านิยมทั้งหลายมักจะมี ความคงทนในตัวผู้เรียนมากกว่าเขา ได้เข้าถึงข้อสังเกตของ Dewey ผู้ซึ่งยังคงเน้นที่วิธีการที่การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ถาวร การชอบและไม่ชอบ การกระทำบางครั้งและการกระทำบ่อยครั้งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้ บทเรียนการสะกดคำหรือบทเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และที่ว่า ทัศนคติที่สำคัญที่สุดที่จะได้รับคือความต้องการหรือปรารถนาที่จะเรียนรู้ ถ้าหลักสูตรมีความอ่อนค้อยที่จะกระตุ้นให้เกิดจุดนี้ได้ก็ยากที่จะบรรลุสู่ความเป็นจริงได้ เขาเสนอว่าหลักสูตรข้างเคียงต้องไม่ถูกมองว่าเป็นบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกหลักสูตรหรือเป็นเพียงแค่ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้น กะทันหันและโดยไม่ได้ตั้งใจเท่านั้น การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่พึงประสงค์จะเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมหรือสมควรที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่าถ้าหากได้มีการบูรณาการเอาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้นี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนและแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นส่วนประกอบหลักสูตรในทำนองเดียวกันกิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียนต้องไม่ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือหลักสูตร ดังที่ได้มีการอธิบายมาแต่แรกว่ากิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถส่งผลอันตรงพลึงต่อผู้เรียนหากหลักสูตรที่สร้างขึ้นได้เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างเป็นทางการก็จะเพิ่มความไปได้ที่จะทำให้สามารถบรรลุสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรได้เป็นอย่างมากจากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลักสูตรข้างเคียงเป็นการเรียนรู้ที่จะเข้าใจ เห็นคุณค่า และสนุกกับคณิตศาสตร์ (Shakespeare) หรือการเรียนรู้ที่จะไม่ชอบคณิตศาสตร์ (Shakespeare) จึงเป็นที่ชัดเจนว่าถ้านักการศึกษาได้ตระหนักในจุดนี้ พวกเขาจะเห็นความต้องการจำเป็นที่จะต้องตระหนักอย่างมากในการพัฒนาและการประเมินหลักสูตร พวกเขาจะต้องไม่ละเลยหลักสูตรแฝง แต่จะต้องตระหนักถึงการเรียนรู้ประเภทนี้

Glatthorn Allan A (1999 : 26-34) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ยืนยันว่าหลักสูตรแฝงมีผลกระทบที่ตรงพลึงต่อผู้เรียนซึ่งนักเรียนจะได้สัมผัส คณาจารย์ควรเปิดเผยหลักสูตรแฝงเขา ควรจะระบุงอ่ประกอบเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงที่เป็นบทเรียนมีความตรงข้ามกับสิ่งที่ตั้งใจจะสอนของหลักสูตร ต่อมาควรที่จะปรับหลักสูตรแฝงเพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าสามารถที่จะไปสู่สาระที่ตั้งใจสอน

Oliva (2001 : 515) เชื่อว่าทัศนคติและค่านิยมจำนวนมากที่ได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่สำคัญของพวกเขา ได้แก่ พ่อแม่ ครู เพื่อนสนิท ครู ผู้ฝึก ตัวแบบและบุคคลอื่นที่พวกเขายอมรับนับถือ

Wren, david J. (1999 : 593-6) โดยปกติเมื่อนักการศึกษากล่าวถึงหลักสูตรโรงเรียนมักจะมีทัศนคติที่ชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายที่หลากหลายมีการวางแผนไว้อย่างดี ในทางตรงข้ามกับหลักสูตรที่มุ่งทางด้านการสอน นักเรียนได้ประสบการณ์ผ่านหลักสูตรที่ไม่ได้เขียนไว้ มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ในความเป็นจริงนักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้โปรแกรมเฉพาะเพื่อฝึกฝนบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อที่จะสามารถทำหน้าที่หรือแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกในสังคมเป็นพลเมืองของสังคมชาติต่อไป การทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงมากขึ้นจะช่วยให้พวกเขาบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 22) อิทธิพลของหลักสูตรแฝงกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยว่า โดยทั่วไปโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากในการสอนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการสอนและการประเมินผลที่จัดให้เกิดความสอดคล้องกันได้ง่ายและกระทำได้ง่าย แต่โรงเรียนจะมีปัญหาในการสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ และการกระทำที่สอดคล้องกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นเรื่องของการสอน เจตคติ ค่านิยม และความประพฤติที่พึงประสงค์ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยการบรรยายหรือการใช้คำพูดสั่งสอนเพราะ โดยธรรมชาติและหลักข้อเท็จจริงเด็กจะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากตัวอย่างและการกระทำของผู้ใหญ่และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมากกว่า

Silberman (1970 : 9) ได้ยืนยันความจริงในข้อนี้ว่าสิ่งที่นักการศึกษาจะต้องตระหนักให้มากที่สุดก็คือ วิธีการที่เขาสอนและการกระทำของพวกเขามีความสำคัญมากกว่าสิ่งที่เขาสอน นั่นก็คือว่าวิถีทางที่เรากระทำกับสิ่งต่าง ๆ จะสร้างค่านิยมได้ตรงกว่า และมีประสิทธิผลมากกว่าการที่เราได้สอนหรือพูดคุยกับเขาโดยตรง การปฏิบัติในเชิงการบริหารที่มีลักษณะเฉพาะ ประเภทการเลื่อนขั้น โดยอัตโนมัติ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ การแบ่งแยกผิวพรรณและเชื้อชาติ หรือการสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีผลต่อหน้าที่พลเมืองมากกว่าการเรียนรู้โดยตรงในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เด็ก ๆ จะถูกสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม จริยธรรม ศีลธรรม นุคลิกภาพ และความประพฤติทุกวันจากการจัดและดำเนินการของโรงเรียน เช่น วิถีทางที่ครูและพ่อแม่ประพฤติ วิถีทางที่เขาพูดกับเด็กและ

ระหว่างผู้ใหญ่ด้วยกันเอง ชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขายอมรับและให้รางวัลและชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขาไม่ยอมรับและมีการลงโทษ มากกว่าการเรียนรู้จากเนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรปกติ

Kohlberg (1970 : 120) นักสังคมวิทยาการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มีความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญและอิทธิพลของหลักสูตรแฝงในรูปของการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ของนักเรียนเขามองว่าหลักสูตรแฝงมีลักษณะและธรรมชาติที่จำเป็นต่อการพาไปสู่ความจริงของงานทางจริยธรรม เพราะในโรงเรียนประกอบไปด้วยผู้สอน การยกย่องและอำนาจ

Jackson (1968 : 36) ได้ศึกษาลักษณะที่สำคัญของห้องเรียนและได้ชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและความสำคัญของหลักสูตรแฝงว่า ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน นักเรียนเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้สอดคล้องเจตจำนงของครู แล้วควบคุมการกระทำของตนเองให้เป็นที่ยอมรับ เขาเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกิจวัตรต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ เขาเรียนรู้ที่จะอดทนกับความไม่พอใจเล็ก ๆ น้อย ๆ และยอมรับนโยบายและแผนงานของผู้บริหาร แม้ว่าจะขาดเหตุผลไปบ้างก็ตาม Jackson (1972 : 80) ถือว่า กฎ ระเบียบ และกิจวัตรประจำวัน เป็น 3 R's (Rule, Regulation, and Routine) ของหลักสูตรแฝงเพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้และปฏิบัติตาม มิฉะนั้นพวกเขาจะไม่สามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้

Royal and Rossi (1996 : 395-416) พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศที่สมาชิกมีความสัมพันธ์และผูกพันมีอัตราการออกกลางคันน้อยกว่าและมีความรู้สึกที่ไม่ดีไม่ได้เตรียมพร้อมสำหรับการเรียน ตลอดจนไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังเรียนหรือทำงานหนักเกินกำลังของตนเอง พบว่า ความผูกพันของบรรดาสมาชิกในโรงเรียนทำให้นักเรียนที่มีปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหามีความรู้สึกว่ามีกลุ่มคนที่คอยดูแลให้กำลังใจและสนับสนุนให้พวกเขาลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ความรู้สึกและบรรยากาศการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มที่มีความจริงใจต่อกันเป็นกุญแจสำคัญสำหรับโครงการการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าโครงการสำหรับนักเรียนที่มีปัญหากลับไปมุ่งเน้นที่การให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและการแก้ปัญหา มากกว่าการให้กำลังใจและจัดหากลุ่มคนที่สามารถสนับสนุนความพยายามของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าหลักสูตรแฝงมิใช่หลักสูตรที่บัญญัติไว้อย่างเป็นทางการแต่บุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญเพราะหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลที่ยาวนาน และคงทนต่อตัว

นักเรียน หลักสูตรแฝงยังแฝงเร้นอยู่ภายใต้สังคครอบข้างภายในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ที่นักเรียนต้องสัมผัส และเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งไม่ใช่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเท่านั้น แต่รวมถึงระดับของอารมณ์และความรู้สึกด้วย จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้ผู้เรียนและผู้สอนทำงานด้วยกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สื่อสารระหว่างกันจนเกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี

1. ความหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1.1 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สิ่งที่เชื่อมโยงอารมณ์และความพอใจของผู้เรียนกับการเรียนการสอน Moos (1934 : 338)

1.2 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียน ที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และระดับอารมณ์ความรู้สึกด้วย Good (1973 : 106)

1.3 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา Lawrenz (1976 : 315)

1.4 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ในระบบสังคมที่มีการเคลื่อนไหว บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26)

เพราะฉะนั้นการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่อยู่รอบๆตัว ในห้องเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจหรืออารมณ์ของผู้เรียนในการเรียนการสอน

2. ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531) ได้ค้นพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้ง

ทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคมโดยแท้จริง ดังนั้นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งประมวลได้ดังนี้

2.1 ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่คับแคบจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม

2.2 ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่คั่งงอและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาดที่จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว

2.3 ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ใกล้กระดานดำมากเกินไป มีขนาด โต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย รูปร่างของนักเรียนนักศึกษา

2.4 ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน

2.5 ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ

2.6 ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนักเรียน ให้ความเมตตาเอื้ออาทรต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สรุปได้ว่าการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในทุกๆด้านทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียนและเป็นคนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ในที่สุด

3. บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้เป็นจริง

พรณี ชูทัย (2522 : 261 - 263) บรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจาก

ความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียด

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใจในการควบคุมไม่ให้อิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่คุณเรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึงแต่สิ่งที่ล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงแต่ความล้มเหลวจึงมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

สรุปได้ว่าบรรยากาศทั้ง 6 ลักษณะนี้มีผลต่อความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนผู้สอนควรสร้างให้เกิดในชั้นเรียน

4. ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาไว้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียนได้ 2 ประเภทคือ 1.บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาด

เหมาะสม โต้ะแก้อีมีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น 2.บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความคิดแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

1. การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ เป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมตลอดไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความสบายตาสบายใจแก่ผู้พบเห็น

2. การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านจิตใจ จะช่วยสร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์เร้าความสนใจ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข นักเรียนจะเกิดความรู้สึกเช่นนี้ ขึ้นอยู่กับ “ครู” เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่าบรรยากาศในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ บรรยากาศทางด้านกายภาพและบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาซึ่งบรรยากาศทั้ง 2 ประเภทล้วนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ ตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ จากความหมายดังกล่าวพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นการการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ เช่น นักศึกษาพยายามเรียนรู้การออกเสียงภาษาต่างประเทศบางคำหากนักศึกษาออกเสียงได้ถูกต้องเพียงครั้งหนึ่งแต่ไม่สามารถออกเสียงซ้ำให้ถูกต้องได้อีก ก็ไม่นับว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ออกเสียงภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจะถือว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อออกเสียงคำดังกล่าวได้ถูกต้องหลายครั้ง ซึ่งก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ใ้ยังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่เปลี่ยนแปลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากการที่ร่างกายได้รับ

สารเคมี ยาบางชนิด หรือเกิดจากความเหนื่อยล้า เจ็บป่วยลักษณะดังกล่าวไม่ถือว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นเกิดจากการเรียนรู้

1.2 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องเกิดจากการฝึกฝน หรือเคยมีประสบการณ์นั้น ๆ มาก่อน เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ต้องได้รับการฝึกฝน และถ้าสามารถใช้เป็นแสดงว่าเกิดการเรียนรู้ หรือความสามารถในการขับรถ ซึ่งไม่มีใครขับรถเป็นมาแต่กำเนิด ต้องได้รับการฝึกฝน หรือมีประสบการณ์ จึงจะขับรถเป็น ในประเด็นนี้มีพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่ต้องฝึกฝนหรือมีประสบการณ์ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ และพฤติกรรมที่เกิดจากแนวโน้มการตอบสนองของเฝ้าพันธุ์ (ธีระพร อุวรรณ โน. 2532 : 285) ขอยกตัวอย่างแต่ละด้าน ดังนี้ในด้านกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ ได้แก่ การที่เด็ก 2 ขวบ สามารถเดินได้เองขณะที่เด็ก 6 เดือน ไม่สามารถเดินได้ ฉะนั้นการเดินจึงไม่จัดเป็นการเรียนรู้แต่เกิดเพราะวุฒิภาวะ เป็นต้น ส่วนในด้านแนวโน้มการตอบสนองของเฝ้าพันธุ์ โบเวอร์และฮิลการ์ดใช้ในความหมายที่หมายถึงปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) เช่น กระจกปริตาเมื่อฝุ่นเข้าตา ชักมือหนีเมื่อ โคนของร้อน พฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของเฝ้าพันธุ์มนุษย์

2. หลักการของทฤษฎีสั่งเร้าและการตอบสนอง

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสั่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น Associative Theory, Associationism, Behaviorism เป็นต้น นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Pavlov and Watson and Thorndike and Guthrie and Hull and Skinner ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า พื้นฐานการกระทำของบุคคลขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Passive) หน้าที่ของผู้สอนคือ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงดังนี้

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง หรือ พฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะทางการสอน และการเรียนที่สัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือการทำโทษ หรือการชมเชย เป็นต้น ผู้สอนจึงควรจะต้องหาวิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใคร่เรียนมากที่สุด

2. การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด หรือการฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา ที่สัมพันธ์โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

3. การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การสามารถให้ผู้เรียนได้รู้ผลการปฏิบัติได้ทันที เพื่อจะทำให้ผู้เรียนปรับพฤติกรรมได้ถูกต้อง อันจะเป็นหนทางการเรียนรู้ที่ดี

หน้าที่ของผู้สอน จึงควรจะต้องพยายามทำวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

4. การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสร้างมโนทัศน์ (Concept) จนกระทั่งสรุปเป็นคำเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

5. การแยกแยะ (Discrimination) ได้แก่ การจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดความระมัดระวังต่อการเลือกตอบ

6. ความใกล้ชิด (Contiguity) ได้แก่ การสอนที่คำนึงถึงความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งเหมาะสำหรับการสอนคำ เป็นต้น

สรุป พฤติกรรมของบุคคลย่อมมีอิทธิพลมาจากความต้องการภายในและสิ่งแวดล้อม (Interactive) ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่คงทน ดังนั้นผู้สอน ควรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีสิทธิ์ที่จะเลือกศึกษาในสิ่งที่อยากจะเรียนตามความสนใจของตัวเอง ภายใต้การช่วยเหลือจากผู้สอน นักจิตวิทยา ที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Kohler, Lewin, Ausubel, Bruner and Piaget

3. หลักการทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ในระยะปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความคิดเห็นตรงกันว่าทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำค่อนข้างมีขีดจำกัดในการอธิบายเรื่องการเรียนรู้ ดังนั้นนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้หลายคนจึงขยายการศึกษาออกไปโดยหันไปสนใจกระบวนการคิด ที่มีผลต่อการเรียนรู้ซึ่งเราไม่สามารถจะเห็นได้โดยตรง ผู้นำที่สำคัญคือ Albert Bandura ได้ตั้งทฤษฎีชื่อ การเรียนรู้โดยการสังเกต โดยเขาได้อธิบายว่าการเรียนรู้ต้องเป็นปฏิสัมพันธ์กันและกันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

3.1 ลำดับขั้นการเรียนรู้

Albert Bandura (1962-1986) ได้แบ่งลำดับขั้นการเรียนรู้โดยการสังเกต ออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

3.1.1 ความสนใจ การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่น่าสนใจ ที่เด่น เป็นต้น เช่น ในการเรียนการสอนครูจะต้องจัดเนื้อหาให้น่าสนใจ เป็นต้น

3.1.2 ความจำ การที่ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตามแบบได้นั้นต้องอาศัยความจำ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยอธิบายซ้ำ ๆ ให้ผู้เรียนเห็นหลาย ๆ ครั้ง ให้ฝึกบ่อย ๆ เป็นต้น

3.1.3 การลงมือกระทำ เมื่อเริ่มกระทำตามใหม่ ๆ นั้น อาจจะไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งจะต้องอาศัยการแนะนำฝึกฝนบ่อย ๆ

3.1.4 การจูงใจและการเสริมแรง พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่บุคคลจะทำตามก็ต่อเมื่อพฤติกรรมนั้นมีความน่าสนใจ ดังนั้นการจูงใจและการเสริมแรงจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก บันดูราได้แบ่งการเสริมแรงออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การเสริมแรงโดยตรง การเสริมแรงที่ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น และการเสริมแรงตนเอง ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่สำคัญเพราะจะเป็นตัวควบคุมการแสดงพฤติกรรมได้ดี การเสริมแรงในลักษณะนี้คือการสร้างความสำเร็จให้กับตนเองเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ

3.2 ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

3.2.1 ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ เช่น ดูตัวอย่างการเดินร่า แล้วสามารถกระทำตามได้ หรือตัวอย่างทักษะต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติงานในห้องทดลอง การดูตัวแบบ ที่ดีจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2 เป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรม ที่สามารถกระทำได้แล้ว เช่น ทักษะการพูด ถ้าได้ดูตัวอย่างบุคคลที่พูดเก่ง ก็จะทำให้มีความสามารถในการเรื่องการพูดได้ดีด้วย

3.2.3 การเพิ่มหรือลดการไตร่ตรอง ในการแสดงพฤติกรรม พฤติกรรมที่ไม่ดีบางอย่างถ้าตัวแบบซึ่งเป็นผู้ที่เด่นหรือบุคคลที่สำคัญเป็นผู้กระทำ จะทำให้เกิดการทำตามอย่าง

3.2.4 การดึงความสนใจ ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เพราะโดยปกติแล้ว การสังเกตผู้อื่นเราจะไม่สังเกตเพียงแค่การกระทำเท่านั้น แต่จะสังเกตสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3.2.5 การเร้าอารมณ์ การสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นอาจก่อให้เกิดการมีลักษณะอารมณ์ร่วมด้วย การนำแนวคิดของกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้กับการศึกษา ความเชื่อพื้นฐานตัวอย่าง การนำมาใช้ทางการศึกษาการเรียนรู้จากการสังเกต ในวิชางานเชื่อม โลหะชาญ ครูผู้สอนอย่างสนใจ ทำการสาธิตพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในซึ่งอาจจะแสดงหรือไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมก็ได้ ชาญเรียนรู้ที่จะเชื่อมโลหะได้ ถึงแม้ว่าเขาจะยังไม่ได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองบางครั้งการเรียนรู้อาจจะไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทันทีทันใด แต่เขาสามารถกระทำได้เมื่อมีโอกาส กระบวนการทางสมองมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การเอาใจใส่และพยายามจดจำวิธีการเชื่อมโลหะไม่ควรจะพิจารณาเฉพาะการกระทำของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรจะดูด้วยว่าผู้เรียนมีความคิดและความพยายามอย่างไร เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย มีจุดประสงค์ที่ต้องการทำงานทางด้านเชื่อมโลหะเมื่อเขาเรียนจบแล้วช่วยผู้เรียนในการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมที่สามารถควบคุมตนเองได้ การพยายามฝึกฝนเทคนิคต่าง ๆ ด้วยตนเอง กระตุ้น

ผู้เรียนให้ตั้งมาตรฐานในการกระทำและใช้ความพยายามไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ อิทธิพลทางอ้อมของการเสริมแรง และการลงโทษ คำชมเชยและคำตำหนิของครูมีผลต่อการแก้ไขในการฝึกหัดของการศึกษากรรมวิธีการเสริมแรงและการลงโทษเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติและสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Learning Theories)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยมนี้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการตั้งวัตถุประสงค์ การวางแผน ความตั้งใจ ความคิด ความจำ การคัดเลือก การให้ความหมายกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้ (Insight Learning) ทฤษฎีการหยั่งรู้นี้เป็นการศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาชาวเยอรมันซึ่งเรียกว่า กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ซึ่งประกอบด้วย คือ (Max Wertheimer) และนักจิตวิทยาที่สำคัญอีก 3 คน คือ (Kurt Lewin), (Kurt Koffka) and (Wolfgang Kohler) คำว่า เกสตัท์ (Gestalt) หมายถึง แบบแผนหรือภาพรวม โดยนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผลรวมมากกว่าส่วนย่อยในการศึกษาวิจัย เขาได้พบว่าการรับรู้ข้อมูลของคนเรามักจะรับรู้ส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย ในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาที่เช่นเดียวกัน คนเรามักจะเรียนอะไรได้ก็ต้องศึกษาภาพรวมก่อน หลังจากนั้นจึงมาพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ได้ชัดเจนขึ้น การเรียนรู้ตามแนวทางของกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) จะมีลักษณะดังนี้ ภาพรวม (Parts) รายละเอียดปลีกย่อย (Whole) ภาพรวม (Whole) ความเข้าใจ (Insight)

4.1.1 การทดลองของกลุ่มการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้

การศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้รู้จักกันแพร่หลาย คือ การศึกษาทดลองของ (Wolfgang Kohler) โดยได้ทำการทดลองกับลิงชิมแปนซี ชื่อ สุลต่าน (Wolfgang Kohler) ได้จับลิงมาขังไว้ในกรง นอกกรงมีกล้วยซึ่งวางอยู่ไกลจากกรง และมีไม้ขนาดสั้น-ยาววางเป็นลำดับ ไม้ท่อนสั้นสุดอยู่ในกรง เมื่อสุลต่านหิว มันจึงหยิบไม้ท่อนสั้นที่อยู่ใกล้กรง เชือกกล้วยแต่ปรากฏว่าเชือกไม่ถึงมันจึงวางไม้ลง และนั่งอยู่บนหนึ่งพร้อมทั้งมองดูไม้และกล้วยเฉย ๆ อยู่ และในทันใดนั้นเองสุลต่านก็จับไม้ท่อนสั้นเชือกไม้ท่อนยาว แล้วจึงเอาไม้ท่อนยาวเชือกกล้วยมากินได้ จากพฤติกรรมดังกล่าว (Wolfgang Kohler) สรุปว่าสุลต่านเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งรู้ คือ สามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ต้องลองผิดลองถูก แต่ใช้ประสบการณ์เดิมจากการที่เคยเจ็ยสิ่งของต่าง ๆ ภายในกรงมาก่อนแล้ว

จากการศึกษาทดลองดังกล่าว นักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ที่เน้นการเรียนรู้แบบการหยั่งรู้ จึงสรุปว่า โดยปกติแล้วคนเราจะมีวิธีการเรียนรู้และการแก้ปัญหา โดยอาศัยความคิดและประสบการณ์เดิมมากกว่าการลองผิดลองถูก เมื่อสามารถแก้ปัญหาในลักษณะนั้นได้แล้ว เมื่อเผชิญกับปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ทันที ลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้เพราะมนุษย์สามารถจัดแบบ (Pattern) ของความคิดใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม

4.2 หลักการรับรู้

4.2.1 อิทธิพลจากแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ที่อธิบายหลักการรับรู้ของมนุษย์ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้มีผลให้นักการศึกษา นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก ทั้งนี้เพราะการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ นักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) อธิบายว่า การรับรู้ของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นอัตนัย และเห็นความสำคัญของส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย กฎการรับรู้ที่สำคัญมี 4 ข้อ ดังนี้

- 1) กฎแห่งความใกล้ชิด สิ่งเร้าที่อยู่ใกล้กัน มักจะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 2) กฎแห่งความคล้าย สิ่งเร้าที่มองดูคล้ายกันจะถูกจัดว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 3) กฎแห่งความสมบูรณ์ สิ่งเร้าที่มีบางส่วนบกพร่องไปคนเราจะรับรู้โดยเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เป็นภาพหรือเป็นเรื่องที่สมบูรณ์
- 4) กฎแห่งการต่อเนื่องที่ดี สิ่งเร้าที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างดี จะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

4.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ (Information Processing Model of Learning) นักจิตวิทยา กลุ่มพุทธินิยมมีความสนใจว่ามนุษย์มีวิธีการรับข้อมูลใหม่อย่างไร เมื่อได้ความรู้แล้วมีวิธีการจำอย่างไร สิ่ง que เรียนรู้แล้วจะมีผลต่อการเรียนรู้ข้อมูลใหม่อย่างไร ปัจจุบันทฤษฎีนี้กำลังได้รับความสนใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากในวงการศึกษ

1) ขั้นตอนการเรียนรู้

ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ มีดังนี้ สิ่งเร้า คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ในขณะนั้น สิ่งเร้าในแต่ละขณะจะมีมากมาย นักจิตวิทยาเรื่องกระบวนการรับสัมผัสพบว่ามนุษย์มีความสามารถในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในแต่ละครั้งอย่างมากที่สุด ได้ประมาณ 11-12 อย่าง ระบบบันทึกการรับรู้ คือหน่วยบันทึกความจำหน่วยแรกของมนุษย์ ข้อมูลในขั้นนี้จะเป็นข้อมูลชนิดเดียวกับที่ได้รับรู้มาระยะเวลาของความจำจะมีประมาณ 1 - 3 วินาที เพื่อให้บุคคล

ตัดสินใจว่ามีความสนใจในข้อมูลนั้นหรือไม่ ข้อมูลที่ไม่ต้องการก็จะสูญหายไป ส่วน ข้อมูลที่ต้องการก็จะเข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ความใส่ใจในขั้นนี้จะเป็นการคัดเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่สนใจเข้าสู่ความจำระยะสั้น ในช่วงนี้เรื่อง “สมาธิ” ค่อนข้างมีความสำคัญมาก การรู้จักในขั้นนี้จะเป็นการเก็บรายละเอียดของลักษณะข้อมูลที่สำคัญและนำมาสร้างความสัมพันธ์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว ความจำระยะสั้น เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เพราะเป็นความจำที่สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ การขยายความคิด เมื่อเกิดความจำระยะสั้นแล้ว ต้องนำข้อมูลนั้นมาขยายความคิด โดยการจัดหมวดหมู่และให้ความหมายกับข้อมูลเพื่อนำไปสู่ความ จำระยะยาว ความจำระยะยาว เป็นสุดยอดปรารถนาของการเรียนรู้ข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบอย่างดี โดยการแปลความหมาย สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูล ข้อมูลใดที่ยังขาดความสัมพันธ์กัน หรือมีช่องว่างอยู่ก็จะต้องพยายามจัดช่องว่างโดยใช้หลักทางตรรกศาสตร์คือการหาเหตุผล และสร้างความสัมพันธ์ระบบควบคุม มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือเป็นตัวควบคุมและเชื่อมโยงความจำและสามารถนำออกไปใช้ได้ การนำมาใช้บ่อย ๆ เพื่อเป็นการย้ำในขั้นการจำระยะสั้น และเพื่อใช้สำหรับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธรนิยมให้ความสำคัญมี 4 ประการ คือ

2.2.1 คุณลักษณะของผู้เรียน คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิม ทักษะคิด

2.2.2 กิจกรรมของผู้เรียน ในส่วนนี้จะเกี่ยวกับขบวนการใช้สมองของผู้เรียนในขณะที่เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาว่าผู้เรียนจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2.2.3 ธรรมชาติของสิ่งที่เรียน คือข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลประเภทใด มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาดีมามากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.2.4 วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อเรียนรู้แล้ว

3. การเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดของตนเอง (Metacognition)

นักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธรนิยม เชื่อว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้เรียนควบคุมตนเองได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ฟลาวเวล (Flavel) ได้เป็นผู้อธิบายไว้โดยเน้นถึง

กระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องอาศัยความสามารถทางปัญญา โดยเขาใช้คำว่า (Metacognition) เพื่ออธิบายว่าผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

3.1 องค์ประกอบของความรู้

ฟลาวเวล (Flavell) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบของความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเองนั้น จะมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านบุคคล หรือความรู้ความเข้าใจในความสามารถของผู้เรียนว่าตนเองมีคุณสมบัติและมีความสามารถอยู่ในระดับใด
2. องค์ประกอบด้านงาน คือ ลักษณะของงานที่จะต้องเรียนรู้
3. องค์ประกอบด้านยุทธวิธี คือ เทคนิคหรือวิธีการที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการเรียนรู้งานนั้น

4. การเรียน โดยรู้ความหมาย

แนวความคิดในการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากบรูเนอร์ (Bruner) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เพราะผู้เรียนสามารถแปลความหมายของข้อมูลโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นความรู้ในระดับของความคิดรวบยอด หลักการ กฎเกณฑ์ สมมติฐาน ความสัมพันธ์ ฯลฯ ผู้เรียนจะต้องอาศัยการแปลความหมายด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะมี การเพิ่ม การตัด การขยาย การดัดแปลงข้อมูลนั้น ๆ

4.1 ความเชื่อพื้นฐาน

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ครูไม่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ เพราะความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง ดังนั้นครูผู้สอนต้องสอนข้อมูลที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน การสอนที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนค้นพบและนำมาประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง หน้าที่ที่สำคัญของผู้เรียน คือจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิมอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อใดก็ตามที่พบว่าข้อมูลเดิมใช้ไม่ได้ ต้องรีบทำการปรับปรุงแก้ไข หน้าที่สำคัญของครูผู้สอนคือสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด และต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ความรู้นั้นเป็นกระบวนการมิใช่ผลผลิตที่สำเร็จรูป

4.2 เงื่อนไขในการเรียนรู้

การเรียนรู้โดยรู้ความหมายจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการฝึกภายใต้เงื่อนไขดังนี้

- 4.2.1 การฝึกหัดวิธีคิด ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด โดยการสร้างปัญหาและเงื่อนไขของปัญหาที่เป็นจริง และพยายามฝึกการแก้ปัญหาโดยมองหลาย ๆ ด้าน

4.2.2 เนื้อหาที่ใช้เรียนนั้นต้องเป็นเนื้อหาที่เป็นจริง โดยการเรียนในเนื้อหานั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะและข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย

4.2.3 ผู้เรียนควรมีวิธีการคิดและการแก้ปัญหาในหลายทาง เพื่อเป็นการฝึกไว้ เพราะในชีวิตจริงคนเราจะมีปัญหาหลายด้าน รวมทั้งความคิดและข้อมูลต่าง ๆ ก็มามาก มายที่ผู้เรียนจะต้องรู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม การนำแนวคิดกลุ่มพุทธินิยมมาใช้ในการศึกษา ความเชื่อพื้นฐาน ตัวอย่างการนำมาใช้ทางการศึกษา อิทธิพลของกระบวนการทางสมองเมื่อคิดเรกอ่านตำราวิทยาศาสตร์เขาสามารถนำบางทฤษฎีมาสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่เขาสังเกตเห็นได้ แต่ก็มีหลายทฤษฎีที่เขาไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ได้ จนระลึกไว้ว่าสิ่งที่ผู้เรียนนั้นมิใช่เป็นเรื่องของข้อมูลที่ปรากฏอย่างเดียว แต่เป็นกรรมวิธีในการเก็บข้อมูลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใน คิดเรกเรียนรู้ว่า ดาวเสาร์มีวงแหวนอยู่ล้อมรอบ แต่เขาไม่มีโอกาสได้ถ่ายถอดความรู้นี้ให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงสิ่งที่เขาได้เรียนรู้มาแล้ว การวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการทางสมอง ต้องสังเกตจากพฤติกรรมเมื่อคิดเรกเขียนคำว่า พฤติกรรมภายในเป็นภาษาอังกฤษ คิดเรกเขียนว่า Convertbehavior แสดงว่าเขาจำสับสนกับชื่อยี่ห้อรองเท้าชนิดหนึ่ง สังเกตดูพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อนำมาพิจารณาว่าข้อผิดพลาดเกิดจากอะไรความเป็นหนึ่งเดียวของการเรียนรู้ของมนุษย์ คิดเรกเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันจากการอ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนใช้ ตัวกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลคิดเรกเรียนวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษโดยออกเสียงดัง เขียนซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง และคิดว่า คำใดบ้างที่ออกเสียงในลักษณะเดียวกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับข้อมูลในชั้นเรียนและช่วยให้เขามีพัฒนาทักษะในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ คิดเรกรู้ว่าเขาไม่สามารถจำทุกอย่างในตำราคณิตศาสตร์ได้ ดังนั้นเขาจึงเลือกจำเฉพาะสูตรที่สำคัญบอกผู้เรียนว่าสิ่งใดสำคัญที่เขาจะต้องรู้การแปลความหมายของบุคคล คิดเรกแปลความหมายว่าการที่เขาได้คะแนนเต็มจากการทดสอบแสดงว่าเขาต้องได้เกรด A ตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าการแปลความหมายของผู้เรียนถูกต้องเหมาะสม

5. ลำดับการเรียนรู้ของการ์เย่ (Gagne)

Gagne เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้น Gagne จึงได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) กับทฤษฎีความรู้ (Cognitive - field Theory) มาผสมกันในลักษณะของการจัดลำดับ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบสัญญาณ (Signal Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่อาจบังคับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ (มีความรู้สึกและอารมณ์) เป็นการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขดั้งเดิม (Classical Conditioning) ที่เกิดจากความใกล้ชิดของสิ่งเร้า และการกระทำซ้ำ (Pavlov's Classical Conditioning)

2. การเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus - Response Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ การตอบสนองเป็นผลจากการเสริมแรงกับโอกาสกระทำซ้ำ

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining Learning) คือ การเรียนรู้ที่เนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกันเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง โดยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำเคลื่อนไหว (Motor Skills) เช่น การขับรถ การใช้เครื่องมือ เป็นต้น (Skinner's Instrumental Conditioning)

4. การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่อง เช่นเดียวกับแบบลูกโซ่ หากแต่ใช้ภาษาแทนสิ่งต่าง ๆ

5. การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่างในสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน และสามารถเลือกตอบสนองด้วยวิธีต่าง ๆ กัน เช่น พุดถึง “ดิน” ผู้เรียนก็รู้ว่ามิดินหลายชนิด คือ ดินร่วน ดินเหนียว ดินทราย เป็นต้น (Thorndike's Connection Theory)

6. การเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Learning) ได้แก่ การเรียนรู้อันเนื่องมาจากความสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในลักษณะเป็นส่วนรวมของสิ่งนั้นประกอบกัน เช่น วงกลม ประกอบด้วยมโนทัศน์ย่อยที่เกี่ยวกับรูปปิด ส่วนโค้ง ระยะเวลา และจุดศูนย์กลาง เป็นต้น

7. การเรียนรู้กฎ (Principle or Rule Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดจากความสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วสามารถนำไปใช้ตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ เช่น มโนทัศน์ของวงกลมกับลูกแก้วเมื่อผู้เรียน รวมมโนทัศน์กันได้แล้วก็รู้ว่าของกลมกลิ้งได้ (Gestalt Theory)

8. การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) ได้แก่ การเรียนรู้ที่อยู่ในระยะซึ่งผู้เรียนสามารถ รวมกฎเกณฑ์ (Applying Rule) รู้จักกลวิธีหาความรู้ (Cognitive Strategy) และสามารถสร้างสรรค์ เพื่อนำไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ (Cognitive Theory) จากลำดับแบบการเรียนรู้ของ Gagne แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบต้น ๆ จะเป็นพื้นฐานของการ

เรียนรู้ระดับสูง และการเรียนรู้ภาษาสัมพันธจะช่วยให้เกิดความรู้ ความคิดที่ดีที่สามารถเข้าใจ มโนทัศน์ กฎเกณฑ์และการแก้ปัญหาส่วนความหมายของการเรียนรู้ นั้น Fransen ได้กล่าวว่า “การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์หรือพฤติกรรมอันเนื่อง มาจากการสังเกตหรือ การกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งทางกายและความคิด” และทฤษฎีของ Gagne ในด้านการ เรียนรู้ของบุคคลนั้นจะต้องเป็นการเปลี่ยนความสามารถของบุคคล ที่แตกต่างจากกระบวนการ พัฒนาการหรือความเจริญเติบโต โดยจะต้องมีการฝึกหัด พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหลายด้าน และผลจะปรากฏอยู่นานพอสมควร ดังนั้นกล่าวได้ว่า การเรียนรู้คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้นานพอสมควร ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้ นานพอสมควร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลจากความเจริญเติบโตของ ร่างกาย

6. พัฒนาการของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Stage of Development)

Erikson สรุปว่า ประสบการณ์และการเลี้ยงดูที่ทารกได้รับมีส่วนสำคัญในการ สร้างบุคลิกภาพ ให้กับเด็ก ความรัก ความอบอุ่น จากครอบครัว ทั้งบิดา มารดา และญาติมิตรจะ ทำให้ทารกเติบโตมีความมั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจ เชื่อใจบิดามารดา และบุคคลอื่น โดยอีริก สัน ได้แบ่งพัฒนาการตามความต้องการของสังคมของบุคคล ว่า Psychosocial Stage ออกเป็น 8 ระยะเวลา คือ

1. Trust and Mistrust แรกเกิด - 1 ปี (หรือระยะความไว้วางใจและไม่ไว้วางใจ) ความอบอุ่นที่เกิดขึ้นจากครอบครัวจะทำให้เด็กเชื่อใจไว้วางใจต่อโลกไว้วางใจคนอื่น ทำให้ กล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่

2. Autonomy and Doubt อายุ 1 - 3 ปี (ระยะที่มีอิสระกับความสงสัยไม่แน่ใจ) เป็นระยะที่เด็กพยายามใช้คำพูดของตนเอง และสำรวจ โลกรอบ ๆ ตัว ถ้าพ่อแม่สนับสนุนจะทำให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง และมีอิสระ ส่งเสริมความสามารถของเด็ก

3. Initiative and Guilt อายุ 4 - 5 ปี (ระยะมีความคิดริเริ่มกับความรู้สึกลึกซึ้ง) เด็ก จะชอบเล่นและเรียนรู้บทบาทของสังคม ริเริ่มทางความคิดจากการเล่น เด็กที่ถูกห้ามไม่ให้ทำ อะไรในสิ่งที่เขาอยากทำ เป็นเหตุให้เด็กรู้สึกผิดตลอดเวลา บิดามารดาควรพิจารณาว่า กิจกรรมใดที่ปล่อยให้เด็กทำได้ ก็ให้เด็กทำจะ ได้เกิดคุณค่าในตัวเอง ลดความรู้สึกผิดลงได้

4. Industry and Inferiority อายุ 6 - 11 ปี (ระยะมีความขยันหมั่นเพียรกับ ความรู้สึกมีปมด้อย) เด็กจะเริ่มมีทักษะทางด้านร่างกายและสังคมมากขึ้น โดยไม่ต้องอาศัย

ความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เด็กเริ่มมีการแข่งขันกันในการทำงาน เด็กวัยนี้จะชอบให้คนชม ถ้าขาดการสนับสนุนอาจทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย

5. Intimacy and Role diffusion 12 - 20 ปี (ระยะมีเอกลักษณ์ของตนเองกับความไม่เข้าใจตนเอง) เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจเพศตรงข้ามรู้จักตัวเองว่าเป็นใคร ทัศนคติด้านใดสนใจอะไร และถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่เข้าใจตนเองก็จะเกิดความสับสน ในตนเอง และสับสนเหลวในชีวิตได้

6. Intimacy and Isolation 21 - 25 ปี (ระยะความใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง) เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ใช้ชีวิตแบบผู้ใหญ่ทำงานเพื่อประกอบอาชีพสร้างหลักฐาน มีความรักความผูกพัน

7. Geniactivity and self absorption อายุตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป ระยะให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตร วัยผู้ใหญ่ถึงวัยกลางคน มีครอบครัว มีบุตร ได้ทำหน้าที่ของพ่อแม่

8. Integrity and Despair อายุ 50 ปีขึ้นไป ที่เริ่มเข้าสู่วัยชรา ระยะความมั่นคงวัยที่ต้องยอมรับความจริงของชีวิต ระลึกรถึง ความทรงจำในอดีต ถ้าอดีตที่ผ่านมาแล้วประสบความสำเร็จจะทำให้มีความมั่นคงทางจิตใจ

สรุปเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ยกตัวอย่างเช่น Gagne ได้เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้นการที่จะนำทฤษฎีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนต้องศึกษาทฤษฎีนั้น ๆ ให้ถ่องแท้เสียก่อน

บริบทพื้นที่ทำวิจัย

พื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

ที่ตั้ง 460 ถ.นครสวรรค์ ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

2. วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

ที่ตั้ง 579 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด

มหาสารคาม 44000

3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

ที่ตั้ง 147 หมู่ 17 ถ.แจ้งสนิท ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

4. วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม

ที่ตั้ง 142 หมู่ 7 ถ.วาปีปทุม-จตุรพักตร์พิมาน ต.หนองแสง อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม 44120

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บุญเลิศ สุวรรณวง (2545 : 92-193) ได้ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร การศึกษาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงของ

บรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจปานกลาง นักศึกษาพอใจบรรยากาศการเรียนการสอนในด้านการประเมินผลสูงที่สุด รองลงมาพอใจด้านเนื้อหาที่สอน พฤติกรรมของอาจารย์ พฤติกรรมของนักศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ตามลำดับ และนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่ต่างกันมีระดับความพอใจต่อสภาพการปฏิบัติจริงในบรรยากาศการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า นักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน จะมีทัศนะต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2. ประเด็นความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า

นักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการแต่งกายมากที่สุด และต้องการให้นักศึกษามีการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ต้องการให้อาจารย์มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา และเข้าสอนของอาจารย์ให้ตรงเวลาตามตารางที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่สอน นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาบางเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับนักศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลาย และแทรกกิจกรรมเพื่อคลายความเครียดในขณะสอนบ้าง ต้องการให้อาจารย์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย เช่น ห้องเรียน Power Point และปรับปรุงห้องเรียนรวม ไม่ให้ร้อนอบอ้าวเช่นในปัจจุบัน ส่วนด้านการวัดและประเมินผล

นักศึกษาเห็นว่า สภาพการปฏิบัติจริง โดยรวมปัจจุบันนี้คืออยู่แล้ว จึงไม่มีความต้องการในการปรับปรุงการประเมินผล

วรรณีย์ ชัยเฉลิมพงษ์ (2547 : 216-223) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยของหลักสูตรแฝงที่มีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิต นักศึกษา เกษศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ในแต่ละชั้นปีและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ 34 คน และศิษย์เก่า 12 คน วิเคราะห์ผลและเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน หลักสูตรแฝง และลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาเกษตรศาสตร์ ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง จำนวน 2,890 คน วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์กลุ่มพหุด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.54

สุคนธ์ทิพย์ สีสัน (2548 : 78-218) ได้ศึกษาเจตคติในการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (พิมพ์ดีดไทย) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่สอนวิชาพิมพ์ดีดไทย ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นเวลานาน วิชาพิมพ์ดีดนี้ เป็นวิชาปฏิบัติที่มุ่งฝึกทักษะในการเรียนรู้จริง และเกิดความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญ ซึ่งผู้สอนได้ปรับปรุงการสอนตลอดเวลา มีวิธีการตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ของการเรียนพิมพ์ดีด เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในงานอาชีพได้และเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นบริการเป็น ด้วยตัวผู้เรียนเอง และเพื่อสนองการศึกษาของกลุ่มงานอาชีพฯ เพื่อการอาชีพที่ครบวงจร ผลการวิจัยพบว่า การเรียนวิชาพิมพ์ดีดเป็นการฝึกปฏิบัติทักษะที่จริงจัง คิดเป็นระดับดี 93.7 % และการเรียนวิชาพิมพ์ดีดไม่ตีคิดเป็นร้อยละ 6.30 %

โชครัตน์ จันทร์สุคนธ์ (2549 : 84-226) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติและการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด เป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ กลุ่ม ควบคุมสอนด้วยการสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 15 คาบ ๆ ละ 50 นาที เท่ากัน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนประวัติศาสตร์ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ และแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อวิธี สอนแบบแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติแบบ t-test for Independent Sample ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ของกลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมี ความพึงพอใจต่อการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติในระดับมาก

ภูษิต บุญทองเถิง (2549 : 211) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียน ด้าน ผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียน คณิตศาสตร์ การวิจัยแบ่งออกเป็นสองระยะ ระยะแรก เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ทดลองใช้ และปรับปรุงโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และการศึกษาผลของ กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นระยะที่สอง เป็นการ ศึกษาเพื่อยืนยันผลของกระบวนการ เรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การวิจัยระยะที่หนึ่ง ผลการวิจัยทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอน ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝง ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของวิธีการผสมผสาน โดยการ วิเคราะห์เพาะรูปแบบ เทคนิค วิธีสอน จำนวน 7 วิธี ที่ถูกคัดเลือกภายใต้กรอบพื้นฐานการ เสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ แล้วนำมาผสมผสานในกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน โดยมีกลไกการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงผ่านองค์ ประกอบที่สังเคราะห์ได้จาก

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 1) การเสริมสร้างพลังอำนาจในการเรียนรู้ 2) การเสริมสร้างประสบการณ์ความสำเร็จและ 3) การเสริมสร้างการยอมรับนับถือ ซึ่งนักเรียนสามารถยอมรับนับถือได้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ จากแบบแผนกำกับด้านบทบาทครู เมื่อผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงด้วยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 วงจร ทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สุจิตรา เถาว์โท (2550 : 75-197) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ พ.ศ. 2550 การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติ ต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t และ F

ผลการวิจัยพบว่า 1. ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า 2.1) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2.3) ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญจำแนกตามระดับชั้น โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ (2550 : 77-225) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้รู้

ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมีอยู่ ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยครูจะต้องตระหนักว่าคุณค่าของการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นไปได้

นิธิตา มัสยามาศ (2550 : 87-214) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ของนักเรียนชั้น ชย.11 ระดับผลการเรียนต่างกันจาก ความเชื่อความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ โดยปรับพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมี 2 ลักษณะ คือ 1) เจตคติเชิงบวกต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ 2) เจตคติเชิงลบต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่อยากเรียน และไม่อยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จากการทดสอบเก็บคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ห้อง ชย.11 ในแต่ละครั้ง พบว่านักศึกษาที่สอบได้คะแนนสูงมักจะทำคะแนนได้สูงทุกครั้ง ในขณะที่นักศึกษาซึ่งคะแนนต่ำ ก็มักจะสอบได้คะแนนต่ำและสอบไม่ผ่านเกณฑ์เสมอ ความรู้สึกชอบ พอใจ หรือความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานน่าจะมีผลต่อระดับคะแนนหรือผลการเรียนแต่ละคน จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูงมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานสูงเป็นอันดับแรก แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง และระดับผลการเรียนต่ำ มีเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานรองลงมาตามลำดับ

ณัฐพร เกลิมชาติ (2551 : 85-238) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2) เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ของโรงเรียนบ้านร่องบง และ 3) เพื่อประเมินการยอมรับของผู้ปกครองนักเรียน/กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สรุปผล

การศึกษาได้ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพบว่า 1) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลการประเมินการบริหารงานพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในส่วนของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีที่สุด ($X = 4.750$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างดี และมีการสรุป และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีที่สุด (5.000) การพัฒนานุเคราะห์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (4.333) 2) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลการประเมินการบริหารงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4.207) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า การจัดบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีที่สุด (4.78) การประสานงานและ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชน อย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงผลงานเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี (3.875) 3) ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุด เท่ากับ 80.05 เมื่อจำแนกเป็นรายชั้นเรียน รายวิชา ปรากฏว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 82.00 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 79.70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 83.50 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สุขศึกษา/พลศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 80.50 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 90.42 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละเท่ากับ 79.33 ตอนที่ 2 ผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 2.726$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการปรากฏว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (2.844) จำนวน 4 รายการ ได้แก่ 1. ผู้บริหาร โรงเรียนมีความเอาใจใส่ต่อคุณภาพของผู้เรียน

ในโรงเรียนอย่างแท้จริง 2) มีการบริหารงานแก้ปัญหาการพัฒนาคุณภาพอย่างจริงจัง
3) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในโรงเรียน และ 4) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ แจ้ง
ข่าวสารให้ชุมชนได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นประจำ ส่วน
รายการนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง (2.250)

สรุปจากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนทำให้เห็นว่า
หลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษาประกอบด้วย ความวิตกกังวล
และเจตคติต่อการเรียนรู้ ปัจจัยเชิงสาเหตุส่วนบุคคลที่มีผลต่อสภาวะทางอารมณ์และบรรยากาศ
ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการสร้าง
บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและยังมีผลต่อเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนอีกด้วย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hunnay (1986 : 9-15) ได้ศึกษาเรื่อง การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรแฝง
(Cultural Reproduction via the Hidden Curriculum) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาระดับคหบดี
บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ โอไฮโอ (The Ohio State University) การศึกษารั้งนี้เป็นการ
ศึกษาที่หลักสูตรแฝงทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และ
สำรวจธรรมชาติของหลักสูตรแฝง โดยมีคำถามในการวิจัยประกอบด้วย 6 คำถามหลัก คือ

1. การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเกิดจากหลักสูตรแฝงใช่หรือไม่ถ้าใช่เกิดขึ้นได้
อย่างไร ธรรมชาติของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมคืออะไร และได้ผลอะไรออกมา
2. หลักสูตรแฝงนี้ถูกซ่อนเร้นจากใคร อย่างไร
3. แหล่งที่มาที่สามารถสังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงมีอะไรบ้าง
4. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแฝงกับหลักสูตรทางการหรือไม่อย่างไร
5. การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล เวลาหรือแหล่งที่มาจะมีผลต่อการซ่อนเร้นของ
หลักสูตรแฝงหรือไม่อย่างไร
6. ถ้าได้หยิบยกหลักสูตรแฝงให้ได้รับรู้กันแล้ว จะมีผลต่อสมาชิกในสังคมใน
สถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

รูปแบบวิธีการวิจัยในการศึกษารั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะศึกษา
ว่านักเรียนเรียนรู้อะไรในหลักสูตรแฝง โดยทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในชุมชนคนงาน
(Working Class) ทำการสังเกตชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนปีที่ 2 ของโรงเรียนเป็น
เวลา 5 เดือน รวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ และการบันทึกเทป นอกจากนั้นยัง

ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้น ครูผู้สอน และครูใหญ่หลายครั้ง ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และใช้สัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียน 7 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง (Constant Comparative Method) พบว่า นักเรียนเกิดทัศนคติของชนชั้นคนงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อำนาจหน้าที่ การแบ่งชั้นทางสังคม และจริยธรรมในงาน ซึ่งการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการยอมรับโดยปริยายของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วนักเรียน โดยทั่วไป ยอมรับว่าการแลกเปลี่ยนทางการศึกษานั้นมีคุณค่าพอ เนื่องจากเชื่อว่าการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความฝันของชาวอเมริกัน หลักสูตรแฝงเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมโดยที่อาจเกิดจากที่โรงเรียนนำเสนอเอง หรือแม้แต่นักเรียนเป็นผู้ผลิตซ้ำเองในบางครั้ง ส่วนเนื้อหาที่เรียนรู้ในหลักสูตรแฝงนั้นไม่ได้ซ่อนเร้นจากสมาชิกเสียทั้งหมด เพียงแต่ในบางครั้งไม่ได้มีการคำนึงถึงผลในอนาคตที่จะเกิดขึ้นตามมา แหล่งที่มาที่สังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงนั้นมีหลากหลายแหล่งมาก ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเช่น กฎ ระเบียบ ลำดับชั้นระหว่างครูกับนักเรียน การแข่งขันกันเรื่องเกรด รูปแบบการยอมรับซึ่งอำนาจและอำนาจหน้าที่ และการแบ่งชั้นทางสังคมเนื้อหาที่เรียนรู้จากหลักสูตรแฝงนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวกับการยอมรับในอำนาจหน้าที่ บทบาทของอำนาจภายในสังคม หรือแม้แต่ในเรื่องการแบ่งชั้นทางสังคม นักเรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรแฝงที่แตกต่างกัน แต่ในการศึกษารังนี้พบว่านักเรียนเรียนรู้และยอมรับลักษณะของจริยธรรมในงานเหมือน ๆ กัน การศึกษารังนี้ไม่สามารถตอบคำถามเรื่องเวลาที่เปลี่ยนแปลงว่าจะมีผลต่อหลักสูตรแฝงหรือไม่ และยังพบว่านักเรียน 2 คนที่ได้ตระหนักของการมีอยู่ของหลักสูตรแฝง แต่ทัศนคติ หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากการตระหนักในครั้งนี้ก็ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร

Sambell and Medowell (1998 : 391-402) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหลักสูตรแฝง ข่าวสารและความหมายในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน (The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Learning in the Assessment of Student Learning) ในปี 1998 วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาประสบการณ์ของผู้เรียนในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ และศึกษาการก่อรูป (Construct) หลักสูตรแฝงของนักเรียนอันเกิดจากการใช้วิธีประเมินแบบใหม่ คณะผู้วิจัยระบุว่านักเรียนไม่ได้ตอบสนอง แต่นักเรียนจะเกิดการสร้าง หรือก่อรูปหลักสูตรแฝงขึ้น ผ่านการรับรู้และการให้ความหมายของตัวนักเรียนเอง คณะผู้วิจัยยังระบุต่ออีกว่าการประเมินนั้นจะเป็นการสื่อความหมายให้นักเรียนมั่นใจว่าควรจะเรียนอะไร และเรียน

อย่างไร ความเข้าใจและการตีความหมาย รวมทั้งความรู้สึกที่มีต่อการประเมินนั้นจะแตกต่างกันไปในนักเรียนแต่ละคน

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาจากกรณีศึกษาจำนวน 13 ราย โดยสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาทำการศึกษาจากเอกสาร และการสังเกต กรณีศึกษาทั้งหมดนี้จะครอบคลุมการประเมินหลายวิธีตั้งแต่การให้ทำโครงการวิจัยส่วนบุคคล การนำเสนอปากเปล่า การประเมินจากการให้ทำงานเป็นกลุ่ม การเปิดหนังสือสอบ การนำเสนอด้วยโปสเตอร์ และการประเมินโดยเพิ่มคะแนน ลักษณะการประเมินนั้นมีทั้งการประเมินตนเองของนักเรียน และการประเมินโดยบุคคลอื่น เวลาที่ใช้ในการประเมินนั้นมีตั้งแต่ใช้เวลาไม่นานจนถึงนานเป็นปีการสัมภาษณ์ในทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สัมภาษณ์ถึงมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหาที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ก่อนที่จะให้ความหมายผู้วิเคราะห์จะมีการอภิปรายกันก่อน และพยายามหาเหตุการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์มายืนยันความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการจำแนกประเภทและจะทำให้เสร็จทีละคนก่อนที่การวิเคราะห์รวมในการศึกษานี้ได้มุ่งศึกษาถึงความเหมือนและความแตกต่างในมุมมองของนักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยวิเคราะห์ 2 ระดับ คือ วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจของผู้สอนในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ กับข่าวสารที่ผู้เรียนได้รับว่าเขาควรจะเรียนอะไร และเรียนอย่างไรเพื่อจะให้บรรลุถึงข้อกำหนดที่มีในวิธีการประเมินนั้น ๆ และทำการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลที่มุ่งตรวจสอบว่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรในประเด็นแรงจูงใจ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินและวิธีการที่ใช้ในการเรียน

ผลการวิเคราะห์ในประเด็นแรกนั้นพบว่า นักศึกษาแสดงถึงการรับรู้วิธีการประเมินแบบใหม่เหล่านี้กระตุ้นให้นักศึกษาทำงานด้วยวิธีที่แตกต่างจากที่เคยทำ การประเมินแบบใหม่ทำให้มองเห็นถึงธรรมชาติการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเดิมซึ่งตรงกับความตั้งใจของอาจารย์ผู้ทำการประเมิน สำหรับประเด็นที่สองที่มีการวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นย่อยนั้นพบว่ามีความแตกต่างในเรื่อง “แรงจูงใจ” ตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งให้ความเห็นในการทำข้อสอบแบบเลือกตอบ ว่ารู้สึกมีแรงกระตุ้นภายนอกที่จะมาช่วยตนเองกระตุ้นมากขึ้น แต่อีกคนมีความรู้สึกว่าการทำข้อสอบแบบนี้เหมือนกับว่าเป็นกลุ่มของการตรวจสอบความรับผิดชอบ และมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวมากกว่าเป็นแรงกระตุ้นทางบวกนักศึกษาทั้งคู่รู้สึกเหมือนกันว่า การทำข้อสอบแบบ MCQ นั้น จะต้องรู้ครอบคลุมในเนื้อหาวิชามากขึ้นกว่าการตอบแบบเรียงความอย่างที่เคยทำแต่ทั้งคู่แปลความหมายและความรู้สึกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้เนื่องจากการศึกษาผู้นี้ระบุว่าการศึกษาที่ตนเองเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยนั้น เพราะมีความต้องการที่จะใช้ชีวิต

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวัง			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	45.00	25.00	30.00	40.00	30.00	11.25
6	การบรรยายความรู้	☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง ☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้	60.00	25.00	15.00	42.50	25.00	17.50
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	☐ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด	40.00	30.00	30.00	41.25	21.25	25.00
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจบทเรียน	62.50	22.50	15.00	37.50	21.25	17.50
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์	☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน	30.00	22.50	47.50	36.25	22.50	23.75
			25.00	50.00	25.00	12.50	42.50	21.25
			45.00	27.50	27.50	30.00	20.00	36.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา	55.00	32.50	12.50	43.75	33.75	11.25
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน ☐ นักเรียนเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน	47.50	25.00	27.50	55.00	16.25	16.25
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ นักเรียนมีโอกาสคิดทำด้วยตนเอง ☐ นักเรียนได้บรรลุศักยภาพของตนเอง	50.00	17.50	32.50	30.00	12.50	25.00
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความหมาย ☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	55.00	20.00	25.00	40.00	20.00	22.50
14	การแสดงผลงาน	☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน ☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร	20.00	40.00	40.00	46.25	16.25	21.25
			57.50	22.50	20.00	17.50	37.50	20.00
			22.50	37.50	40.00	15.00	17.50	33.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความถี่ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง	☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหา ได้ถูกต้อง ☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน ☐ นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น	40.00	27.50	32.50	36.25	26.25	17.50
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง ☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์	35.00	27.50	37.50	32.50	18.75	21.25
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	☐ กระตุ้นให้นักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง ☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน ☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด	62.50	17.50	20.00	40.00	18.75	17.50
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ ☐ นักเรียนสนใจการเรียนรู้มากขึ้น	40.00	15.00	45.00	35.00	23.75	22.50
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง ☐ ครูได้แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป	45.00	27.50	27.50	45.00	16.25	13.75
			20.00	52.50	27.50	13.75	40.00	28.75
			35.00	20.00	45.00	13.75	21.25	31.25

จากตารางที่ 13 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแข่งวัดดูประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง (72.50 %) การบอกขั้นตอนกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม (65.00 %) การทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน (62.50 %) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ (62.50 %) และ การถามนำให้นักเรียนสรุปเพื่อกระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง (62.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแข่งวัดดูประสงค์เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน (77.50 %) การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (65.00 %) การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน (60.00 %) การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้งเพื่อให้นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน (60.00 %) การถามนำให้นักเรียนสรุปเพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน (60.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแข่งวัดดูประสงค์เพื่อให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน (77.50 %) การบรรยายความรู้เพื่อประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ (72.50 %) การใช้กิจกรรมเกมแข่งขันเพื่อฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา (72.50 %) และ การทดสอบก่อนเรียนเพื่อศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน (60.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้างจากการแข่งวัดดูประสงค์ (72.50 %) นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรมจากการบอกขั้นตอนกิจกรรม (55.00 %) นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกันจากการให้คนเก่งช่วยคนอ่อน (55.00 %) นักเรียนมีความรู้พื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอนจากการทบทวนความรู้เดิม (47.50 %) ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน (47.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกันจากการให้คนเก่งช่วยคนอ่อน (50.00 %) ให้นักเรียนได้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (42.50 %) ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน (41.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันจากการให้คนเก่งช่วยคนอ่อน (53.75 %) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม (47.50 %) นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้นจากการใช้เทคนิคช่วยจำ (47.50 %) นักเรียนได้ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬาจากการใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน (46.25 %)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 14 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการจัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
			1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	☐ มีความเป็นปรนัยตรงคำตอบง่าย ☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ ☐ วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด	37.50	32.50	30.00
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย ☐ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ ☐ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง	57.50	20.00	22.50	50.00	21.25	15.00
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม ☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	57.50	27.50	15.00	55.00	16.25	7.50
4	การให้ทำที่บ้าน	☐ นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม ☐ นักเรียนได้ทบทวนความรู้หลังเรียน ☐ นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้กับการประยุกต์ใช้ความรู้	2.50	37.50	60.00	12.50	21.25	27.50
			40.00	35.00	25.00	11.25	33.75	35.00
			32.50	40.00	27.50	41.25	12.50	26.25
			60.00	27.50	12.50	21.25	42.50	18.75
			7.50	32.50	60.00	22.50	26.25	40.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน ☐ นักเรียนมีวินัยยอมรับผิดชอบ ☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	25.00	20.00	55.00	43.75	10.00	27.50
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	☐ ปฏิบัติคุณลักษณะด้านความมีวินัยยอมรับผิดชอบ ☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา ☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง	57.50	20.00	22.50	46.25	23.75	8.75
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตามกำหนด ☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ☐ นักเรียนรับรู้ว่าตนเองขาดส่งงานชิ้นใด	37.50	32.50	30.00	41.25	25.00	20.00
8	การเฉลยคำตอบ	☐ นักเรียนรับรู้ว่าคำตอบที่ถูกต้อง ☐ นักเรียนรับรู้ว่าข้อผิดพลาดของตนเอง ☐ นักเรียนผู้คำตอบทันเวลาที่	60.00	30.00	10.00	42.50	26.25	11.25
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด ☐ เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม	70.00	12.50	17.50	60.00	12.50	17.50
			17.50	60.00	22.50	15.00	40.00	25.00
			12.50	27.50	60.00	16.25	32.50	41.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
10	การชี้แจงแก่ผู้ผลงานของนักเรียน	☐ นักเรียนรู้จุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง ☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง	42.50	27.50	30.00	45.00	13.75	8.75
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงานมากขึ้น ☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้	35.00	52.50	12.50	48.75	22.50	13.75
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	☐ ประหยัดเวลา ☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน ☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น	20.00	20.00	60.00	33.75	12.50	28.75
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ ☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน ☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน	40.00	37.50	22.50	42.50	17.50	22.50
14	นักเรียนประเมินกันเอง	☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น ☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	55.00	20.00	25.00	41.25	21.25	23.75
			22.50	52.50	25.00	21.25	40.00	22.50
			22.50	27.50	50.00	26.25	20.00	38.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	นักเรียนประเมินตนเอง	☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง ☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น	47.50	27.50	25.00	50.00	17.50	16.25
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	☐ ผู้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลาน ☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้านของผู้เรียน ☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ	57.50	30.00	12.50	51.25	17.50	11.25
17	การจัดลำดับคะแนน	☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน ☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง ☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนในกรณีที่ได้คะแนนสูง	37.50	25.00	37.50	36.25	21.25	21.25
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเอง ☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ ☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น	55.00	22.50	22.50	55.00	16.25	16.25
19	การให้รางวัลติดเก็ง	☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนาตนเอง ☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อ	42.50	32.50	25.00	38.75	26.25	18.75
			20.00	47.50	32.50	18.75	31.25	26.25
			37.50	20.00	42.50	27.50	22.50	42.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	การนี้ตอบสนองเสริมนอกเวลา	☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน ☐ เพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน ☐ ยกย่องสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47.50	35.00	17.50	51.25	20.00	17.50
			35.00	45.00	20.00	18.75	41.25	18.75
			17.50	20.00	62.50	17.50	20.00	48.75

จากตารางที่ 14 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้เครื่องหมายถูกผิด เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด (70.00 %) การให้ทำการบ้านเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้หลังเรียน (60.00 %) และ การเฉลยคำตอบเพื่อให้นักเรียนรับรู้คำตอบที่ถูกต้อง (60.00 %) การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย (57.50 %) การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (57.50 %) ไม่รับงานที่ส่งล่าช้าเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมีวินัยความรับผิดชอบ (57.50 %) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินเพื่อได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลาน (57.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน (60.00 %) การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ (57.50 %) และ การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ (55.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การกำหนดเกณฑ์ประเมินเพื่อคัดกรองนักเรียน (75.00 %) ไม่รับงานที่ส่งล่าช้าเพื่อให้นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง (70.00 %) การเฉลยคำตอบเพื่อให้นักเรียนรู้คำตอบทันที (65.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิดจากการใช้เครื่องหมายถูกผิด (60.00 %) ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (55.00 %) นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเองจากการประกาศรายชื่อและผลคะแนน (55.00 %) ผู้ปกครองได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลานจากการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน (51.25 %) ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียนจากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (51.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ จากการประกาศรายชื่อและผลคะแนน (43.75 %) นักเรียนได้ทบทวน

ความรู้หลังเรียนจากการให้ทำการบ้าน (42.50 %) กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลาจากการไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (42.50 %) กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบจากการแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน (42.50 %) การประเมินมีมาตรฐานจากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (41.25 %) การเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียนจากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (41.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่างเพราะครูไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (62.50 %) นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องจากการชี้คมาแก้ไขผลงานของนักเรียน (53.75 %) นักเรียนรู้ว่าตนเองขาดส่งงานขึ้นใจจากการแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน (48.75 %) นักเรียนรู้คำตอบทันทีจากการเฉลยคำตอบ (48.75 %) นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนในกรณีที่ได้คะแนนสูงจากการจัดลำดับคะแนน (48.75 %) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (48.75 %)

ตารางที่ 15 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อม
สื่อ ทฤษฎีการเพื่อการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่าง เป็นระเบียบ	☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน ☐ สะดวกต่อการนำไปใช้	67.50	20.00	12.50	47.50	22.50	13.75
2	การตกแต่งห้องสวยงาม	☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ☐ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ☐ ภูมิใจนักเรียนให้ออกเข้าชั้นเรียน	67.50	15.00	17.50	58.75	12.50	16.25
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน ☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	40.00	30.00	30.00	35.00	22.50	18.75
4	การจัดบอร์ดป้าย	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ☐ ประชาสัมพันธ์การจัดการกิจกรรม	47.50	30.00	22.50	40.00	22.50	20.00
			42.50	40.00	17.50	23.75	38.75	18.75
			10.00	30.00	60.00	15.00	25.00	48.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
5	การประติรูปภาพในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม ☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	50.00	32.50	17.50	40.00	20.00	17.50
6	การติดต่อ/ข้อความ ภายในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน ☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	40.00	27.50	32.50	45.00	23.75	12.50
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/ พัดลมในห้อง	☐ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน	50.00	27.50	22.50	45.00	25.00	11.25
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	☐ บทเรียนน่าสนใจ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	67.50	22.50	10.00	46.25	20.00	15.00
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี	52.50	15.00	32.50	40.00	21.25	12.50
			12.50	55.00	32.50	17.50	30.00	21.25
			35.00	30.00	35.00	18.75	18.75	40.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
10	การใช้สื่อออนไลน์	☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกรั้วโรงเรียน ☐ นักเรียนสนใจการเรียน ☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	62.50	25.00	12.50	37.50	25.00	15.00
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ☐ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย ☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน	50.00	42.50	7.50	50.00	15.00	13.75
			27.50	52.50	20.00	11.25	36.25	21.25
			62.50	25.00	12.50	37.50	25.00	15.00

จากตารางที่ 15 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย (67.50 %) การตกแต่งห้องสวยงามเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน (67.50 %) การใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจ (67.50 %) การใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน (62.50 %) และ การใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (52.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (55.00 %) การใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสนใจการเรียน (55.00 %) การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย (52.50 %) การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน (50.00 %) การใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (50.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน (72.50 %) การประดับรูปภาพในห้องเพื่อให้ห้องเรียนมีความสวยงาม (62.50 %) และการจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม (60.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ การเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนจากการตกแต่งห้องสวยงาม (58.75 %) นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (50.00 %) บทเรียนน่าสนใจจากการใช้สื่อที่หลากหลาย (46.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนจึงมีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (45.00 %) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขจากการตกแต่งห้องสวยงาม (45.00 %) กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียนจากการคิดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง (41.25 %) นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายจากการใช้สื่อที่

หลากหลาย (41.25 %) นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์จากการจัดบอร์ด/ป้าย (38.75 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ด้วยการจัดมุมต่างๆในห้อง (50.00 %) ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลจากการใช้สื่อที่หลากหลาย (50.00 %) ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมจากการจัดบอร์ด/ป้าย (48.75 %) เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้โดยการติประ โยค/ข้อความภาษาในห้อง(48.75 %) กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (47.50 %)

ตารางที่ 16 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ตามความ คิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดตารางเรียนเข้าข่าย	☐ สอดคล้องกับบรรรมชชาติวิชาวเรียน ☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร ☐ เป็นไปตามระบบการจัดการจัดการเรียน	55.00	17.50	27.50	37.50	15.00	13.75
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู ☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป	62.50	25.00	12.50	57.50	12.50	13.75
3	การเข้าสอนตรงเวลา	☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า ☐ การสอนเสร็จทันเวลา ☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน	62.50	17.50	20.00	37.50	17.50	12.50
4	การทำงานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ ☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ☐ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินผล	50.00	37.50	12.50	40.00	25.00	15.00
			30.00	40.00	30.00	17.50	35.00	21.25
			20.00	22.50	57.50	16.25	18.75	48.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด					
			ร้อยละความถี่ของการจัด					
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3			
5	การจูงใจให้นักเรียนได้	☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบหรือแสดงความคิด ☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ☐ ครูได้เรียนรู้นักเรียน	42.50	27.50	30.00	46.25	15.00	8.75
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน ☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้	42.50	37.50	20.00	52.50	22.50	5.00
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น ☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน ☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	55.00	20.00	25.00	45.00	16.25	18.75
8	การสั่งให้นักเรียนเรียงบงขณะครูสอน	☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	47.50	42.50	10.00	45.00	20.00	17.50
9	ตอบคำถามทีละคน	☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ ☐ วัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล	30.00	55.00	15.00	46.25	17.50	20.00
			35.00	42.50	22.50	21.25	46.25	18.75
			35.00	2.50	62.50	12.50	20.00	46.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวังของครู		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
10	การใช้ความเข้มงวดมากขึ้น	☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน ☐ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ☐ นักเรียนตั้งใจเรียน	75.00	10.00	15.00	45.00	18.75	15.00
11	การเดินทางไปมาในห้อง ตลอดเวลาขณะสอน	☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น ☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน	32.50	27.50	40.00	35.00	18.75	17.50
12	ให้ความสนใจและพูดที่กทช นักเรียนบางคน	☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี ☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู	35.00	30.00	35.00	47.50	16.25	17.50
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	☐ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ ☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย ☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุภาพที่ดี	47.50	30.00	22.50	47.50	16.25	15.00
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดย ประกาศรายชื่อ	☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน ☐ เพื่อให้นักเรียนส่งงานตามเวลากำหนด ☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน	55.00	30.00	15.00	43.75	21.25	8.75
			37.50	45.00	17.50	16.25	41.25	18.75
			7.50	25.00	67.50	13.75	13.75	51.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	ให้ตน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อน นำเสนอก่อน	☐ ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อม ☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อน ☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา	50.00	25.00	25.00	53.75	17.50	16.25
16	ให้โอกาส/สอนปรน	☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง ☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว ☐ นักเรียนมีโอกาสตั้งใจจะปรับปรุงตนเอง	40.00	40.00	20.00	33.75	18.75	22.50
17	การถือไม้เรียวขณะสอน	☐ เป็นเครื่องมือในการสอน ☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน ☐ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียน	35.00	17.50	47.50	40.00	12.50	26.25
18	การเคาะ/ทูป โตะเสียงดัง	☐ ให้นักเรียนสงบและตั้งใจฟัง ☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน	50.00	32.50	17.50	47.50	13.75	16.25
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน	☐ เพื่อให้ใกล้ชิดนักเรียน ☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน ☐ ครูไม่ได้ตั้งใจ	40.00	30.00	30.00	35.00	18.75	10.00
			35.00	55.00	10.00	21.25	33.75	17.50
			25.00	15.00	60.00	16.25	21.25	45.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	ให้คณมนก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า	☐ เพื่อความเป็นระเบียบ ☐ นักเรียนที่มาก่อนได้ออกเสียงดังกับครู ☐ นักเรียนไม่เสียมารยาทขณะคนมาที่หลังเข้าห้องเรียน	60.00	35.00	5.00	47.50	12.50	13.75
21	การมีช่วงเวลาที่กระหว่างกิจกรรม	☐ เพื่อทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า ☐ เพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น ☐ ครูและนักเรียนได้พักทำธุระส่วนตัว	70.00	25.00	5.00	46.25	25.00	5.00
22	การให้ขอมูญาคก่อนออกนอกห้อง	☐ นักเรียนมีสมาธิมาการะ ☐ เป็นการให้เกิดความคิดและเพื่อนำ ☐ ผู้ปกครองที่สนใจกับนักเรียน	37.50	30.00	32.50	41.25	18.75	21.25
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก ☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี ☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	65.00	20.00	15.00	45.00	18.75	12.50
			22.50	42.50	35.00	16.25	42.50	20.00
			12.50	37.50	50.00	17.50	20.00	51.25

จากตารางที่ 16 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติเป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน (75.00 %) การมีช่วงเวลาพักเพื่อทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า (70.00 %) การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก (65.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู (60.00 %) การจัดตารางเรียนเข้า/บ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร (55.00 %) การตอบคำถามทีละคนเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (55.00 %) การนั่งบนโต๊ะนักเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน (55.00 %) การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม เพื่อให้นักเรียนมีระเบียบวินัย (52.50 %) การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรมเพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น (52.50 %) การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้องเพื่อเป็นการให้เกียรติครูและเพื่อนๆ (52.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป (67.50 %) การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม เพื่อให้นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุภาพที่ดี (67.50 %) การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อเพื่อเตือนความจำนักเรียน (67.50 %) การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรมเพื่อให้ครูและนักเรียนได้พักทำธุระส่วนตัว (67.50 %) การจำชื่อนักเรียนได้ทำให้ครูได้เรียนรู้นักเรียน (65.00 %) ตอบคำถามทีละคนเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล (62.50 %) ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อนเพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา (62.50 %) การเคาะ/ทูป โต๊ะเสียงดังเพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียน (62.50 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติเป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีจากการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (57.50 %) ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อมจึงให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอ ก่อน (53.75 %) บรรยายความรู้แก่นักเรียนด้วยการนั่งสอนหน้าชั้นเรียน (52.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูง

ที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครูด้วยการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (47.50 %) นักเรียนมีระเบียบวินัยด้วยการเข้มงวดเรื่องการแต่งกายทรงผม (47.50 %) กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการให้ตอบคำถามทีละคน (46.25 %) เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียนโดยการถือไม้เรียวขณะสอน (46.25 %) ให้นักเรียนสนใจการเรียนโดยการเคาะ/ทูป โต้ะเสียงดัง (46.25 %) นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายโดยครูให้ความสนใจและพูดคุยทักทายนักเรียนบางคน (45.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุขภาพที่ดีจากการเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม (55.00 %) เตรียมความพร้อมนักเรียนโดยการเคาะ/ทูป โต้ะเสียงดัง (52.50 %) เพื่อเตือนความจำนักเรียน โดยการติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ (51.25 %) ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (51.25 %)

ตารางที่ 17 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษาสัญลักษณ์ ตามความคิดเห็นของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	☐ ปรับพฤติกรรมผู้เรียน ☐ นักเรียนรับรู้ความคิดพลาดของตนเอง ☐ ให้เพื่อน ๆ รับรู้และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาด	47.50	22.50	30.00	50.00	11.25	16.25
2	การใช้คำพูดใช้/ไม่ใช้ ถูก/ไม่ถูก	☐ เพื่อให้ผู้เรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง ☐ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบ ☐ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้น	50.00	35.00	15.00	46.25	11.25	20.00
3	การพูดนอกเรื่อง	☐ ลดความเครียดให้เด็ก ☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	60.00	7.50	32.50	42.50	23.75	16.25
4	พูดชมเชย	☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ นักเรียนเกิดแรงงูใจในการเรียน	77.50	0.00	22.50	43.75	18.75	12.50
			10.00	60.00	30.00	17.50	36.25	21.25
			12.50	40.00	47.50	21.25	30.00	32.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
5	พูดออกสื่อ/สื่อต้น	☐ ความเป็นกันเอง ต่อคนกลาง ☐ ผู้เรียน ไม่ตั้งเครียดขณะเรียน ☐ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	50.00	32.50	17.50	41.25	18.75	16.25
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู ☐ เป็นคำแทนตัวที่ดูใช้ได้ตามปกติ ☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู	40.00	37.50	22.50	42.50	15.00	12.50
7	คำพูดที่เป็นหางเสียงครับ/ค่ะ	☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน	45.00	30.00	25.00	52.50	8.75	12.50
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น ☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง ☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน	65.00	25.00	10.00	53.75	21.25	12.50
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มีน้ำใจ	☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน ☐ เพื่อดูปฏิบัติการโต้ตอบของนักเรียน ☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน	40.00	32.50	27.50	48.75	23.75	15.00
			35.00	45.00	20.00	21.25	41.25	11.25
			25.00	22.50	52.50	13.75	17.50	50.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับความคาดหวังของครู			อันดับความคาดหวัง		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน ☐ เรียกความสนใจของนักเรียน ☐ ให้นักเรียน ได้ยินอย่างทั่วถึง	62.50	17.50	20.00	51.25	16.25	13.75
11	เข้มแข็งมีโต	☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ☐ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	17.50	15.00	67.50	31.25	18.75	18.75
12	การพยักหน้า	☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง ไร้ ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน	57.50	25.00	17.50	51.25	8.75	17.50
13	การส่ายหน้า	☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง/ไม่ฟัง/ไม่พอใจ ☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทั่วถึงที่ ☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	60.00	17.50	22.50	52.50	16.25	12.50
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	50.00	20.00	30.00	51.25	13.75	11.25
			22.50	50.00	27.50	16.25	35.00	21.25
			27.50	30.00	42.50	8.75	17.50	51.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด			ร้อยละความถี่ของการจัด		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	การจับ และ สัมผัสกาย	☐ แสดงความรักต่อนักเรียน	37.50	25.00	37.50	31.25	23.75	10.00
		☐ ให้กำลังใจนักเรียน	37.50	50.00	12.50	27.50	33.75	20.00
		☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน	25.00	25.00	50.00	15.00	25.00	41.25
16	การยกนิ้วโป้ง	☐ เป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน	47.50	30.00	22.50	58.75	15.00	11.25
		☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง	27.50	47.50	25.00	15.00	37.50	18.75
		☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน	25.00	22.50	52.50	8.75	16.25	41.25

จากตารางที่ 17 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษาสัญลักษณ์ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน โดยการพูดชมเชย (77.50 %) กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้นด้วยคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (65.00 %) กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียนด้วยการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (62.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ดึงดูดความสนใจของนักเรียนด้วยการพูดนอกเรื่อง (65.00 %) เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนด้วยการพูดชมเชย (60.00 %) นักเรียนมั่นใจในตนเองด้วยคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (60.00 %) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขจากการที่ครูยิ้มแย้มแจ่มใส (60.00 %) สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันท่วงทีโดยการสายหน้า (55.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียนโดยครูใช้คำพูดที่เป็นความคาดหวัง (75.00 %) นักเรียนมีสมาธิในการเรียนจากการที่ครูยิ้มแย้มแจ่มใส (67.50 %) และ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้นด้วยการใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก (65.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษาสัญลักษณ์ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เป็นการให้กำลังใจกับผู้เรียนด้วยการยกนิ้วโป้ง (58.75 %) กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้นด้วยคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (53.75 %) ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง โดยเป็นคำพูดที่เป็นหางเสียงครับ/ค่ะ (52.50 %) สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง /ไม่ใช่/ไม่พอใจโดยการสายหน้า (52.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาดของตนเอง โดยการดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (50.00 %) เรียกความสนใจของนักเรียนโดยการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (47.50 %) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบด้วยการใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก (46.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ให้เพื่อนฯรับรู้และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาดโดยการดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (53.75 %)

ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึงด้วยการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (51.25 %) นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการแสดงสีหน้าไม่พอใจ (51.25 %) นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อต้านต่อคำว่าครูโดยการใช้คำแทนตัวว่าครู (50.00 %) ประเมินความสนใจของนักเรียนโดยการใช้คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ (50.00 %)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ในส่วนที่เป็นหลักสูตรแฝง หรือในส่วนที่นักเรียนมีการรับรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู โดยนำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่และค่าร้อยละของการจัดอันดับ 1-3 ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 18-22 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 18 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้าน
กิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแต่ง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การแจ้งวัตถุประสงค์	☐ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจน ☐ กังวลล่วงหน้าไม่ผ่านวัตถุประสงค์นั้นๆ	6.25	23.75	23.75
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม	☐ เสียเวลาเพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่แล้ว ☐ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติ	0.00	5.00	15.00
3	การทบทวนความรู้เดิม	☐ ทำให้เสียเวลาเพราะเรียนมาแล้ว ☐ เครื่องคั่วถูกถาม	3.75	12.50	10.00
4	การทดสอบก่อนเรียน	☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า ☐ วิตกกังวล กลัวการสอบ	15.00	11.25	18.75
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	☐ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ☐ มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงานอย่างอื่นได้	7.50	3.75	7.50
6	การบรรยายความรู้	☐ เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าด้วยตนเอง ☐ นำเนื้อหาที่จะต้องทบทวนหนึ่งฟังก์ชันมาช่วยโม่งสอน	6.25	8.75	12.50
			10.00	15.00	15.00
			7.50	7.50	8.75

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	☐ ผู้ศึกษาคล้ายกับมีแนวทางที่ชัดเจน ☐ การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนไม่ใช่ภาระของผู้เรียน ☐ ผู้ศึกษามีค้อยหากช่วยเพื่อนไม่ได้เท่าที่ควร ☐ ทำให้กิจกรรมสนุกสนานสนใจไม่วังง	7.50	10.00	5.00
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	☐ เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับ ☐ ต้องกันกว่าหาความรู้มากขึ้น ☐ กัดฟันเพราะข้อม้อมมีผู้ผู้ชนะ ☐ กลัวถูกเยาะเย้ย	6.25	16.25	6.25
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์	☐ ทำให้อีกกรรมสมุสนคนน่าสนใจไม่วังง ☐ เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับ ☐ ต้องกันกว่าหาความรู้มากขึ้น	15.00	6.25	13.75
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	☐ เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับ ☐ ต้องกันกว่าหาความรู้มากขึ้น ☐ กัดฟันเพราะข้อม้อมมีผู้ผู้ชนะ ☐ กลัวถูกเยาะเย้ย	13.75	7.50	11.25
11	การให้ค้คนเก่งช่วยคนอ่อน	☐ คนเรียนอ่อนรู้สึกอายและมีปมค้อย ☐ เพิ่มภาระให้คนเรียนเก่ง	7.50	7.50	7.50
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	☐ ต้องอ่านหนังสือส่งหน้า ☐ เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเอง	10.00	16.25	10.00
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	☐ เพิ่มภาระให้คนเรียนเก่ง ☐ ต้องอ่านหนังสือส่งหน้า ☐ เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเอง ☐ มีกำลังใจที่จะเรียนเพราะนำไปใช้ได้จริง ☐ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	10.00	6.25	5.00
14	การแสดงผลงาน	☐ เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานสำเร็จ ☐ เครียดกลัวผลงานจะสู้คนอื่นไม่ได้	6.25	6.25	8.75
			15.00	20.00	16.25
			7.50	7.50	8.75

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง	☐ เป็นการเรียนที่สบายเพราะมีการสรุปความรู้ให้ ☐ คุ้นเคยกับเนื้อหาที่เจอ	8.75	22.50	8.75
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	☐ ไม่มีเข้าใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วน ☐ กลัวจะสรุปได้ไม่เหมือนคนอื่น ☐ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น ☐ เกิดความกดดันกลัวตอบผิด	11.25	18.75	12.50
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	☐ ได้แต่เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจ ☐ ไม่จำเป็นขอให้อ่านก็ทำได้	13.75	15.00	11.25
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	☐ การสะท้อนความจริงอาจทำให้ครูไม่พอใจ ☐ ทำให้มีโอกาสดูคิดด้วยตนเอง	13.75	7.50	5.00
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้		17.50	10.00	3.75
			5.00	7.50	7.50
			10.00	12.50	12.50
			17.50	10.00	13.75

จากตารางที่ 18 พบว่า ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำให้มีโอกาสคิดด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ (17.50 %) ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการทดสอบก่อนเรียน (15.00 %) ทำให้กิจกรรมสนุกสนานน่าสนใจไม่่วงเป็นการรับรู้จากการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (15.00 %) เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จเป็นการรับรู้จากการแสดงผลงาน (15.00 %) ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (13.75 %) ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป (13.75 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจนเป็นการรับรู้จากการแจ้งวัตถุประสงค์ (23.75 %) เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จเป็นการรับรู้จากการแสดงผลงาน (20.00 %) และ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม (17.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจนเป็นการรับรู้จากการแจ้งวัตถุประสงค์ (23.75 %) ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (21.25 %) และ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการทดสอบก่อนเรียน (18.75 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูและเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ได้แก่ เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจเป็นการรับรู้จากการใช้เทคนิคช่วยจำ (17.50 %) เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับเป็นการรับรู้จากการให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (13.75 %) กลัวจะสรุปได้ไม่เหมือนคนอื่นเป็นการรับรู้จากการให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง (13.75 %) เกิดความกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป (13.75 %) เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (11.25 %) และ ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วนเป็นการรับรู้จากการให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง (11.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เป็นการ

เรียนที่สบายเพราะมีการสรุปความรู้ให้เป็นการรับรู้จากการบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง (22.50 %) ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วนเป็นการรับรู้จากการให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง (18.75 %) รู้สึกมีปมค้อยหากช่วยเพื่อนไม่ได้เท่าที่ควรเป็นการรับรู้จากการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (16.25 %) และ กัดันเพราะยอมมีผู้แพ้ผู้ชนะเป็นการรับรู้จากการใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน (16.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เสียเวลาเพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่แล้วเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม (15.00 %) เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการบรรยายความรู้ (15.00 %) มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงานอย่างอื่นได้เป็นการรับรู้จากการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม (12.50 %) ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วนเป็นการรับรู้จากการให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง (12.50 %) การสะท้อนความจริงอาจทำให้ครูไม่พอใจเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ (12.50 %) และ เครียดกลัวเพื่อนและครู ไม่ยอมรับเป็นการรับรู้จากการให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (11.25 %)

ตารางที่ 19 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผลที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแสง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	☐ สามารถทำได้เพราะมีคำตอบให้เลือก ☐ เครียดเพราะข้อสอบอาจไม่ตรงกับที่รู้	16.25	16.25	12.50
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	☐ เมื่อการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียน ☐ กังวลว่าคำตอบจะไม่ตรงกับความคิดของครู	3.75	17.50	12.50
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	☐ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้ ☐ รู้สึกเครียดวิตกกังวลเพราะไม่มีเวลาทบทวนความรู้	12.50	25.00	20.00
4	การให้ทำการบ้าน	☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียนถ้าการบ้านไม่เสร็จ ☐ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	8.75	10.00	10.00
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	☐ เครียดกังวลงานเสร็จไม่ทันเพื่อน ☐ อาจดีลอกงานหรือทำพอให้ได้ส่งทันตามที่นัดหมาย	12.50	11.25	11.25
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมต่างกัน ☐ เครียด อับอาย เพราะเหมือนเป็นการประจาน	8.75	17.50	11.25
			12.50	3.75	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	☐ เป็นการประจานให้อับอาย ☐ เครียด กัดฟัน ไม่อยากเข้าชั้นเรียน	8.75	8.75	11.25
8	การเฉลยคำตอบ	☐ สามารถรอการเฉลยคำตอบจึงไม่จำเป็นต้องคิด ☐ ท้อแท้ อับอาย เมื่อตอบคำถามผิด	3.75	12.50	7.50
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	☐ เครื่องหมายคิดเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลว ☐ ท้อแท้หมดกำลังใจเมื่อได้เครื่องหมายผิดเยอะๆ	3.75	10.00	7.50
10	การจัดหน้าแก้ไขผลงานของนักเรียน	☐ สบายเพราะครูเฉลยคำตอบให้ ☐ รู้สึกแยเพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดี	7.50	17.50	8.75
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	☐ เป็นการทรมานเพื่อถูกศิษย์ ☐ รู้สึกสบายเพราะไม่ต้องค้นหาคำตอบเอง	11.25	13.75	12.50
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะอาจมีการกลั่นแกล้งกัน ☐ อับอายเพื่อนเมื่อตนเองได้คะแนนน้อย	7.50	11.25	15.00
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกัน ☐ เป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่าน	12.50	6.25	6.25
14	นักเรียนประเมินกันเอง	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะอาจกลั่นแกล้งกันได้ ☐ วิดกถึงกลัวเกิดความขัดแย้ง	6.25	13.75	5.00
			11.25	7.50	10.00
			2.50	13.75	7.50
			8.75	5.00	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแห่ง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	นักเรียนประเมินตนเอง	☐ บางคนอาจประเมินเข้าข้างตนเอง ☐ ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ	7.50	11.25	13.75
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	☐ กวดขัน เครียด ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ในบางเรื่อง ☐ สร้างภาระให้กับผู้ปกครองโดยไม่จำเป็น	10.00	11.25	6.25
17	การจัดลำดับคะแนน	☐ เป็นการปฏิบัติงานผู้ใดคะแนนต่ำให้อับอาย ☐ ผู้ได้ลำดับท้ายๆ ท้อแท้ ไม่อยากเรียนในรายวิชานั้นๆ	11.25	17.50	2.50
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	☐ เครียด กวดขัน ที่คนอื่นต้องรับรู้ผลคะแนนของตน ☐ เป็นการปฏิบัติงานผู้ใดคะแนนต่ำให้อับอาย	7.50	8.75	12.50
19	การให้รางวัลคนเก่ง	☐ รู้สึกท้อแท้ถึงใจเพราะสู้คนเก่งไม่ได้ ☐ รู้สึกว่าเพื่อนๆ คือคู่แข่งของเรา	7.50	11.25	10.00
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	☐ ครูเสียสละเวลาเพื่อศิษย์ ☐ รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวปัญหา	2.50	13.75	8.75
			10.00	5.00	6.25

จากตารางที่ 19 พบว่า ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (12.50 %) เป็นการทุ่มเทเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด (11.25 %) เป็นสิ่งที่ทำทนายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่านเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (11.25 %) และ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน (5.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (25.00 %) การทุ่มเทเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด (13.75 %) ครูเสียสละเวลาเพื่อศิษย์เป็นการรับรู้จากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (13.75 %) และ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน (8.75 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (20.00 %) เป็นการทุ่มเทเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด (12.50 %) และ เป็นสิ่งที่ทำทนายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่านเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (10.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูและเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ สามารถทำได้เพราะมีคำตอบให้เลือกเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบปรนัย (16.25 %) รู้สึกแย่มากเพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไขผลงานนักเรียน (16.25 %) ท้อแท้ อับอาย เมื่อตอบคำถามผิดเป็นการรับรู้จากการเฉลยคำตอบ (13.75) เครียดกลัวงานเสร็จไม่ทันเพื่อนเป็นการรับรู้จากการนัดหมายส่งงานพร้อมกัน (12.50 %) เครียด อับอาย เพราะเหมือนเป็นการประจานเป็นการรับรู้จากไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (12.50 %) และ อับอายเพื่อนเมื่อตนเองได้คะแนนน้อยเป็นการรับรู้จากการเปลี่ยนกันตรวจงาน (12.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เบื่อการเขียนตอบ

เพราะไม่ถนัดการเขียนเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบอัตนัย (17.50 %) ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมต่างกันเป็นการรับรู้จากไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (17.50 %) สบายเพราะครูเฉลยคำตอบให้เป็นการรับรู้จากการชี้คําแก้ไขผลงานนักเรียน (17.50 %) เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอายเป็นการรับรู้จากการจัดลำดับคะแนน (17.50 %) สามารถเดาได้เพราะมีคำตอบให้เลือกเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบปรนัย (16.25 %) ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกันเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (13.75 %) ไม่ยุติธรรมเพราะอาจกลั่นแกล้งกันได้เป็นการรับรู้จากนักเรียนประเมินกันเอง (13.75 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ไม่ยุติธรรม เพราะอาจมีการกลั่นแกล้งกันเป็นการรับรู้จากการเปลี่ยนกันตรวจงาน (15.00 %) เครียดเพราะข้อสอบอาจไม่ตรงกับที่รู้เป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบปรนัย (13.75 %) บางคนอาจประเมินเข้าข้างตนเองเป็นการรับรู้จากนักเรียนประเมินตนเอง (13.75 %) สามารถเดาได้เพราะมีคำตอบให้เลือกเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบปรนัย (12.50 %) เบื่อการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียนเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบอัตนัย (12.50 %) สามารถรอกการเฉลยคำตอบจึงไม่จำเป็นต้องคิดเป็นการรับรู้จากการเฉลยคำตอบ (12.50 %) และ เครียด กัดค้น ที่คนอื่นต้องรับรู้ผลคะแนนของตนเป็นการรับรู้จากการประกาศรายชื่อและผลคะแนน (12.50 %)

ตารางที่ 20 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้าน
สิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสุตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นประจำ	☐ ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุข ☐ ทุกคนควรช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของห้อง ☐ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียน ☐ เกิดแรงบันดาลใจในการจัดห้องที่บ้าน	12.50	10.00	17.50
2	การตกแต่งห้องสวยงาม	☐ ทำให้ต่างคนต่างอยู่ ☐ รู้สึกดีติด ☐ รู้สึกเป็นภาระ ☐ รู้สึกกรสหายตา ☐ รู้สึกกรสหายตา ☐ สร้างแรงบันดาลใจเกิดจินตนาการ	12.50	2.50	11.25
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	☐ ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบ ☐ รู้สึกว่าไม่จำเป็น	7.50	17.50	12.50
4	การจัดบอร์ดป้าย		6.25	6.25	5.00
5	การประดับรูปภาพในห้อง		11.25	11.25	10.00
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง		7.50	7.50	8.75
			12.50	10.00	6.25
			11.25	12.50	10.00
			12.50	8.75	10.00
			8.75	15.00	6.25
			11.25	6.25	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	☐ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ☐ ภาครัฐมีใจในสถาบัน	18.75	17.50	10.00
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	☐ ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ☐ ขอบวิชาที่ครูสอน	6.25	17.50	11.25
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	☐ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็น ☐ อยากรเรียนรู้เก่ง และเท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	8.75	21.25	16.25
10	การใช้สื่อออนไลน์	☐ ครูเก่งทันสมัยน่าเชื่อถือ ☐ รู้สึกว่าตัวเองมีความทันสมัย	7.50	12.50	8.75
11	การใช้สื่อวีดิทัศน์อยู่ในท้องถิ่น	☐ ผู้นำมีการท้องถิ่นมากขึ้น ☐ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีคุณค่า	10.00	2.50	11.25
			10.00	16.25	7.50
			17.50	16.25	10.00

จากตารางที่ 20 พบว่า ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจำเป็นในการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (17.50 %) อยากรู้เรื่อง เก่ง และเท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (15.00 %) ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุขเป็นการรับรู้จากการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (12.50 %) ทุกคนควรช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของห้องเป็นการรับรู้จากการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (12.50 %) และ สร้างแรงบันดาลใจเกิดจินตนาการเป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง (12.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็นในการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (21.25 %) ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียนเป็นการรับรู้จากการตกแต่งห้องสวยงาม (17.50 %) ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนตั้งใจเรียนให้ดีที่สุดเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย (17.50 %) สำเนียงท้องถิ่นมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (16.25 %) และ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจำเป็นในการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (16.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุขเป็นการรับรู้จากการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (17.50 %) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็นในการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (16.25 %) และ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียนเป็นการรับรู้จากการตกแต่งห้องสวยงาม (12.50 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูและเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (18.75 %) รู้สึกเป็นภาระเป็นการรับรู้จากการจัดบอร์ด/ป้าย (12.50 %) ทำให้ต่างคนต่างอยู่เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่างๆในห้อง (11.25 %) รู้สึกรกสายตา

เป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง (11.25 %) รู้สึกว่าไม่จำเป็นเป็นการรับรู้จากการคิด
 ประโยค/ข้อความภาษาในห้อง (11.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ใน
 อันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็น
 อย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (17.50 %)
 ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบเป็นการรับรู้จากการคิดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง (15.00) รู้สึก
 รกส่ายตาเป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง (12.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับ
 หลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำให้ต่างคนต่าง
 อยู่เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่างๆในห้อง (10.00 %) รู้สึกรกส่ายตาเป็นการรับรู้จากการ
 ประดับรูปภาพในห้อง (10.00 %) เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน
 เป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (10.00 %) รู้สึกอึดอัดเป็นการรับรู้
 จากการจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง (8.75 %) รู้สึกว่าไม่จำเป็นเป็นการรับรู้จากการคิดประโยค/
 ข้อความภาษาในห้อง (7.50 %)

ตารางที่ 21 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดตารางเรียนซ้ำๆ	☐ วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้า	13.75	20.00	11.25
		☐ วิชาสำคัญน้อยเรียนตอนบ่าย	11.25	12.50	8.75
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	☐ ครูนำเคารพ	6.25	12.50	18.75
		☐ ครูนำเชือถือ	12.50	10.00	8.75
3	การเข้าสอนตรงเวลา	☐ ขอบครูเพราะตั้งใจสอน	8.75	13.75	20.00
		☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา	21.25	11.25	10.00
4	การทำงานก่อนสอนทุกครั้ง	☐ นักเรียนรู้สึกดีที่ครูเรียกชื่อตัวเอง	7.50	12.50	11.25
		☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา	18.75	8.75	3.75
5	การจัดซื้อนักเรียนได้	☐ รู้สึกดี อบอุ่น อยากร่วมกับคุณครู	10.00	18.75	15.00
		☐ ขอบครูเพราะเป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียน	8.75	8.75	13.75
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	☐ รู้สึกชอบ จะได้แอบทำงานอื่นได้บ้าง	3.75	12.50	8.75
		☐ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง	12.50	8.75	3.75

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	☐ ผู้สีกหน้อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไป ☐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นวิชาที่เรียนยาก ☐ ้งาน นำบ้อเพราะไม่ได้มีส่วนร่วม ☐ ครูเผด็จการชอบออกคำสั่ง	20.00	11.25	12.50
8	การสั่งให้นักเรียนเขียนขณะครูสอน	☐ ผู้สีกกดันเพราะกลัวตอบผิด ☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน ☐ อยากหนีไปไกลๆหรืออยู่ห่างๆครู ☐ กดัน เครียด ไม่อยากเข้าเรียนกับครู ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	8.75	10.00	16.25
9	ตอบคำถามทีละคน	☐ ผู้สีกกดันเพราะกลัวตอบผิด ☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน ☐ อยากหนีไปไกลๆหรืออยู่ห่างๆครู ☐ กดัน เครียด ไม่อยากเข้าเรียนกับครู ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	12.50	6.25	8.75
10	การใช้ความเข้มงวดมากขึ้น	☐ ผู้สีกกดันเพราะกลัวตอบผิด ☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน ☐ อยากหนีไปไกลๆหรืออยู่ห่างๆครู ☐ กดัน เครียด ไม่อยากเข้าเรียนกับครู ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	12.50	8.75	8.75
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน	☐ ผู้สีกกดันกลัวได้แสดงความคิดเห็น ☐ ครูให้ความสำคัญนักเรียนไม่เท่ากัน ☐ ครูเลือกปฏิบัติ ☐ ผู้สีกกดัน ไม่อยากเข้าเรียน ☐ ผู้สีกถูกครอบงำขาดอิสระภาพทางความคิด	16.25	8.75	12.50
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	☐ ผู้สีกกดันกลัวได้แสดงความคิดเห็น ☐ ครูให้ความสำคัญนักเรียนไม่เท่ากัน ☐ ครูเลือกปฏิบัติ ☐ ผู้สีกกดัน ไม่อยากเข้าเรียน ☐ ผู้สีกถูกครอบงำขาดอิสระภาพทางความคิด	8.75	11.25	11.25
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	☐ ผู้สีกกดัน ไม่อยากเข้าเรียน ☐ ผู้สีกถูกครอบงำขาดอิสระภาพทางความคิด ☐ ผู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ☐ ผู้สีกกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้าเพื่อนๆ	11.25	3.75	10.00
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	☐ ผู้สีกกดัน ไม่อยากเข้าเรียน ☐ ผู้สีกถูกครอบงำขาดอิสระภาพทางความคิด ☐ ผู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ☐ ผู้สีกกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้าเพื่อนๆ	10.00	15.00	10.00
			11.25	8.75	5.00
			11.25	17.50	12.50
			16.25	6.25	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	หลักการ	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
				อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	ให้ตน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน		☐ ไม่อยากทำงานเสร็จเร็ว ☐ เหมือนเป็นการถูกทำโทษ ☐ ครูไม่เข้มงวด ☐ ไม่ยุติธรรมสำหรับคนที่ดี ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน ☐ ผู้ฝึกครีดยกทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดี ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	6.25	15.00	10.00
16	ให้โอกาส/สอนปรน		☐ ผู้ฝึกครีดยกทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดี ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้	11.25	8.75	5.00
17	การถือไม้เรียวขณะสอน		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้	12.50	6.25	12.50
18	การเกาะ/ทาบโต๊ะเสียดัง		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้	7.50	16.25	10.00
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้	15.00	10.00	3.75
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	12.50	11.25	13.75
21	การมีช่วงเวลาที่กระหว่างกิจกรรม		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	12.50	7.50	2.50
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง		☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	17.50	13.75	13.75
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	10.00	12.50	13.75
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	10.00	18.75	16.25
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	16.25	10.00	3.75
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	6.25	13.75	13.75
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	10.00	3.75	13.75
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	11.25	7.50	11.25
			☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้ ☐ อยากเข้าชั้นเรียนข้างจะได้นั่งด้านหลัง ☐ ผู้ฝึกครีดยกดี หัวเราะแวงเหมือนโดนบังคับกับ	8.75	3.75	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสุตรแสง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ประกอบการ	☐ ผู้สีกัดจะทำให้ผู้ประกอบการภูมิใจในตัวเรา	7.50	15.00	10.00
		☐ ผู้สีกัดเครียด วิตกกังวล ไม่อยากให้ผู้ประกอบการรับรู้	13.75	3.75	6.25

จากตารางที่ 21 พบว่า ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา (21.25 %) ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง (18.75 %) ครูน่าเชื่อถือเป็นการรับรู้จากการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (12.50 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครูเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ (18.75 %) รู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ (17.50 %) รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความภูมิใจในตัวเราเป็นการรับรู้จากการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (15.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ชอบครูเพราะตั้งใจสอนเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา (20.00 %) ครูน่าเคารพเป็นการรับรู้จากการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (18.75 %) และ รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครูเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ (15.00 %)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านแบบแผนการปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูและเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหาหนักเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด (20.00 %) รู้สึกอึดอัดไม่เหมาะสมเป็นการรับรู้จากการนั่งบน โต๊ะนักเรียน (17.50 %) รู้สึกกดดันกลัวได้แสดงความคิดเห็นเป็นการรับรู้จากการเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน (16.25 %) รู้สึกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้าเพื่อนๆเป็นการรับรู้จากการติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ (16.25 %) รู้สึกขาดอิสรภาพเหมือน โดนบังคับเป็นการรับรู้จากให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า (16.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน (22.50 %) วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้าเป็นการรับรู้จากการจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย (20.00) ทำให้รู้สึกว่า เป็นวิชาที่เรียนยากเป็นการรับรู้จากสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด (18.75 %) อยากเข้าชั้นเรียนซ้ำจะได้นั่งด้านหลังเป็นการรับรู้จากให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า (18.75 %) ความถี่ของการจัด

อันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ว่าง น่าเบื่อ เพราะไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นการรับรู้จากการสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน (16.25 %) อยากเข้าชั้นเรียนซ้ำจะได้นั่งด้านหลังเป็นการรับรู้จากให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า (16.25 %) ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการเคาะ/ทูป โต๊ะเสียงดัง (13.75 %) รู้สึกอึดอัดไม่เหมาะสมเป็นการรับรู้จากการนั่งบนโต๊ะนักเรียน (13.75 %) ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้เป็นการรับรู้จากการนั่งบนโต๊ะนักเรียน (13.75 %) อึดอัดเพราะต้องอดทนจนกว่าจะถึงเวลาพักเป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม (13.75 %) เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกันเป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม (13.75 %) รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหา มากเกินไปเป็นการรับรู้จากสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด (12.50 %) อยากหนีไปไกลๆหรืออยู่ห่างๆ ครูเป็นการรับรู้จากการใช้ความเข้มงวดกดดัน (12.50 %) รู้สึกกดดันกลัวได้แสดงความคิดเห็นเป็นการรับรู้จากการเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน (12.50 %) และไม่ยุติธรรมสำหรับคนทำดีเป็นการรับรู้จากการให้โอกาส/ผ่อนปรน (12.50 %)

ตารางที่ 22 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษา
 สัญลักษณ์ที่ไม่ตรงตามความคาดหมายของครู

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การดูคำกล่าวที่ตลกตลกตลกในชั้นเรียน	☐ รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง ☐ กวีตลกจะโกรธ เกลียต มีผลต่อคะแนน ☐ ไม่กล้าตอบเพราะกลัวผิด ☐ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	10.00	16.25	10.00
2	การใช้คำพูดใหม่/ไม่ใช้ถูก/ไม่ถูก	☐ รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่า ☐ การเรียนรู้จะดูไม่ต่อเนื่อง ☐ รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ☐ ครูใจดี อบอุ่น น่าเคารพ	7.50	7.50	12.50
3	การพูดนอกเรื่อง	☐ ทำให้นักเรียนไม่เคารพครู ☐ ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้น ☐ รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครู	12.50	6.25	12.50
4	พูดชมเชย		6.25	12.50	5.00
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น		7.50	6.25	21.25
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู		10.00	8.75	12.50
			6.25	6.25	7.50
			8.75	15.00	18.75
			12.50	10.00	8.75

ที่	ปรากฏการณ์	หลักการแห่ง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	คำพูดที่เป็นทางเสียครับ/ค่ะ	☐ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะ ☐ ควรใช้คำพูดสุภาพตามอย่างครู ☐ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูคิดหวัง ☐ รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมากล้นใจในการเรียนมากขึ้น ☐ ไม่เชื่อมั่นในตัวครู ☐ ไม่อยากถามครูเพราะไม่มั่นใจในคำตอบ ☐ ทำให้เสียสมาธิในการเรียน ☐ ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ ☐ ชอบวิชาอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่ครูสอน ☐ ออกตั้งใจเรียน ไม่ให้ครูคิดหวัง ☐ ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้น ☐ ทำให้เสียบุคลิกภาพ ☐ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ☐ รู้สึกท้อแท้ไม่อยากตอบคำถาม ☐ ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ได้ ไม่มีสมาธิในการเรียน ☐ รู้สึกเครียด อับอาย เกิดไม่ศรัทธา ไม่ยอมรับ	8.75	21.25	20.00
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง		10.00	11.25	11.25
9	พูดคิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ		13.75	6.25	7.50
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง		2.50	13.75	13.75
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส		10.00	10.00	13.75
12	การพยักหน้า		6.25	7.50	8.75
13	การส่ายหน้า		5.00	11.25	10.00
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ		7.50	6.25	6.25
			7.50	6.25	6.25
			11.25	17.50	7.50
			11.25	3.75	13.75
			10.00	20.00	18.75
			12.50	6.25	6.25
			7.50	13.75	17.50
			10.00	8.75	11.25
			13.75	21.25	11.25
			10.00	12.50	5.00

ที่	ปรากฏการณ์	หลักสูตรแฝง	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
15	การจับ และ สัมผัสสภานักเรียน	☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวง	11.25	13.75	17.50
		☐ รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง	15.00	3.75	11.25
16	การขกนัวโป่ง	☐ มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น	10.00	17.50	21.25
		☐ มีความสุขและภาคภูมิใจ	6.25	13.75	8.75

จากตารางที่ 22 พบว่า ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษาสัญลักษณ์ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้จากการจับ และ สัมผัสกายนักเรียน (15.00 %) ชอบวิชาอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่ครูสอนเป็นการรับรู้จากยิ้มแย้มแจ่มใส (11.25 %) อยากตั้งใจเรียนไม่ให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากยิ้มแย้มแจ่มใส (11.25 %) ครูใจดี อบอุ่น นำเคารพเป็นการรับรู้จากครูพูดชมเชย (10.00 %) ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (10.00 %) และมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง (10.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (20.00 %) ชอบวิชาอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่ครูสอนเป็นการรับรู้จากการยิ้มแย้มแจ่มใส (17.50 %) มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง (17.50 %) และทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนคำว่าครู (15.00 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพูดชมเชย (21.25 %) มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง (21.25 %) ทำให้บรรยากาศ ชั้นเรียนดีขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนคำว่าครู (18.75 %) ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (18.75 %) รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้นเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (13.75 %) และ อยากตั้งใจเรียนไม่ให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากการยิ้มแย้มแจ่มใส (13.75 %)

ร้อยความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ในด้านภาษาสัญลักษณ์ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูและเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวัง เป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (13.75 %) ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากแสดงสีหน้าไม่พอใจ (13.75 %) ไม่กล้าตอบเพราะกลัวคิดเป็นการรับรู้จากการใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก (12.50 %) รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่าเป็นการรับรู้จากการพูดนอกเรื่อง (12.50 %) รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครู

เป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู (12.50 %) ทำให้เสียบุคลิกภาพเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (12.50 %) และ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวงเป็นการรับรู้จากการจับ และ สัมผัสกายนักเรียน (11.25 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นทางเสียงครึบ/คะ (21.25 %) ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการแสดงสีหน้าไม่พอใจ (21.25 %) รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเองเป็นการรับรู้จากการดูค่างกล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (16.25 %) ไม่กล้าตอบเพราะกลัวผิดเป็นการรับรู้จากการใช้คำพูดใช้/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก (13.75 %) รู้สึกอับอาย เกิดปมด้อยเป็นการรับรู้จากการพูดหยอกล้อ/ล้อเล่น (13.75 %) ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการรับรู้จากการสายหน้า (13.75 %) และ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวงเป็นการรับรู้จากการจับ และ สัมผัสกายนักเรียน (13.75 %) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบ ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นทางเสียงครึบ/คะ (20.00 %) ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการรับรู้จากการสายหน้า (17.50 %) รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวงเป็นการรับรู้จากการจับ และ สัมผัสกายนักเรียน (17.50 %) และ ไม่เชื่อมั่นในตัวครูเป็นการรับรู้จากการพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ (13.75)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยเพื่อขยายขอบเขตองค์ความรู้ของหลักสูตรแฝงให้แพร่หลาย ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้รับความรู้และตระหนักถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝง เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ในระดับอาชีวศึกษาของผู้เรียนต่อไป ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา จำแนกเป็นรายด้านสูงที่สุด พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏการณ์ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดสูงที่สุด ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรม (98 %) ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏการณ์ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดสูงที่สุด ได้แก่

การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน (90 %) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ปრაกฏการณ์ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิด สูงที่สุด ได้แก่ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (88 %) ด้านแบบแผนการปฏิบัติ ปრაกฏการณ์ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดสูงที่สุด ได้แก่ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (98 %) และด้านภาษาสัญลักษณ์ ปრაกฏการณ์ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดสูงที่สุด ได้แก่ คำพูดที่เป็นหางเสียงครีบ/คะ (95 %)

2. ผลการศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปრაกฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษาจำแนกเป็นรายด้านสูงที่สุด พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ความคาดหวังของครู ได้แก่ ความคาดหวังจากปრაกฏการณ์การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง (72.50 %) ส่วนการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ได้แก่ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้างจากการแจ้งวัตถุประสงค์ (72.50 %) ด้านการวัดและประเมินผล ความคาดหวังของครู ได้แก่ ความคาดหวังจากปრაกฏการณ์การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อให้นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด (70.00 %) ส่วนการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ได้แก่ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิดจากการใช้เครื่องหมายถูกผิด (60.00 %) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ความคาดหวังของครู ได้แก่ ความคาดหวังจากปრაกฏการณ์การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย (67.50 %) ส่วนการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ได้แก่ การเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนจากการตกแต่งห้องสวยงาม (58.75 %) ด้านแบบแผนการปฏิบัติ ความคาดหวังของครู ได้แก่ ความคาดหวังจากปრაกฏการณ์การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน (75.00 %) ส่วนการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ได้แก่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีจากการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (57.50 %) และด้านภาษาสัญลักษณ์ ความคาดหวังของครู ได้แก่ ความคาดหวังจากปრაกฏการณ์เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียนโดยการพูดชมเชย (77.50 %) ส่วนการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ได้แก่ เป็นการให้กำลังใจกับผู้เรียนด้วยการยกนิ้วโป้ง (58.75 %)

3. ผลการศึกษาปრაกฏการณ์หลักสูตรแฝง โดยวิเคราะห์จากการรับรู้ของนักเรียนจากปრაกฏการณ์ต่างๆ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ปრაกฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านบวก ได้แก่ ทำให้มีโอกาสคิดด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ (17.50 %) ในส่วนการเกิดปრაกฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านลบ ได้แก่ ได้แต่เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจเป็นการรับรู้จาก

การใช้เทคนิคช่วยจำ (17.50 %) ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทาง
 ด้านบวก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบ
 ทุกครั้งหลังสอน (12.50 %) ในส่วนการเกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านลบ ได้แก่ รู้สึก
 แขน่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไขผลงานนักเรียน (16.25 %)

 ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านบวก ได้แก่
 สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (17.50 %)

 ในส่วนการเกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านลบ ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความ
 จำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (18.75 %)

 ด้านแบบแผนการปฏิบัติ ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านบวก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนให้ตรง
 เวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา (21.25 %) ในส่วนการเกิดปรากฏการณ์หลักสูตร
 แฝงทางด้านลบ ได้แก่ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกิน
 เนื้อหาที่กำหนด (20.00 %) ด้านภาษาสัญลักษณ์ ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านบวก ได้แก่
 รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้จากการจับ แตะ สัมผัสกายนักเรียน (15.00 %) ในส่วนการ
 เกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงทางด้านลบ ได้แก่ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวัง
 เป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (13.75 %)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนใน
 ชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการ
 จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา พบว่าครูส่วนมากให้ความสำคัญกับด้านแบบ
 แผนการปฏิบัติ คือ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นผู้ถ่ายทอด
 วิชาความรู้แบบแผนการปฏิบัติให้แก่ นักเรียน การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเป็นการประพฤติ
 ตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนนำไปเป็นแบบอย่างยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ
 สิ่งเหล่านี้ส่งผลดีต่อนักเรียนให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ บุญเลิศ สุวรรณวง (2545 : 92-193) ได้ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของ
 นักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการ
 เรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร พบว่านักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุง
 เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการแต่งกายมากที่สุด และต้องการให้นักศึกษามีการ

เตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ต้องการให้อาจารย์มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา และเข้าสอนของอาจารย์ให้ตรงเวลาตามตารางที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่สอน นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาบางเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับนักศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลาย และแทรกกิจกรรมเพื่อคลายความเครียดในขณะสอนบ้าง ต้องการให้อาจารย์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย เช่น หิ้งเรียน Power Point และปรับปรุงหิ้งเรียนรวม ไม่ให้ร้อนอบอ้าวเช่นในปัจจุบัน

2. ผลการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู

1) ความคาดหวังครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษาทั้ง 5 ด้าน พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังในด้านภาษาสัญลักษณ์ การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะทางการสอนและการเรียนที่สัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือการทำโทษ หรือการชมเชย เป็นต้น ผู้สอนจึงควรจะต้องหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใคร่รู้ใคร่เรียนมากที่สุด แรงกระตุ้นในการเรียนเกิดจากการจูงใจที่ครูมีการเสริมแรงแก่นักเรียนทำให้มีเจตคติที่ดีต่อครู ส่งผลให้อยากเรียนคุณภาพการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะฉะนั้นครูจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมแรง เช่น การเสริมแรงให้กับนักเรียนโดยการพูดชมเชย ตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขด้วยการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ของสกินเนอร์ (Skinner) กล่าวไว้ว่า อัตราการเกิดพฤติกรรมหรือการตอบสนองขึ้นอยู่กับผลของการกระทำ คือ การเสริมแรงหรือการลงโทษทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sambell and Medowell (1998 : 391-402) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหลักสูตรแฝง ข่าวสารและความหมายในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน (The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Learning in the Assessment of Student Learning) พบว่ามีความแตกต่างในเรื่อง “แรงจูงใจ” ตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งให้ความเห็นในการทำข้อสอบแบบเลือกตอบ ว่ารู้สึกมีแรงกระตุ้นจากภายนอกที่จะมาช่วยกระตุ้นมากขึ้น แต่อีกคนมีความรู้สึกว่าการทำข้อสอบแบบนี้เหมือนกับว่าเป็นกลุ่มของการตรวจสอบความรับผิดชอบและมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวมากกว่าเป็นแรงกระตุ้นทางบวก นักศึกษาทั้งคู่รู้สึกเหมือนกันว่าการทำข้อสอบแบบ MCQ นั้นจะต้องรู้ครอบคลุมในเนื้อหาวิชามากขึ้นกว่าการตอบแบบเรียงความอย่างที่เคยทำแต่ทั้งคู่แปลความหมายและความรู้สึกต่างกัน

2) การรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู พบว่านักเรียนส่วนมากมีการรับรู้ตามความคาดหวังของครูในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งครูจะคาดหวังให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้างครูจึงต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ (2550 : 77-225) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้ผู้รู้ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมีอยู่ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยครูจะต้องตระหนักว่าคุณค่าของการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้นั้น ไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมีและเป็นที่

3. การศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้านแบบแผนการปฏิบัติ หลักสูตรแฝงทางด้านบวก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา หลักสูตรแฝงทางด้านลบ ได้แก่ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด หลักสูตรแฝงมีทั้งทางบวกและทางลบ หลักสูตรแฝงทางบวกที่เกิดจากการรับรู้ถึงความแตกต่างจากความคาดหวังของครู เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลดีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นผลที่ค่อนข้างถาวรคงทน ส่วนหลักสูตรแฝงทางลบที่เกิดจากการรับรู้ของนักเรียนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู เมื่อเกิดหลักสูตรแฝงทางลบขึ้นสิ่งที่เกิดกับผู้เรียนจะไม่ใช่ผลดีต่อผู้เรียน ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ไม่สนใจเรียน หรือไม่ยอมเรียนเลย อันส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำลง นักเรียนส่วนมากให้ความสำคัญกับหลักสูตรแฝงทางลบมากที่สุดคือด้านแบบแผนการปฏิบัติ คือ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่กำหนดและนอกเหนือจากเนื้อหาที่กำหนดเพื่อให้นักเรียนมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่หลากหลายซึ่งเป็นความคาดหวังของครู แต่ก็อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไป

และครูสอนเกินเนื้อหาที่กำหนดจึงทำให้เกิดหลักสูตรแฝงในทางลบขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเลิศ สุวรรณวง (2545 : 92-193) ได้ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร การศึกษารูปดังนี้ ความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการแต่งกายมากที่สุด และต้องการให้นักศึกษามีการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ต้องการให้อาจารย์มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา และเข้าสอนของอาจารย์ให้ตรงเวลาตามตารางที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่สอน นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาบางเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับนักศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลาย และแทรกกิจกรรมเพื่อคลายความเครียดในขณะสอนบ้าง ต้องการให้อาจารย์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และทันสมัย เช่น ห้องเรียน Power Point และปรับปรุงห้องเรียนรวม ไม่ให้ร้อนอบอ้าวเช่นในปัจจุบัน ส่วนด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาเห็นว่า สภาพการปฏิบัติจริงโดยรวมปัจจุบันนี้คืออยู่แล้ว จึงไม่มีความต้องการในการปรับปรุงการประเมินผล

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษาศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรประพาดตินเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ แสดงหรือปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ให้เหมาะสม และตระหนักถึงผลในด้านลบของหลักสูตรแฝงที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนอยู่เสมอ และส่งเสริมให้เกิดหลักสูตรแฝงในด้านบวกเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแฝงในระดับอาชีวศึกษา ดังนั้นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลลึกกว่านี้ควรจะศึกษาให้ครอบคลุมในทุกระดับชั้นปี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

หลักสูตรแฝงมีทั้งทางบวกและทางลบครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการควบคุมหลักสูตรแฝงทางลบไม่ให้เกิดขึ้นในขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมหลักสูตรแฝงทางบวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- แก้วดา คณะวรรณ. (2535). การสร้างหลักสูตร. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2547). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2547. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พุทธศักราช 2555-2559.
กรุงเทพฯ:สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, สำนักงาน. (2522). การขับเคลื่อนจุดเน้น
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2552.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2531). บุคลิกภาพของครู. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- จิตรา วสุวานิช. (2531). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ออดินเพรส.
- ชนิดา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : หน้าที่
และบทบาท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- โชตรัศมิ์ จันทน์สุคนธ์. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียน
ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน.
- ณัฐพร เฉลิมชาติ. (2551). ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านร่องบง โดยใช้กระบวนการ
จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. เชียงราย : โรงเรียนบ้านร่องบง.

- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ประเด็นระบบการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ. (2542). หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.).
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวิชันการพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมการพิมพ์.
- ธีระพร อุวรรณโณ. (2532). ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียนวัยรุ่น ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิธิดา มัสยามาศ. (2550). การศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานองนักเรียนชั้นชย.11 ระดับผลการเรียนต่างกัน. อุบลราชธานี : วิทยาลัยการอาชีพตระการพืชผล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บุญเลิศ สุวรรณวง. (2545). การศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนใน วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร. ชลบุรี : วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร.
- ประติพันธ์ อุปรนัย. (2523). มนุษย์กับการเรียนรู้ ในเอกสารสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. (2551). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พงษ์ศักดิ์ ภูภาพขาว. (2540). การพัฒนาหลักสูตรหลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อลินเพรส.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2525). ความสัมพันธ์ระหว่างปกิสัมพันธ์ทางวาจากับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาประชากรศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรวิธิการพิมพ์.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). ครอบครัวและโรงเรียนหุ้นส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.

- ภูษิต บุญทองเถิง. (2549). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุม
กำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของนักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. (2543). พื้นฐานวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2538). วิธีวิจัยการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รุ่งทิพย์ พรหมณะ. (2543). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลการเรียนรู้จากหลักสูตรแฝงในมีผลต่อลักษณะทาง
วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชากร, กรม. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ธนพร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ลำลี ทองธิว. (2545). หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีวิชา
วิทยาศาสตร์ระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดนธ์ทิพย์ สีสัน. (2548). เจตคติในการเรียนวิชาพิมพ์ดีดไทย. กรุงเทพฯ : โรงเรียน
นวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาลัย 2.

- สังข์ อุทรานันท์. (2538). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา เถาว์โท. (2550). **ทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม**. อำนวยการ : โรงเรียนพนาศึกษา.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). **สาระและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและการสอนระดับ ประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ. (2550). **การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ ประจำปีภาคเรียนที่ 2/2549**.แพร่ : วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- Anderson, Terry. (2001). "The Hidden Curriculum in Distance Education: an Updated View," **Change**. Vol. 33 No.6 : 28-35.
- Alan Skelton. (1997). **Studying Hidden Curricula : developing a perspective in the light of postmodern insights**. USA : University of Sheffield, United Kingdom, Curriculum Studies.
- Ahola. S. (2000). (Online). **Hidden Curriculum in Higher Education: something to fear for or comply to? Paper presented at the Innovations in Higher Education 2000 conference**. [Helsinki August 30 - September 2, 2000]. from <http://www.utu.fi/RUSE/pdf/HCarticle.pdf>
- Ballentine, Jeanne H. and Spade, Joan Z. (2001). **School and Society : A Sociological Approach to Education** : The Wadsworth Sociology Reader, Australia : Wadsworth Thomson Learning.
- Barz , Jonathan M. (2001). "Coach Knight and the Hidden Curriculum," **Lutheran Education**. Vol. 136 No. 4 : 244-6.

- Daniel Schugurensky. (2002). **History of Education : Selected Moments of the 20th Century : 1914 - Margaret Naumburg promotes art therapy at Walden School.** New York : McGraw-Hill.
- Good , C.V. (1973). **Dictionary of Education.** 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Ginsberg, M. B. and Clift, R. T. (1990). **The Hidden Curriculum of preservice teacher education.** In W.R. Houston (Ed.), **Handbook of Research on Teacher Education.** New York : Macmillan.
- Glatthorn, Allan A. "Curriculum Alignment Revisited," **Journal of Curriculum Supervision.** Vol. 15 No. 1 : 26-34.
- Goodlad, J.I. (1984). **A Place Called School : Prospects for the Future.** New York : McGraw-Hill.
- Hannay, L. M. and Ross, E. W. (1986). "Towards a Critical Theory of Reflective Inquiry," **Journal of Teacher Education.** Vol. 37 No. 4 : 9-15.
- Henze, R. and Hauser, M. (1999). **Personalizing Culture Through Anthropological and Educational Perspectives.** Educational Practice Reports, Santa Cruz, CA & Washington, DC : The Center for Research on Education, Diversity and Excellence, UC Berkeley.
- Jackson, P., W. (1968). **Life in Classrooms.** New York : Holt, Reinhart and Winston.
- Kohlberg, L. (1970). **Education for justice : A modern statement of the Platonic view.** In Sizer N. and Sizer T. (1970). **Moral Education : Five Lectures.** Cambridge, MA : Harvard University Press.
- Lewrenz,F. (1976). "Student Perception of Classroom Learning Environment in **Biology, Chemistry and Physics Course,**" **Journal of Reasearch in Science Teaching.** Vol. 13 : 315-323.
- Longstreet, W.S. and Shane, H.G. (1993). **Curriculum for a new Millennium.** Boston : Allyn and Bacon.
- Maddux, C. D., Ewing-Taylor, J., and Johnson, D. L. (2002). **Distance education : Issues and Concerns.** Binghamton, NY : Haworth Press.

- Margolis, E and Romero, M. (1998). "The Department is Very Male, Very White, Very Old And Very Conservative : The Functions of the Hidden Curriculum in Graduate Sociology Departments," **Harvard Educational**. Vol. 68 No. 1 : 1-23.
- Moos, Rudolf, H. **The Human Context Environment Determinant of Behavior**. Palo Alto, Calif : National Press Book, 1934
- Myles , Brenda Smith. (2001). "Understanding the Hidden Curriculum: an Essential Social Skill for children and youth with Asperger syndrome," **Intervention in School and Clinic**. Vol. 36 No.5 : 279-286.
- Oliva, Peter F. (2001). **Developing the Curriculum**. Fifth Edition. The Lehigh Press, 2001.
- Portelli. (2001). "Exposing the Hidden Curriculum," **The Journal of Curriculum Studies**. Vol.25 No. 4 :343-358.
- Posner G.J. (1992): **Analyzing the curriculum**. New York : McGraw-Hill.
- Ragan, William B., and George D. (1977). **Modern Elementary Curriculum**. 5th ed. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Royal, M.A. and Rossi, R.J. (1996). "Individual-level correlates of sense of community: Findings From workplace and school." **Journal of Community Psychology**. Vol. 24 No. 4 : 395-416.
- Sambell, K.and McDowell, L. (1998). "The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Meanings in the Assessment of Student Learning," **Assessment and Evaluation in Higher Education**. Vol. 23 No. 4 : 391-402.
- Saylor, J. Galen, William M. Alexander, Lewis and Arthur J. (1981). **Curriculum Planing for Better teaching and learning**. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Saylor, Galen J. and Willian M. Alexander. (1974). **Planning Curriculum for Schools**. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Schugurensky, Daniel. (2002). "The Eight Curricula of Multicultural Citizenship Education," **Multicultural Education**. Vol. 10 No. 1 : 2-6.
- Silberman, C.E. (1970). **Crisis in the Classroom**. New York : Random House.
- Snyder, W. M. and McCuen, R. H. (1986). **Hydrologic Modeling : Statistical Methods and Applications**. New Jersey : Prentice-Hall Englewood Cliffs.

Tanner and Tanner. (1995). **Curriculum Development ; Theory into Practice**. Third Edition.

Wehlage, G. G., R.A. Rutter, G.A. Smith, N. Lesko, and R.R. Fernandez. (1989). **Reducing the Risk: Schools as Communities of Support**. Philadelphia : Falmer Press.

Wren, D. J. (1999). "School Culture : Exploring Hidden Curriculum," **Adolescence**. Vol. 34
No. 1 : 135.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือวิจัยระยะที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา.....ชื่อรายวิชา .....

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง.....

ภาคเรียนที่ .....ปีการศึกษา.....ระดับชั้น.....

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....-.....น. จำนวน.....คาบ&ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
ปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล
และด้านสิ่งแวดล้อม สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	การแจ้งวัตถุประสงค์			
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม			
3	การทบทวนความรู้เดิม			
4	การทดสอบก่อนเรียน			
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม			
6	การบรรยายความรู้			
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้			
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม			
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์			
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน			
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน			
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล			
13	การประยุกต์ใช้ความรู้			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
14	การแสดงผลงาน			
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง			
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง			
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป			
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ			
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้			
ด้านการวัดและประเมินผล				
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย			
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย			
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน			
4	การให้ทำการบ้าน			
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน			
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า			
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน			
8	การเฉลยคำตอบ			
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด			
10	การชี้ค่าน่าสนใจผลงานของนักเรียน			
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด			
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน			
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน			
14	นักเรียนประเมินกันเอง			
15	นักเรียนประเมินตนเอง			
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน			
17	การจัดลำดับคะแนน			
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
19	การให้รางวัลคนเก่ง			
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา			
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้				
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ			
2	การตกแต่งห้องสวยงาม			
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง			
4	การจัดบอร์ด/ป้าย			
5	การประดับรูปภาพในห้อง			
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง			
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง			
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย			
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์			
10	การใช้สื่อออนไลน์			
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น			

แบบสังเกตการสอน

รายวิชา ..... รหัสวิชา.....
 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง.....
 ภาคเรียนที่ .....ปีการศึกษา.....ระดับชั้น.....
 จำนวนนักเรียน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. จำนวน.....คาบ&ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบสังเกตการสอนฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในบรรยากาศของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	การแจ้งวัตถุประสงค์			
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม			
3	การทบทวนความรู้เดิม			
4	การทดสอบก่อนเรียน			
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม			
6	การบรรยายความรู้			
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้			
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม			
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์			
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน			
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน			
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล			
13	การประยุกต์ใช้ความรู้			
14	การแสดงผลงาน			
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง			
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป			
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ			
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้			
ด้านการวัดและประเมินผล				
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย			
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย			
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน			
4	การให้ทำการบ้าน			
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน			
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า			
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน			
8	การเฉลยคำตอบ			
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด			
10	การชี้คําแก้ไขผลงานของนักเรียน			
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด			
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน			
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน			
14	นักเรียนประเมินกันเอง			
15	นักเรียนประเมินตนเอง			
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน			
17	การจัดลำดับคะแนน			
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน			
19	การให้รางวัลคนเก่ง			
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา			
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้				
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ			
2	การตกแต่งห้องสวยงาม			
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง			
4	การจัดบอร์ด/ป้าย			
5	การประดับรูปภาพในห้อง			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง			
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง			
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย			
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์			
10	การใช้สื่อออนไลน์			
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น			
ด้านแบบแผนปฏิบัติ				
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย			
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย			
3	การเข้าสอนตรงเวลา			
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง			
5	การจำชื่อนักเรียนได้			
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน			
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด			
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน			
9	ตอบคำถามทีละคน			
10	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน			
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน			
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน			
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม			
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ			
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอ			
16	ให้โอกาส/พออนปรน			
17	การถือไม้เรียวขณะสอน			
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง			
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน			
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า			
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง			
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง			
ด้านภาษาสัญลักษณ์				
1	การคิดว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน			
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก			
3	การพูดนอกเรื่อง			
4	พูดชมเชย			
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น			
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู			
7	คำพูดที่เป็นทางเสียครับ/ค่ะ			
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง			
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ			
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง			
11	อึมเข้มแจ่มใส			
12	การพยักหน้า			
13	การส่ายหน้า			
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ			
15	การจับ และ สัมผัสกาย			
16	การยกนิ้วโป้ง			

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ครู

การสัมภาษณ์ ครูคนที่.....ครั้งที่.....วันที่.....ช่วงเวลา.....
ใช้เวลา.....นาที่ สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ครูฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1	การแข่งวัดผลประสงค์การเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การทบทวนความรู้เดิม	1..... 2..... 3.....
4	การทดสอบก่อนเรียน	1..... 2..... 3.....
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของคุณ
6	การบรรยายความรู้	1..... 2..... 3.....
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม	1..... 2..... 3.....
9	การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	1..... 2..... 3.....
11	การให้คนเก่งช่วยคนอื่น	1..... 2..... 3.....
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	1..... 2..... 3.....
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
14	การแสดงผลงาน	1..... 2..... 3.....
15	การบรรยายสรุปความรู้ทำ กิจกรรม ทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วย ตนเอง	1..... 2..... 3.....
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	1..... 2..... 3.....
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	1..... 2..... 3.....
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	1..... 2..... 3.....
2.	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
3.	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	1..... 2..... 3.....
4.	การให้ทำการบ้าน	1..... 2..... 3.....
5.	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	1..... 2..... 3.....
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	1..... 2..... 3.....
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
8	การเฉลยคำตอบ	1..... 2..... 3.....
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	1..... 2..... 3.....
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของคุณ
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	1..... 2..... 3.....
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	1..... 2..... 3.....
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	1..... 2..... 3.....
14	นักเรียนประเมินกันเอง	1..... 2..... 3.....
15	นักเรียนประเมินตนเอง	1..... 2..... 3.....
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	1..... 2..... 3.....
17	การจัดลำดับคะแนน	1..... 2..... 3.....
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
19	การให้รางวัลคนเก่ง	1..... 2..... 3.....
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	1..... 2..... 3.....
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้		
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	1..... 2..... 3.....
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	1..... 2..... 3.....
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	1..... 2..... 3.....
5	การประดับรูปภาพในห้อง	1..... 2..... 3.....
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	1..... 2..... 3.....
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	1..... 2..... 3.....
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้สื่อออนไลน์	1..... 2..... 3.....
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	1..... 2..... 3.....
ด้านแบบแผนปฏิบัติ		
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
3	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
4	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
5	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
6	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
7	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
8	การจำชื่อนักเรียนได้	1..... 2..... 3.....
9	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
10	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	1..... 2..... 3.....
11	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
12	ตอบคำถามทีละคน	1..... 2..... 3.....
13	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	1..... 2..... 3.....
14	การเดินทางไปในห้อง	1..... 2..... 3.....
15	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	1..... 2..... 3.....
16	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกายทรงผม	1..... 2..... 3.....
17	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	1..... 2..... 3.....
18	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน	1..... 2..... 3.....
19	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
20	การถือไม้เรียวขณะสอน	1..... 2..... 3.....
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	1..... 2..... 3.....
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	1..... 2..... 3.....
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	1..... 2..... 3.....
ด้านภาษาสัญลักษณ์		
1	การดู ว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	1..... 2..... 3.....
3	การพูดนอกเรื่อง	1..... 2..... 3.....
4	พูดชมเชย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	1..... 2..... 3.....
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	1..... 2..... 3.....
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	1..... 2..... 3.....
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	1..... 2..... 3.....
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิง ไม่มั่นใจ	1..... 2..... 3.....
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	1..... 2..... 3.....
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	1..... 2..... 3.....
12	การพยักหน้า	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
13	การส่ายหน้า	1..... 2..... 3.....
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	1..... 2..... 3.....
15	การจับ และ สัมผัสกาย	1..... 2..... 3.....
16.	การยกนิ้วโป้ง	1..... 2..... 3.....

แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน

การสัมภาษณ์นักเรียนคนที่.....ครั้งที่.....วันที่.....ช่วงเวลา.....
ใช้เวลา.....นาที่ สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นักเรียนฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนจากรากฐานการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1	การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การทบทวนความรู้เดิม	1..... 2..... 3.....
4	การทดสอบก่อนเรียน	1..... 2..... 3.....
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
6	การบรรยายความรู้	1..... 2..... 3.....
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม	1..... 2..... 3.....
9	การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	1..... 2..... 3.....
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	1..... 2..... 3.....
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	1..... 2..... 3.....
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
14	การแสดงผลงาน	1..... 2..... 3.....
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรม ทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	1..... 2..... 3.....
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	1..... 2..... 3.....
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	1..... 2..... 3.....
2.	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
3.	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	1..... 2..... 3.....
4.	การให้ทำการบ้าน	1..... 2..... 3.....
5.	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	1..... 2..... 3.....
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	1..... 2..... 3.....
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
8	การเฉลยคำตอบ	1..... 2..... 3.....
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	1..... 2..... 3.....
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	1..... 2..... 3.....
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	1..... 2..... 3.....
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	1..... 2..... 3.....
14	นักเรียนประเมินกันเอง	1..... 2..... 3.....
15	นักเรียนประเมินตนเอง	1..... 2..... 3.....
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	1..... 2..... 3.....
17	การจัดลำดับคะแนน	1..... 2..... 3.....
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
19	การให้รางวัลคนเก่ง	1..... 2..... 3.....
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	1..... 2..... 3.....
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้		
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	1..... 2..... 3.....
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	1..... 2..... 3.....
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	1..... 2..... 3.....
5	การประดับรูปภาพในห้อง	1..... 2..... 3.....
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	1..... 2..... 3.....
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	1..... 2..... 3.....
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้สื่อออนไลน์	1..... 2..... 3.....
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	1..... 2..... 3.....
ด้านแบบแผนปฏิบัติ		
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
3	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
4	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
5	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
6	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
7	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
8	การจำชื่อนักเรียนได้	1..... 2..... 3.....
9	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
10	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	1..... 2..... 3.....
11	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
12	ตอบคำถามทีละคน	1..... 2..... 3.....
13	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	1..... 2..... 3.....
14	การเดินทางไปในห้อง	1..... 2..... 3.....
15	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	1..... 2..... 3.....
16	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	1..... 2..... 3.....
17	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	1..... 2..... 3.....
18	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน	1..... 2..... 3.....
19	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
20	การถือไม้เรียวขณะสอน	1..... 2..... 3.....
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	1..... 2..... 3.....
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	1..... 2..... 3.....
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	1..... 2..... 3.....
ด้านภาษาสัญลักษณ์		
1	การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	1..... 2..... 3.....
3	การพูดนอกเรื่อง	1..... 2..... 3.....
4	พูดชมเชย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	1..... 2..... 3.....
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	1..... 2..... 3.....
7	คำพูดที่มีหางเสียงครึบ/คะ	1..... 2..... 3.....
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	1..... 2..... 3.....
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ	1..... 2..... 3.....
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	1..... 2..... 3.....
11	ยิ้มแยมแจ่มใส	1..... 2..... 3.....
12	การพยักหน้า	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์การรับรู้ของนักเรียน
13	การถ่ายหน้า	1..... 2..... 3.....
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	1..... 2..... 3.....
15	การจับ และ สัมผัสกาย	1..... 2..... 3.....
16.	การยกนิ้วโป้ง	1..... 2..... 3.....

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้เพื่อการวิจัย ระยะที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(สำหรับผู้สอน)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและแนวทางการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอน และความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ข้อมูลทั้งหมดที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยรวม และไม่มีผลกระทบต่อด้านลบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านอย่างสูงยิ่งที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์สอน

0 - 4 ปี

5 -10 ปี

11 – 15 ปี

16 - 20 ปี

20 – 24 ปี

25 – 30 ปี

31 - 35 ปี

มากกว่า 35 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง/วิทยฐานะ

ครูอัตราจ้าง

ครูผู้ช่วย

ครูชำนาญการ

ครูชำนาญการพิเศษ

ครูเชี่ยวชาญ

ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

5. ระดับชั้นที่สอน

ปวช.

ปวส.

6. สังกัดโรงเรียน

วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรมหาสารคาม

วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียน

การสอนและลำดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอน และใส่ตัวเลขลำดับที่ใน หน้าข้อความ ความคาดหวังของท่านจากปรากฏการณ์เหล่านั้น โดยใส่ เลข 1 สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด และ เลข 2, 3, ... สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยในลำดับรองลงไป ตามลำดับ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	การแจ้งวัตถุประสงค์					☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง ☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน ☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม					☐ นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม ☐ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ☐ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน
3	การทบทวนความรู้เดิม					☐ เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน ☐ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่จะสอนได้ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
4	การทดสอบก่อนเรียน					☐ ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
						☐ ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้ความรู้พื้นฐานตนเอง
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม					☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
						☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
6	การบรรยายความรู้					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน
						☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ
						☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม					☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการ ร่วมคิดร่วมทำ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ความหมาย
						☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและ สนใจบทเรียน
9	การให้ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์					☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม
						☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้เสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
10	การใช้กิจกรรมเกม แข่งขัน					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน
						☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียน การสอนมากขึ้น
						☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน					☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน
						☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ ช่วยเหลือเพื่อน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
12	การปฏิบัติกิจกรรม รายบุคคล					☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนมีโอกาสคิดทำด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับรู้ศักยภาพของตนเอง
13	การประยุกต์ใช้ความรู้					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความหมาย
						☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
14	การแสดงผลงาน					☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน
						☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร
15	การบรรยายสรุปความรู้ ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง					☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหาได้ถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน
						☐ นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
16	การให้นักเรียนสรุป ความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป					☐ กระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ					☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ
						☐ นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้					☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง
						☐ ครูได้แนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
การวัดและประเมินผล						
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย					☐ มีความเป็นปรนัยตรวจคำตอบง่าย ☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ ☐ วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย					☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย ☐ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ ☐ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน					☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม ☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน
4	การให้ทำการบ้าน การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม ☐ นักเรียนได้ทบทวนความรู้หลังเรียน ☐ นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ความรู้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
5	การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน					☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน
						☐ นักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนเอาใส่ใจในการทำงานที่ ได้รับมอบหมาย
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ ปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมี วินัย ความรับผิดชอบ
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา
						☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่ง งานในชั้นเรียน					☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตาม กำหนด
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบ
						☐ นักเรียนรับรู้ว่าตนเองขาดส่งงาน ชิ้นใด
8	การเฉลยคำตอบ ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ นักเรียนรับรู้ว่าคำตอบที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนรับรู้ว่าข้อผิดพลาดของ ตนเอง
						☐ นักเรียนรู้คำตอบทันทีทันที

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด					☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด
						☐ เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน
						☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม
10	การชี้คําแก้ไขผลงาน ของนักเรียน					☐ นักเรียนรู้จุดอ่อนหรือจุดบกพร่อง ของตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็น ประโยชน์
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะ อย่างละเอียด การใช้เครื่องหมายถูกผิด					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงานมาก ขึ้น
						☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน					☐ ประหยัดเวลา
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกัน และกัน
						☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและ ผู้อื่น

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
13	การกำหนดเกณฑ์ ประเมิน					☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ
						☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน
						☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน
14	นักเรียนประเมินกันเอง					☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและ ผู้อื่น
						☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน
15	นักเรียนประเมินตนเอง					☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของ ตนเอง
						☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนา ตนเองให้ดีขึ้น
						☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วน ร่วม					☐ ได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุตรหลาน
						☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้าน ของผู้เรียน
						☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบการตัดสินใจ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
17	การจัดลำดับคะแนน					☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน
						☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนใน กรณีที่ได้คะแนนสูง
18	การประกาศรายชื่อและ ผลคะแนน					☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของ ตนเอง
						☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนน กับคนอื่น ๆ
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน มากขึ้น
19	การให้รางวัลคนเก่ง					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง
						☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนา ตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้
20	การนัดสอนซ่อมเสริม นอกเวลา					☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผล การเรียน
						☐ เติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียน
						☐ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้						
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบ					☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
						☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน
						☐ สะดวกต่อการนำไปใช้
2	การตกแต่งห้องสวยงาม					☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการ เรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ จูงใจนักเรียนให้อยากเข้าชั้นเรียน
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของ นักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
4	การจัดบอร์ด/ป้าย การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบ					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
						☐ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม
5	การประดับรูปภาพใน ห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
6	การติคประโยชน์/ข้อความ ภาษาในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของ นักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
7	การติดตั้ง เครื่องปรับอากาศ/พัดลม ในห้อง					☐ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข
						☐ นักเรียนเรียนรู้ด้วยมีคุณภาพ
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้						
1	การใช้สื่อที่หลากหลาย					☐ บทเรียนน่าสนใจ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความ หมาย
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคล
2	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยมี คุณภาพ
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคล
						☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้าน การใช้เทคโนโลยี

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
3	การใช้สื่อออนไลน์					☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน
						☐ นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในห้องเรียน					☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
						☐ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
แบบแผนปฏิบัติ						
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย					☐ สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาเรียน
						☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร
						☐ เป็นไปตามระบบการจัดการเรียน
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย					☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
						☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู
						☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
3	การเข้าสอนตรงเวลา					☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า
						☐ การสอนเสร็จทันเวลา
						☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน
4	การขานชื่อก่อนสอน ทุกครั้ง					☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ
						☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ นักเรียน
						☐ เป็นส่วนหนึ่งของการ ประเมินผล
5	การจำชื่อนักเรียนได้					☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบ คำถามหรือแสดงความคิด
						☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับ นักเรียน
						☐ ครูได้เรียนรู้จักนักเรียน
6	การนั่งสอนหน้าชั้น เรียน					☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียน ภายในห้องได้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด					☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น
						☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษากันคว้าเพิ่มเติม
8	การสั่งให้นักเรียนเจียบขณะครูสอน					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
9	ตอบคำถามทีละคน					☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้
						☐ วัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
10	การใช้ความเข้มงวด กวดขัน					☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียน
						☐ นักเรียนตั้งใจเรียน
11	การเดินไปมาในห้อง ตลอดเวลาขณะสอน					☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการ เรียน
						☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียน แต่ละคน
12	ให้ความสนใจและพูด ทักทายนักเรียนบาง คน					☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี
						☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย
						☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู
13	การเข้มงวดเรื่องการ แต่งกาย ทรงผม					☐ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ
						☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย
						☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุภาพ ที่ดี

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
14	การติดตามงานส่ง ล่าช้าโดยประกาศ รายชื่อ					☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ติดตามงาน
						☐ เพื่อให้นักเรียนส่งงานตาม เวลากำหนด
						☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงาน เสร็จก่อนนำเสนอ ก่อน					☐ ให้เป็นไปตามลำดับความ พร้อม
						☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงาน เสร็จก่อน
						☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน					☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง
						☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว
						☐ นักเรียนมีกำลังใจที่จะ ปรับปรุงตนเอง
17	การถือไม้เรียวขณะ สอน					☐ เป็นเครื่องมือในการสอน
						☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุม พฤติกรรมนักเรียน
						☐ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการ เรียน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
18	การเคาะ/ทาบ โต๊ะเสียง ดัง					☐ ให้นักเรียนเงียบและตั้งใจฟัง
						☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน
19	การนั่งบน โต๊ะ นักเรียน					☐ เพื่อให้ใกล้ชิดนักเรียน
						☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการ เรียน
						☐ ครูไม่ได้ตั้งใจ
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ ด้านหน้า					☐ เพื่อความเป็นระเบียบ
						☐ นักเรียนที่มาก่อน ได้อยู่ใกล้ชิด กับครู
						☐ นักเรียนไม่เสียสมาธิขณะคน มาที่หลังเข้าห้องเรียน
21	การมีช่วงเวลาพัก ระหว่างกิจกรรม					☐ เพื่อให้ทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า
						☐ เพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น
						☐ ครูและนักเรียน ได้พักทำธุระ ส่วนตัว

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
22	การให้ขออนุญาตก่อน ออกนอกห้อง					☐ นักเรียนมีสัมมาคารวะ
						☐ เป็นการให้เกียรติครูและ เพื่อนๆ
						☐ ฝึกมารยาทที่ดีให้กับผู้เรียน
23	การรายงานผล พฤติกรรมต่อ ผู้ปกครอง					☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูล พฤติกรรมของเด็ก
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมี พฤติกรรมที่ดี
						☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
ภาษาสัญลักษณ์						
1	การดูคำว่าการ ดักเตือนในชั้นเรียน					ปรับพฤติกรรมผู้เรียน
						☐ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาด ของตนเอง
						☐ ให้เพื่อนๆรับรู้และไม่ทำตาม อย่างที่ผิดพลาด
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ ไม่ถูก					☐ เพื่อให้ผู้เรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง
						☐ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบ
						☐ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้น

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
3	การพูดนอกเรื่อง					☐ ลดความเครียดให้ได้
						☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
4	พูดชมเชย					☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น					☐ ความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย
						☐ ผู้เรียน ไม่ตึงเครียดขณะเรียน
						☐ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู					☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู
						☐ เป็นคำแทนตัวที่ครูใช้อยู่ตามปกติ
						☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู
7	คำพูดที่เป็นทางเสียดสีรับ/ค่ะ					☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง					☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น ☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง ☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ					☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน ☐ เพื่อปฏิบัติกริยาได้ตอบของนักเรียน ☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง					☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน ☐ เรียกความสนใจของนักเรียน ☐ ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึง
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
12	การพยักหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง ไช้ ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของผู้สอน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
13	การล่าหน้า					☐ สื่อนักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง / ไม่ใช่/ไม่พอใจ
						☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันทีทันใด
						☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ					☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
15	การจับ และ สัมผัสกาย					☐ แสดงความรักต่อนักเรียน
						☐ ให้กำลังใจนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน
16	การยกนิ้วโป้ง					☐ เป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน
						☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน

@@@@@@@ ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม @@@@@@@@

(สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและแนวทางการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอน และการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ข้อมูลทั้งหมดที่นักเรียนตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยรวม และไม่มีผลกระทบต่อด้านลบใดๆต่อตัวนักเรียนทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบในนักเรียนอย่างสูงที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาว จิราพร กัลยาวงษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

ปวช. 1-3

ปวส. 1-2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอนและลำดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอน และใส่ตัวเลขลำดับที่ใน □ หน้าข้อความที่เกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์เหล่านั้น โดยใส่ เลข 1 สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด และ เลข 2 , 3 , ... สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยในลำดับรองลงไป ตามลำดับ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
ตัวอย่าง						
1	การแจ้งวัตถุประสงค์	✓				☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง
	☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน					
	☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน					
	☐ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจน					
	☐ กังวลกลัวจะไม่ผ่านวัตถุประสงค์นั้นๆ					

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	การแจ้งวัตถุประสงค์					☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง ☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน ☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน ☐ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจน ☐ กังวลกลัวจะไม่ผ่านวัตถุประสงค์นี้ๆ
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม					☐ นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม ☐ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ☐ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ เสียเวลาเพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่แล้ว ☐ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติ
3	การทบทวนความรู้เดิม					☐ เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน ☐ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่จะสอนได้ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ ☐ ทำให้เสียเวลาเพราะเรียนมาแล้ว ☐ เครียดกลัวถูกถาม

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
4	การทดสอบก่อนเรียน					☐ ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
						☐ ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้ความรู้พื้นฐานตนเอง
						☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า
						☐ วิดกกังวล กลัวการสอบ
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม					☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
						☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร
						☐ มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงาน อย่างอื่นได้
6	การบรรยายความรู้					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรง ประเด็นถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหา ครบถ้วน
						☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อ การเรียนรู้
						☐ เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลา ค้นคว้าด้วยตนเอง
						☐ น่าเบื่อเพราะต้องทนนั่งฟังจนจบ ชั่วโมงสอน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ
						☐ นักเรียนมีความคงทนในการ เรียนรู้
						☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด
						☐ รู้สึกเครียดถ้าไม่มีแนวทางที่ ชัดเจน
						☐ การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอน ไม่ใช่ภาระของผู้เรียน
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม					☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จาก การร่วมคิดร่วมทำ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความ หมาย
						☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนใจบทเรียน
						☐ รู้สึกมีปมด้อยหากช่วยเพื่อน ไม่ได้เท่าที่ควร
						☐ ทำให้กิจกรรมสนุกสนาน น่าสนใจไม่จ่วง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
9	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์					☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ☐ เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ ยอมรับ ☐ ต้องค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น
10	การใช้กิจกรรมเกม แข่งขัน					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียน การสอนมากขึ้น ☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา ☐ กอดคั้นเพราะขอมมีผู้แพ้ผู้ชนะ ☐ ผู้ถูกเยาะเย้ย
11	การให้คนเรียนเก่งช่วยคน เรียนอ่อน					☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน ☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ ช่วยเหลือเพื่อน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน ☐ คนเรียนอ่อนรู้สึกอายและมีปม ด้อย ☐ เพิ่มภาระให้คนเรียนเก่ง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
12	การปฏิบัติกิจกรรม รายบุคคล					☐ ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนมีโอกาสคิดทำด้วย ตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับรู้ศักยภาพของ ตนเอง
						☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า
						☐ เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเอง
13	การประยุกต์ใช้ความรู้					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ความหมาย
						☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
						☐ มีกำลังใจที่จะเรียนเพราะ นำไปใช้ได้จริง
						☐ เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน ของตนเอง
14	การแสดงผลงาน					☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจใน ผลงานของตน
						☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร
						☐ เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ ผลงานจนสำเร็จ
						☐ เครียดกลัวผลงานจะสู้คนอื่น ไม่ได้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
15	บรรยายสรุปความรู้ท้าย กิจกรรมทุกครั้ง					☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหาได้ ถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน
						☐ นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่ เรียนได้ดีขึ้น
						☐ เป็นการเรียนที่สบายเพราะมีการ สรุปความรู้ให้
						☐ ครูมีความรู้แน่นเชื่อถือ
16	นักเรียนสรุปความรู้ด้วย ตนเอง					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความ หมาย
						☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ ของตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด สังเคราะห์
						☐ ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่า ถูกต้องและครบถ้วน
						☐ กลัวจะสรุปได้ไม่เหมือนคนอื่น
17	ถามนำให้นักเรียนสรุป					☐ กระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่ เรียนด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่ เรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด
						☐ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น
						☐ เกิดความกดดันกลัวตอบผิด

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ					☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ ☐ นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น ☐ ได้แต่เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจ ☐ ไม่จำเป็นขอให้เข้าใจก็จำได้
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้					☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง ☐ ครูได้แนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ☐ การสะท้อนความจริงอาจทำให้ครูไม่พอใจ ☐ ทำให้มีโอกาสดิคด้วยตนเอง
การวัดและประเมินผล						
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย					☐ มีความเป็นปรนัยตรวจคำตอบง่าย ☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ ☐ วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ☐ สามารถเดาได้เพราะมีคำตอบให้เลือก ☐ เครียดเพราะข้อสอบอาจไม่ตรงกับที่รู้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย					☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย
						☐ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ
						☐ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง
						☐ เนื่องการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียน
						☐ กังวลว่าคำตอบจะไม่ตรงกับความคิดของครู
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน					☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม
						☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้
						☐ รู้สึกเครียดวิตกกังวลเพราะไม่มีเวลาทบทวนความรู้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
4	การให้ทำการบ้าน					☐ นักเรียน ได้เรียนรู้เพิ่มเติม
						☐ นักเรียน ได้ทบทวนความรู้หลังเรียน
4	การให้ทำการบ้าน					☐ นักเรียน ได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ความรู้
						☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียนถ้า การบ้านไม่เสร็จ
4	การให้ทำการบ้าน					☐ ไม่ยุติธรรมเพราะบางคนอาจ ไม่ได้ทำเอง
5	การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน					☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน
						☐ นักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบ
5	การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน					☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย
						☐ เครียดกลัวงานเสร็จ ไม่ทันเพื่อน
5	การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน					☐ อาจคัดลอกงานหรือทำเพื่อให้ได้ ส่งทันตามที่นัดหมาย
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ ปลุกฝังคุณลักษณะด้านความมี วินัย ความรับผิดชอบ
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรง เวลา
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง
						☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมี ความพร้อมต่างกัน
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ เครียด อับอาย เพราะเหมือนเป็น การประจาน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน					☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตามกำหนด
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนรู้ว่าตนเองขาดส่งงานชั้นใด
						☐ เป็นการประจานให้อับอาย
						☐ เครียด กดดัน ไม่อยากเข้าชั้นเรียน
8	การเฉลยคำตอบ					☐ นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง
						☐ นักเรียนรู้คำตอบทันทีทันที
						☐ สามารถรอการเฉลยคำตอบจึงไม่จำเป็นต้องคิด
						☐ ท้อแท้ อับอาย เมื่อตอบคำถามผิด

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด					☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด.
						☐ เติรมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน
						☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม
						☐ เครื่องหมายผิดเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลว
						☐ หือแท้มคกำลังใจเมื่อได้เครื่องหมายผิดเยอะๆ
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงาน ของนักเรียน					☐ นักเรียนรู้จุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ สบายเพราะครูเฉลยคำตอบให้
						☐ รู้สึกแย้เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดี
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะ อย่างละเอียด					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงาน
						☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้
						☐ เป็นการทู่เมเพื่อลูกศิษย์
						☐ รู้สึกสบายเพราะไม่ต้องค้นหาคำตอบเอง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน					☐ ประหยัดเวลา
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกัน และกัน
						☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและ ผู้อื่น
						☐ ไม่ยุติธรรมเพราะอาจมีการกลั่น แกล้งกัน
						☐ อับอายเพื่อนเมื่อตนเองได้ คะแนนน้อย
13	การกำหนดเกณฑ์ ประเมิน					☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ
						☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน
						☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน
						☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมี ความพร้อมแตกต่างกัน
						☐ เป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมาก ขึ้นเพื่อให้ผ่าน
14	นักเรียนประเมินกันเอง					☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและ ผู้อื่น
						☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน
						☐ ไม่ยุติธรรมเพราะอาจกลั่นแกล้ง กันได้
						☐ วิดกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้ง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
15	นักเรียนประเมินตนเอง					☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของ ตนเอง
						☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนา ตนเองให้ดีขึ้น
						☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น
						☐ บางคนอาจประเมินเข้าข้าง ตนเอง
						☐ ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ร่วมประเมิน					☐ ได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุตรหลาน
						☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้าน ของผู้เรียน
						☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบการตัดสินใจ
						☐ กัดค้น เครียด ไม่อยากให้ ผู้ปกครองรับรู้ในบางเรื่อง
						☐ สร้างภาระให้กับผู้ปกครองโดย ไม่จำเป็น

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
17	การจัดลำดับคะแนน					☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน
						☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนในกรณีที่ได้คะแนนสูง
						☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย
						☐ ผู้ได้ลำดับท้ายๆ ท้อแท้ไม่อยากเรียนในรายวิชานั้น ๆ
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน					☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเอง
						☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
						☐ เครียด กดดัน ที่คนอื่นต้องรับรู้ผลคะแนนของตน
						☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
19	การให้รางวัลคนเก่ง					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง
						☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้
						☐ รู้สึกว่าเพื่อนๆคือคู่แข่งของเรา
						☐ รู้สึกกังวลกลัวตกอันดับ
20	การนัดสอนซ่อมเสริม นอกเวลา					☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน
						☐ เติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียน
						☐ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
						☐ รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวปัญหา
						☐ รุ้อยที่ค้ต้องถูกสอนซ่อม
<div style="text-align: center;"> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY</p> </div>						
สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้						
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบ					☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
						☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน
						☐ สะดวกต่อการนำไปใช้
						☐ ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุข
						☐ ทุกคนควรช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของห้อง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
2	การตกแต่งห้องสวยงาม					☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ จูงใจนักเรียนให้อยากเข้าชั้นเรียน
						☐ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียน
						☐ เกิดแรงบันดาลใจในการจัดห้องที่บ้าน
3	การจัดมุมต่างๆ ในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ ทำให้ต่างคนต่างอยู่
						☐ รู้สึกอึดอัด
4	การจัดบอร์ด/ป้าย					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
						☐ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม
						☐ รู้สึกเป็นภาระ
						☐ รู้สึกรกสายตา

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
5	การประดับรูปภาพในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ รู้สึกรอกายตา
						☐ สร้างแรงบันดาลใจเกิดจินตนาการ
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบ
						☐ รู้สึกว่าไม่จำเป็น
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมสำคัญมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน
						☐ ภาคภูมิใจในสถาบัน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้						
1	การใช้สื่อที่หลากหลาย					☐ บทเรียนน่าสนใจ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ☐ ชอบวิชาที่ครูสอน
2	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี ☐ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็น ☐ อยากเรียนรู้ เก่ง และเท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
3	การใช้สื่อออนไลน์					☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน
						☐ นักเรียนสนใจการเรียนรู้
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
						☐ ครูเก่งทันสมัยน่าเชื่อถือ
						☐ รู้สึกว่าตัวเองมีความทันสมัย
4	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในห้องเรียน					☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
						☐ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
						☐ สำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้น
						☐ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความคุ้มค่ารู้จักนำมาปรับประยุกต์ใช้

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
แบบแผนปฏิบัติ						
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย					☐ สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาเรียน ☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร ☐ เป็นไปตามระบบการจัดการตารางเรียน ☐ วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้า ☐ วิชาสำคัญน้อยเรียนตอนบ่าย
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย					☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู ☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป ☐ ครูนำเคารพ ☐ ครูนำเชื่อถือ
3	การเข้าสอนตรงเวลา					☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า ☐ การสอนเสร็จทันเวลา ☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน ☐ ชอบครูเพราะตั้งใจสอน ☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง					☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ
						☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
						☐ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล
						☐ นักเรียนรู้สึกดีที่ครูเรียกชื่อตัวเอง
						☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา
5	การจำชื่อนักเรียนได้					☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบคำถามหรือแสดงความคิด
						☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
						☐ ครูได้เรียนรู้จักนักเรียน
						☐ รู้สึกดี อบอุ่น อยากร่วมเรียนกับคุณครู
						☐ ชอบครูเพราะเป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียน
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน					☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้
						☐ รู้สึกชอบ จะได้แอบทำงานอื่นได้บ้าง
						☐ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด					☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น
						☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
						☐ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไป
						☐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นวิชาที่เรียนยาก
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
						☐ ง่วง น่าเบื่อเพราะไม่ได้มีส่วนร่วม
						☐ ครูเผด็จการชอบออกคำสั่ง
9	ตอบคำถามทีละคน					☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้
						☐ วัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล
						☐ รู้สึกกดดันเพราะกลัวตอบผิด
						☐ เครียดไม่อยากเข้าเรียน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
10	การใช้ความเข้มงวด กวดขัน					☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
						☐ นักเรียนตั้งใจเรียน
						☐ อยากหนีไปไกลๆหรืออยู่ห่างๆครู
						☐ กอดคั้น เครียดไม่อยากเข้าเรียนกับครู
11	การเดินไปมาในห้อง ตลอดเวลาขณะสอน					☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน
						☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกกดดันกลัวได้แสดงความ คิดเห็น
12	ให้ความสนใจและพูด ทักทายนักเรียนบางคน					☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี
						☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย
						☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู
						☐ ครูให้ความสำคัญนักเรียนไม่เท่ากัน
						☐ ครูเลือกปฏิบัติ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่ง กาย ทรงผม					☐ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ
						☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย
						☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุขภาพที่ดี
						☐ รู้สึกกดดันไม่ยอมเข้าเรียน
						☐ รู้สึกถูกรบกวนจากอิสรภาพ ทางความคิด
14	การติดตามงานส่งล่าช้า โดยประกาศรายชื่อ					☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ติดตามงาน
						☐ เพื่อให้ให้นักเรียนส่งงานตามเวลา กำหนด
						☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน
						☐ รู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบมาก ขึ้น
						☐ รู้สึกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้า เพื่อนๆ
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จ ก่อนนำเสนอก่อน					☐ ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อม
						☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จ ก่อน
						☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา
						☐ ไม่อยากทำงานเสร็จเร็ว
						☐ เหมือนเป็นการถูกทำโทษ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน					☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง
						☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว
						☐ นักเรียนมีกำลังใจที่จะปรับปรุงตนเอง
						☐ ครูไม่เข้มงวด
						☐ ไม่ยุติธรรมสำหรับคนทำดี
17	การถือไม้เรียวขณะสอน					☐ เป็นเครื่องมือในการสอน
						☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน
						☐ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียน
						☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกเครียดทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดี
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง					☐ ให้นักเรียนเจ็บและตั้งใจฟัง
						☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน
						☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกอึดอัด หวาดระแวง

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน					☐ เพื่อให้ใกล้ชิดกับนักเรียน
						☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน
						☐ ครูไม่ได้ตั้งใจ
						☐ รู้สึกอึดอัดไม่เหมาะสม
						☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ ด้านหน้า					☐ เพื่อความเป็นระเบียบ
						☐ นักเรียนที่มาก่อน ได้อยู่ใกล้ชิดกับครู
						☐ นักเรียนไม่เสียสมาธิขณะคนมาที่หลังเข้าห้องเรียน
						☐ อยากเข้าชั้นเรียนช้าจะได้นั่งด้านหลัง
						☐ รู้สึกขาดอิสระภาพเหมือนโดนบังคับ
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม					☐ เพื่อให้ทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า
						☐ เพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น
						☐ ครูและนักเรียนได้พักทำธุระส่วนตัว
						☐ อึดอัดเพราะต้องอดทนจนกว่าจะถึงเวลาพัก
						☐ เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
22	การให้ขออนุญาตก่อน ออกนอกห้อง					☐ นักเรียนมีสัมมาคารวะ ☐ เป็นการให้เกียรติครูและเพื่อนๆ ☐ ฝึกมารยาทที่ดีให้กับผู้เรียน ☐ รู้สึกอึดอัดขาดอิสระภาพ ☐ รู้สึกอายเพื่อนจึงต้องอดทน จนกว่าครูจะปล่อย
23	การรายงานผลพฤติกรรม ต่อผู้ปกครอง					☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรม ของเด็ก ☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ ดี ☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม ☐ รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความ ภูมิใจในตัวเรา ☐ รู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่อยาก ให้ผู้ปกครองรับรู้
ภาษาสัญลักษณ์						
1	การดูคำที่ว่าส้วกตักเตือน ในชั้นเรียน					☐ ปรับพฤติกรรมผู้เรียน ☐ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาดของ ตนเอง ☐ ให้เพื่อนๆรับรู้และไม่ทำตาม อย่างที่ผิดพลาด ☐ รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง ☐ กลัวครูจะโกรธ เกลียด มีผลต่อ คะแนน

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ ไม่ถูก					☐ เพื่อให้ผู้เรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง
						☐ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบ
						☐ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้น
						☐ ไม่กล้าตอบเพราะกลัวผิด
						☐ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
3	การพูดนอกเรื่อง					☐ ลดความเครียดให้เด็ก
						☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่า
						☐ การเรียนรู้สะดุดไม่ต่อเนื่อง
4	พูดชมเชย					☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน
						☐ รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น
						☐ ครูใจดี อ่อนน้อม น่าเคารพ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น					☐ ความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย
						☐ ผู้เรียนไม่ดึงเครียดขณะเรียน
						☐ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข
						☐ รู้สึกอับอาย เกิดปมด้อย
						☐ ทำให้นักเรียนไม่เคารพครู
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู					☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู
						☐ เป็นคำแทนตัวที่ครูใช้อยู่ตามปกติ
						☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู
						☐ ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้น
						☐ รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครู
7	คำพูดที่เป็นทางเสียดรับ/ค่ะ					☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน
						☐ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะ
						☐ ควรใช้คำพูดสุภาพตามอย่างครู

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง					☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น ☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง ☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน ☐ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวัง ☐ รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น
9	พูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ					☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน ☐ เพื่อดูปฏิกิริยาโต้ตอบของนักเรียน ☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน ☐ ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง ☐ ไม่อยากถามครูเพราะไม่มั่นใจในคำตอบ
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง					☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน ☐ เรียกความสนใจของนักเรียน ☐ ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึง ☐ ทำให้เสียสมาธิในการเรียน ☐ ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
11	ยิ้มแฉ่งแจ่มใส					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ ชอบวิชาอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่ครูสอน ☐ ออกกำลังกายเรียนไม่ให้ครูผิดหวัง
12	การพยักหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง ใช่ ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน ☐ ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้น ☐ ทำให้เสียบุคลิกภาพ
13	การส่ายหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง / ไม่ใช่/ไม่พอใจ ☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันที ☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับพฤติกรรม ☐ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ☐ รู้สึกท้อแท้ไม่อยากตอบคำถาม

ข้อที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่ แน่ใจ	
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ					☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
						☐ ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกเครียด อับอาย เกิดปมด้อยที่ครูไม่ยอมรับ
15	การจับ และ สัมผัสกาย นักเรียน					☐ แสดงความรักต่อนักเรียน
						☐ ให้กำลังใจนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน
						☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวง
						☐ รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง
16	การยกนิ้วโป้ง					☐ เป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน
						☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน
						☐ มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น
						☐ มีความสุขและภาคภูมิใจ

@@@@@@@@ ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม @@@@@@@@@@

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม

เนื่องด้วย นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ"การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา" ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จำนวน ๑ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การสอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองนุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๖๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๖๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๖๑๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

เนื่องด้วยนางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ "การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา" ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม จำนวน ๑ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การสอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวัต ทองนุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๑๒๒๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๑๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

เนื่องด้วยนางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ "การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา" ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม ระดับละ ๑ ห้อง รวม ๒ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การสอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองมุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๖๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๖๑๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๖๑๒๒๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

เนื่องด้วยนางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ "การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา" ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ระดับละ ๑ ห้อง รวม ๒ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การสอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองมุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๖๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๖๑๒๒๑๘๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๖๑๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๘๓๗

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม

เนื่องด้วย นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ “ การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียน
ในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับนำมาเข้าสู่กระบวนการ
วิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลา
ราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณ
ล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดฯ ให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวัต ทองมุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๔๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๘๑๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

เนื่องด้วย นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ “ การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียน
ในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับนำไปเข้าสู่กระบวนการ
วิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลา
ราชการ

มหาวิทยาลัยฯหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณ
ล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองมุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๑๒๒๑๑-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๑๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๐๘๓๓

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

เนื่องด้วย นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ “ การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียน
ในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับนำเข้าสู่กระบวนการ
วิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลา
ราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณ
ล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๔๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๐๘๓๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

เนื่องด้วย นางสาวจิราพร กัลยาวัณษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชา สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ " การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา" โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิต บุญทองเถิง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียน
ในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับนำมาเข้าสู่กระบวนการ
วิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลา
ราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และขอขอบคุณ
ล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวัต ทองมุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๔๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๐๐๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์

ด้วยนางสาวจิราพร กัลยาวันย์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๑๘๐๑๐๒ นักศึกษามัธยมศึกษาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับ
อาชีวศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โทสาด วรคำ)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๒

www.edu.@rmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๐๐๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ

ด้วยนางสาวจิราพร กักขางษ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๘๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับ
อาชีวศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐-๔๓๓๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๒

www.cdu.rajabhat.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร ๐-๔๓๗๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๒
 ที่ คศ พิเศษ/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิรุศ ถึงนาค

ด้วยนางสาวจิราพร ถักยาวงษ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๑๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับ
 อาชีวศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
 ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร ๐-๔๓๑๑-๒๒๐๖ ต่อ ๑๘๒
 ที่ ศศ พิเศษ/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประคิมฐ์ เอกทัศน์

ด้วยนางสาวจิราพร กัญญาวัฒน์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๘๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเขตราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับ
 อาชีวศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี ศึกษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร ๐-๔๓๓๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๒
 ที่ คศ พิเศษ/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ รศ. ดร.อรัญญา ชูขจรเคื่อง

ด้วยนางสาวจิราพร กัลยาพงษ์ รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๑๘๐๑๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแม่ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับ
 อาชีวศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องค้ำเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุนมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โทสาก วรคำ)
 รองคณบดี ศึกษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
 ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจิราพร กัลยาวงษ์
วันเกิด 26 มิถุนายน 2532
สถานที่เกิด โรงพยาบาลภูเวียง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน 78 หมู่ 6 ตำบลคินค้ำ อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 40150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2554 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
สาขาวิชาเคมี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม